

ЗАКОН

О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се унапређивање и спровођење мера безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној средини, ради спречавања повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом, општа начела превенције, права посебних група запослених, обавезе послодавца, права и обавезе запослених, информисање, консултовање, сарадња и обука запослених и представника запослених за безбедност и здравље на раду, Регистар повреда на раду, стручни испити, издавање лиценци, надзор и казнене одредбе.

Управа за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: Управа), као орган управе у саставу министарства надлежног за послове рада, обавља, у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона, послове државне управе у области безбедности и здравља на раду.

Примена

Члан 2.

Права, обавезе и одговорности послодаваца и запослених, надлежности и мере чијом применом, односно спровођењем се обезбеђује безбедност и здравље на раду остварују се у складу са овим законом и прописима донетим на основу закона.

Овај закон примењује се на државне органе, органе аутономних покрајина, органе јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна и физичка лица, у свим делатностима.

Овај закон не примењује се при обављању послова из области одбране и полицијских послова и послова заштите и спасавања и других унутрашњих послова у непосредној вези са полицијским пословима из делокруга надлежног државног органа, као и послова заштите и спасавања које обављају други субјекти у складу са посебним законом, ако су поједина питања безбедности и здравља на раду при обављању те службе и тих послова уређена посебним законом и прописима донетим на основу тог закона.

Уређивање права, обавеза и одговорности

Члан 3.

Права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду, утврђене овим законом, ближе се уређују колективним уговором, правилником о безбедности и здрављу на раду или правилником о раду (у даљем тексту: општи акт), односно уговором о раду.

Значење појединих израза

Члан 4.

Поједини изрази који се користе у овом закону имају следеће значење, и то:

1) запослени јесте физичко лице које је у радном односу код послодавца, као и лице које по било ком основу обавља рад или се оспособљава за рад код послодавца, осим лица које обавља послове кућног помоћног особља код послодавца;

2) лице које се samozапoшљава јесте физичко лице које обавља привредну или другу делатност, и то:

(1) предузетник који самостално обавља привредну или другу делатност и при томе радно не ангажује друга лица,

(2) носилац или члан породичног пољопривредног газдинства, који обавља посао са члановима породичног пољопривредног домаћинства у складу са прописима о пољопривреди;

3) послодавац јесте правно лице, предузетник или физичко лице које запошљава, односно радно ангажује једно или више лица, осим физичких лица која посао обезбеђују у домаћинству и носиоца породичног пољопривредног газдинства који обавља посао са члановима породичног пољопривредног домаћинства у складу са прописима о пољопривреди;

4) представник запослених за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: представник запослених), јесте лице изабрано или именовано да представља запослене у области безбедности и здравља на раду код послодавца;

5) безбедност и здравље на раду јесте обезбеђивање таквих услова на раду којима се, у највећој могућој мери, смањују повреде на раду, професионалне болести и болести у вези са радом у циљу остваривања физичког, психичког и социјалног благостања запослених;

6) превенција јесте основни принцип безбедности и здравља на раду чији су циљеви: развој и јачање механизма за спречавање настанка повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом и стварање услова за стално унапређивање области безбедности и здравља на раду, а која обухвата културу, политику, активности и мере;

7) превентивне мере јесу сви поступци или активности предузети или планирани у свим фазама рада код послодавца у циљу спречавања или смањења ризика на радном месту;

8) радилиште је простор на отвореном у којем се изводе радови у складу са елаборатом о уређењу и извођењу радова, сходно прописима о безбедности и здрављу на раду;

9) рад у дубини је рад при ископима дубљим од једног метра или насипима вишим од једног метра;

10) рад на висини јесте сваки рад који запослени обавља користећи ослонце на висини два метра и више од чврсте подлоге при чему радни простор није заштићен од пада са висине;

11) радно место јесу послови које запослени обавља у радној средини у којој борави или има приступ у току рада и који су под непосредном или посредном контролом послодавца;

12) радна средина јесте простор у којем запослени обавља послове (која укључује радна места, радне услове, радне поступке и средства за рад) или се налази у току рада, која је под непосредном или посредном контролом послодавца;

13) средство за рад јесте:

- (1) објекат који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, са свим припадајућим инсталацијама (инсталације флуида, грејање, електричне и громобранске инсталације и др.),
- (2) опрема за рад (машина, уређај, постројење, инсталација, алат и сл.) која се користи у радном процесу,
- (3) конструкција и објекат за колективну безбедност и здравље на раду (заштита на прелазима, пролазима и прилазима, заклони од топлотних и других зрачења, заштита од удара електричне струје, општа вентилација и климатизација и сл.),
- (4) помоћна конструкција и објекат, као и конструкција и објекат који се привремено користи за рад и кретање запослених (скела, радна платформа, тунелска подграда, конструкција за спречавање одрона земље при копању дубоких ровова и сл.),
- (5) друго средство које се користи у радном процесу или је на било који начин повезано са радним процесом;

14) опасност јесте околност или стање које може угрозити здравље или изазвати повреду запосленог;

15) штетност јесте особина или својство које може угрозити здравље запосленог;

16) опасна појава јесте догађај којим су угрожени или би могли да буду угрожени живот и здравље запосленог или постоји опасност од повређивања запосленог;

17) озбиљна, неизбежна и непосредна опасност јесте конкретна, реална и постојећа опасност која, у складу са тренутним научним и техничким знањима, не може бити искључена односно ограничена;

18) ризик јесте вероватноћа настанка повреде, болести или оштећења здравља запосленог услед изложености опасностима или штетностима;

19) процена ризика јесте систематско евидентирање и процењивање свих опасности и штетности у радном процесу на радном месту у радној средини који могу узроковати настанак повреда на раду, болести или оштећења здравља и утврђивање могућности, односно начина спречавања, отклањања или смањења ризика на најмању могућу меру;

20) акт о процени ризика јесте акт који садржи опис радног процеса са проценом ризика од повреда и/или оштећења здравља при обављању свих послова у радној средини и мере за отклањање или смањивање ризика у циљу побољшања безбедности и здравља на раду;

21) радно место са повећаним ризиком јесте радно место на висини, радно место у дубини, радно место на управљању возилима и унутрашњем транспорту (виљушкари, дизалице, транспортери, грађевинске и пољопривредне машине и сл.) и друго радно место утврђено актом о процени ризика послодавца на коме, и поред потпуно примењених мера у складу са овим законом, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог;

22) рад од куће јесте рад који запослени обавља употребом информационо комуникационих технологија за послодавца из места

пребивалишта, односно боравишта или другог места становања, а које није под непосредном контролом послодавца;

23) рад на даљину јесте рад који запослени обавља употребом информационо комуникационих технологија из простора који није простор послодавца и који није под непосредном контролом послодавца;

24) саветник за безбедност и здравље на раду јесте стручно лице које обавља послове безбедности и здравља на раду, има одговарајући ниво квалификација, положен одговарајући стручни испит, лиценцу за обављање послова саветника за безбедност и здравље на раду и које послодавац писаним актом именује за обављање тих послова;

25) сарадник за безбедност и здравље на раду јесте стручно лице које обавља послове безбедности и здравља на раду у делатностима из члана 47. став 1. овог закона, има одговарајући ниво квалификација, положен одговарајући стручни испит, лиценцу за обављање послова сарадника за безбедност и здравље на раду и које послодавац писаним актом именује за обављање тих послова;

26) правно лице за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености, испитивања услова радне средине – биолошких штетности јесте правно лице којем је министар надлежан за послове рада издао лиценцу, у складу са овим законом;

27) правно лице или предузетник за обављање послова безбедности и здравља на раду јесте правно лице или предузетник којем је министар надлежан за послове рада издао лиценцу, у складу са овим законом;

28) здравствена установа која обавља делатност медицине рада јесте пружалац здравствене заштите, коме послодавац повери обављање послова превенције и заштите здравља запослених, у складу са законом;

29) стручни налаз јесте извештај о извршеном прегледу и провери опреме за рад и прегледу и испитивању електричних и громобранских инсталација или испитивању услова радне средине са закључком да ли су примењене или нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;

30) одговорно лице за обављање прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и испитивање услова радне средине – биолошких штетности, као и за потписивање стручних налаза, јесте лице са лиценцом за вршење тих послова (у даљем тексту: одговорно лице);

31) лиценца јесте овлашћење које министар надлежан за послове рада издаје правном или физичком лицу за обављање одређених послова у области безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом;

32) језик који запослени разуме јесте матерњи језик, језик који је у службеној употреби на територији на којој послодавац има седиште, односно запослени обавља послове и који запослени говори, чита и пише, као и језик који је утврђен као услов за обављање послова радног места;

33) регистар повреда на раду јесте јединствена, електронски вођена база података о повредама на раду, која се води на основу извештаја о повреди на раду;

34) регистар лиценци јесте јединствена, електронски вођена база података о издатим, обновљеним и одузетим лиценцама у складу са овим законом.

Изрази употребљени у овом закону у граматичком мушком роду, подразумевају природни мушки и женски род лица на које се односе.

Право на безбедност и здравље на раду

Члан 5.

Право на безбедност и здравље на раду имају:

- 1) лица која су у радном односу и лица ангажована ван радног односа;
- 2) лице које се самозапошљава;
- 3) ученици и студенти који се, у складу са законом, налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави или учењу кроз рад у систему дуалног образовања;
- 4) лица која, у складу са законом, обављају волонтирање;
- 5) лица која, у складу са законом, обављају привремене и повремене послове преко омладинске, односно студентске задруге;
- 6) лица која су упућена на додатно образовање и обуку по упуту носиоца послова запошљавања;
- 7) лица која учествују у организованим јавним радовима од општег значаја;
- 8) лица која се налазе на издржавању казне затвора док раде у привредној јединици завода за издржавање казне затвора (радионица, радилиште и сл.) и на другом месту рада;
- 9) лица која код послодавца обављају рад у складу са посебним законима;
- 10) лица која се затекну у радној средини, ако је о њиховом присуству упознат послодавац.

Безбедност и здравље на раду лицима из става 1. тач. 1), 3), 5) и 10) овог члана обезбеђује послодавац, лица из тачке 2) овог члана обезбеђују сама себи, лицима из тачке 4) овог члана организатор волонтирања, лицима из тачке 6) овог члана обезбеђује организатор обуке, односно послодавац код којег се реализује обука, у складу са законом, лицима из тачке 7) овог члана организатор радова, лицима из тачке 8) овог члана заводи за извршење казне затвора, лицима из тачке 9) носилац обавезе утврђен у складу са посебним законима.

Права посебних група запослених

Члан 6.

Посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих (нарочито у вези са њиховим психичким и телесним развојем), жена које раде на радном месту са повећаним ризиком који би могао да им угрози остваривање материнства, особа са инвалидитетом и запослених код којих је утврђена професионална болест – уређују се овим и другим законом, другим прописима, колективним уговором, правилником о безбедности и здрављу на раду или правилником о раду и уговором о раду.

II. ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

Члан 7.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом савремених техничких, ергономских, здравствених, образовних, социјалних, организационих и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених, и/или њиховог свођења на најмању могућу меру, у поступку:

1) пројектовања, изградње, коришћења и одржавања објеката намењених за радне и помоћне просторије, као и објеката намењених за рад на отвореном простору у циљу безбедног одвијања радног процеса;

2) пројектовања, изградње, коришћења и одржавања радног процеса са свом припадајућом опремом за рад, у циљу безбедног рада запослених и усклађивања хемијских, физичких и биолошких штетности, микроклиме и осветљености на радним местима и у радним и помоћним просторијама са прописаним мерама и нормативима за делатност која се обавља на тим радним местима и у тим радним просторијама;

3) пројектовања, израде, коришћења и одржавања опреме за рад, конструкција и објеката за колективну безбедност и здравље на раду, помоћних конструкција и објеката и других средстава која се користе у радном процесу или која су на било који начин повезана са радним процесом, тако да се у току њихове употребе спречава повређивање или оштећење здравља запослених;

4) производње, паковања, превоза, складиштења, употребе и уништавања хемијских материја, на начин и по прописима и правилима којима се отклањају могућности повређивања или оштећења здравља запослених;

5) пројектовања, производње и коришћења личне заштитне опреме, чијом се употребом смањују ризици који нису могли да буду отклоњени применом одговарајућих превентивних мера;

6) образовања, васпитања, обуке и стручног оспособљавања у области безбедности и здравља на раду.

Превентивне мере у поступцима из става 1. овог члана прописује министар надлежан за послове рада, а превентивне мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих споразумно са министром надлежним за послове омладине и превентивне мере за запослене за време трудноће, породилје и запослену која доји дете споразумно са министром надлежним за послове здравља.

III. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

1. Опште обавезе

Однос обавеза и права

Члан 8.

Обавезе послодавца, у смислу овог закона и прописа донетих на основу овог закона, истовремено представљају права запослених у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду.

Обавезе запослених у области безбедности и здравља на раду не утичу на принцип одговорности послодавца.

Одговорност послодавца

Члан 9.

Послодавац је дужан да обезбеди и спроводи превентивне мере безбедности и здравља на раду у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Послодавац је дужан да обезбеди безбедност и здравље запосленом у свим активностима послодавца и на свим нивоима организовања рада и радног процеса.

Послодавац се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем правног лица, односно предузетника са лиценцом или другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на та лица.

У случају настанка повреде на раду због елементарних непогода, озбиљне, неизбежне и непосредне опасности које су изван контроле послодавца или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим предузетим мерама од стране послодавца нису могле избећи, послодавац није одговоран у смислу овог закона.

Прилагођавање радног процеса

Члан 10.

Послодавац је дужан да:

- 1) радни процес прилагоди способностима запосленог у погледу безбедности и здравља на раду;
- 2) обезбеди одговарајуће услове радне средине;
- 3) средства за рад и личну заштитну опрему обезбеди да буду одговарајући, да не угрожавају безбедност и здравље запосленог.

Послодавац је дужан да се при планирању и увођењу нових технологија консултује са запосленима и/или представницима запослених по питањима избора опреме за рад, услова рада и радне средине и њихових последица на безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да предузме мере и обезбеди да само они запослени којима су издата одговарајућа упутства и дозволе за рад имају приступ зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог.

Финансијске обавезе послодавца

Члан 11.

Послодавац је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду не проузрокује финансијске трошкове за запосленог и представника запослених.

Организовање рада и радног процеса

Члан 12.

Послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених, укључујући пружање информација и обуке запослених, као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог и у току рада, избором радних и производних метода којима се обезбеђује заштита живота и здравља на раду.

Послодавац је дужан да прилагоди превентивне мере из става 1. овог члана узимајући у обзир промене околности у циљу побољшања постојећег стања.

Начела превенције

Члан 13.

Превентивне мере обезбеђује послодавац полазећи од следећих начела:

- 1) избегавање ризика;
- 2) процена ризика који се не могу избећи на радном месту;
- 3) отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења;
- 4) прилагођавање рада и радног места запосленом, нарочито у погледу избора опреме за рад и метода рада, као и избора технолошког поступка да би се смањила монотонија у раду и рад по унапред дефинисаном темпу, у циљу смањења њиховог утицаја на здравље запосленог;
- 5) прилагођавања техничком напретку;
- 6) замена опасног на радном месту у радној средини безопасним или мање опасним;
- 7) развијања кохерентне политике превенције која обухвата технологију, организацију рада, услове рада, односе у радном процесу и утицај фактора у вези са радном средином;
- 8) давање предности колективним над појединачним мерама безбедности и здравља на раду;
- 9) одговарајућа обука запослених за безбедан и здрав рад и издавање упутстава за рад на безбедан начин.

Општи акт и уговор о раду

Члан 14.

Послодавац је дужан да општим актом утврди права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду.

Послодавац који има до десет запослених – права, обавезе и одговорности из става 1. овог члана може утврдити уговором о раду, односно другим уговором у складу са прописом којим се уређује рад.

Обавезе послодавца

Члан 15.

Послодавац је дужан да:

- 1) актом у писаној форми именује саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду;
- 2) запосленом одреди обављање послова на радном месту и у радној средини на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- 3) обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који

настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;

4) обучава запослене за безбедан и здрав рад;

5) обезбеди запосленима коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика;

6) обезбеди одржавање средстава за рад и личне заштитне опреме у исправном стању и искључи из употребе средства за рад и личну заштитну опрему на којој настану промене због којих постоје ризици за безбедност и здравље запослених;

7) ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности;

8) обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са овим законом;

9) обезбеди пружање прве помоћи, као и да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи;

10) заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Поступак и рокове превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности, прописује министар надлежан за послове рада.

Правно лице из става 1. тачка 7) овог члана дужно је да изда стручни налаз по извршеном прегледу и провери опреме за рад и прегледу и испитивању електричних и громобранских инсталација или испитивању услова радне средине најкасније у року до 30 дана од дана извршеног прегледа и провере, односно испитивања.

Ако се приликом прегледа и провере опреме за рад утврди да на опреми за рад нису примењене мере за безбедан и здрав рад, лице које је вршило преглед и проверу опреме за рад дужно је да одмах о томе обавести послодавца, односно саветника или сарадника за безбедност и здравље на раду и да на опреми постави налепницу о неисправности. Послодавац, односно саветник или сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да одмах забрани рад на опреми за рад на којој нису примењене мере за безбедан и здрав рад. Забрана коришћења опреме за рад важи до отклањања неправилности због којих опрема за рад није безбедна за употребу, односно до издавања стручног налаза о прегледу и провери од стране правног лица са лиценцом којим се потврђује да су на опреми за рад примењене мере за безбедан и здрав рад.

Процена ризика

Члан 16.

Послодавац је дужан да донесе акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места у радној средини и да утврди начин, мере и рокове за отклањање или смањење ризика на најмању могућу меру.

Послодавац је дужан да донесе акт о процени ризика за сва радна места на којима ученици обављају професионалну праксу или практичну наставу или учење кроз рад у систему дуалног образовања у складу са законом који уређује дуално образовање.

Послодавац је дужан да обезбеди да мере утврђене актом о процени ризика буду интегрисане у све активности послодавца и на свим нивоима.

Послодавац је дужан да измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности или штетности и промене нивоа ризика у радном процесу, увођења новог радног места и нове технологије и промене услова радне средине.

Акт о процени ризика заснива се на утврђивању опасности и штетности на радном месту у радној средини, на основу којих се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог.

Начин и поступак процене ризика на радном месту и у радној средини прописује министар надлежан за послове рада.

Услови за рад на радним местима са повећаним ризиком

Члан 17.

Послодавац је дужан да актом о процени ризика, на основу непристрасне оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени на радним местима са повећаним ризиком.

Послодавац је дужан да здравственој установи из става 1. овог члана, коју ангажује, обезбеди услове за самостално и непристрасно обављање послова заштите здравља запослених.

Прва помоћ

Члан 18.

Послодавац је дужан да обезбеди пружање прве помоћи, да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи и обезбеди средства и опрему за пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, радни процес, организацију, природу и обим радног процеса, број запослених који учествују у радном процесу, број радних смена, број локацијски одвојених јединица, учесталост повреда на раду и удаљеност до најближе медицинске помоћи.

Пружање прве помоћи мора бити организовано на начин да је прва помоћ доступна сваком запосленом током радног времена, у свим сменама и на свим локацијама.

Обуку запослених за пружање прве помоћи врши здравствена установа која обавља делатност медицине рада у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, као и Црвени крст Србије, у складу са посебним законом.

Начин пружања прве помоћи, врсте средстава и опреме који морају бити обезбеђени на радном месту, број запослених који морају бити обучени за пружање прве помоћи, начин и рокове обучавања запослених споразумно

прописују министар надлежан за послове рада и министар надлежан за послове здравља.

Озбиљна, неизбежна и непосредна опасност

Члан 19.

Послодавац је дужан да што је могуће пре обавести све запослене, који јесу или који би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности, о присутним ризицима и мерама које су предузете или ће бити предузете у циљу заштите.

Послодавац је дужан да предузме мере и изда упутства како би омогућио запосленима да у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место.

Послодавац не сме захтевати од запослених да се врате на радно место у радној средини у којој и даље постоји озбиљна, неизбежна и непосредна опасност.

2. Посебне обавезе

Извештавање инспекције

Члан 20.

Послодавац је дужан да, најмање осам дана пре почетка рада, надлежну инспекцију рада извести о:

- 1) почетку свога рада;
- 2) раду одвојене јединице;
- 3) свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада.

Испуњеност прописаних услова

Члан 21.

Испуњеност прописаних услова у области безбедности и здравља на раду, пре почетка обављања делатности послодавца, у складу са законом, утврђује министарство надлежно за послове рада, на захтев послодавца.

Послодавац је дужан да, пре почетка обављања делатности поднесе захтев надлежној инспекцији рада, за утврђивање испуњености прописаних услова у области безбедности и здравља на раду.

Послодавац не може почети обављање делатности без добијања решења о испуњености услова за почетак рада.

Делатности за које је потребно утврдити испуњеност прописаних услова у области безбедности и здравља на раду су: делатности производње, промета, дистрибуције, прераде, одлагања и ускладиштења: опасних, штетних и отпадних материја; нафте и нафтних деривата; отрова; делатности производње хемикалија; лепкова; растварача; боја; средстава за дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију и сирове коже; услуге социјалне заштите и то: домски смештај за одрасле и старије, домски смештај за децу и младе, дневни боравак, мала домска заједница, прихватилиште и свратиште.

Поступак утврђивања испуњености прописаних услова, образац извештаја из члана 20. овог закона и образац захтева из става 2. овог члана прописује министар надлежан за послове рада.

Извештај из члана 20. овог закона и захтев из става 2. овог члана послодавац може доставити електронским путем.

Извођење радова на градилишту, односно радилишту

Члан 22.

Послодавац који изводи радове на изградњи објекта у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима, као и послодавац који изводи радове на радилишту у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду, дужан је да пријаву о почетку рада достави надлежној инспекцији рада, најмање осам дана пре почетка извођења радова.

Послодавац из става 1. овог члана је дужан да изради прописан елаборат о уређењу градилишта, ако радови трају дуже од три дана у континуитету и прописан елаборат о уређењу радилишта, који уз пријаву о почетку рада доставља надлежној инспекцији рада, најмање осам дана пре почетка извођења радова.

Послодавац је дужан да на градилишту, односно радилишту обезбеђује, одржава и спроводи мере за безбедност и здравље на раду у складу са елаборатом о уређењу градилишта, односно радилишта и актом о процени ризика.

Садржај елабората о уређењу градилишта и радилишта прописује министар надлежан за послове рада.

Пријаву из ст. 1. и 2. овог члана послодавац може доставити електронским путем.

Извођење хитних радова

Члан 23.

У случају извођења хитних радова на инфраструктурним објектима ради отклањања кварова или изненадног и неконтролисаног догађаја на објекту послодавац је дужан да одмах, од настанка, усмено и у писаној форми пријави надлежној инспекцији рада извођење хитних радова, као и да при извођењу хитних радова и санације примењује мере у складу са актом о процени ризика.

Пријаву из става 1. овог члана послодавац може доставити електронским путем.

Обавезе послодаваца при подели радног простора

Члан 24.

Када два или више послодаваца у обављању послова деле радни простор, односно када запослени више послодаваца истовремено обављају послове у истом радном простору, послодавци су дужни да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених.

Послодавци из става 1. овог члана дужни су да, узимајући у обзир природу послова које обављају, координирају активности у вези са применом мера за отклањање ризика од повређивања, односно оштећења здравља запослених, као и да обавештавају један другог и своје запослене и/или представнике запослених о тим ризицима и мерама за њихово отклањање.

Начин остваривања сарадње из ст. 1. и 2. овог члана послодавци утврђују писаним споразумом, закљученим пре почетка обављања послова.

Споразумом из става 3. овог члана одређује се лице за координацију спровођења заједничких мера којима се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених.

Приступ радном простору

Члан 25.

Послодавац је дужан да предузме мере за спречавање приступа у круг објекта који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, лицима и возилима која немају основа да се налазе у њима.

Промена радног процеса

Члан 26.

Послодавац је дужан да при свакој промени радног процеса средства за рад прилагоди том радном процесу пре почетка рада.

Издавање дозволе за рад

Члан 27.

Послодавац је дужан да, пре почетка извођења радова на висини, у дубини, у скученом простору, у простору са потенцијално експлозивним атмосферама, на енергетском објекту, при коришћењу опасне хемијске материје, рад у зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог, обезбеди издавање дозволе за рад.

Послодавац је дужан да утврди поступак и начин за издавање дозволе за рад.

Употреба средстава за рад и личне заштитне опреме

Члан 28.

Послодавац је дужан да запосленима обезбеди и изда на употребу средства за рад и личну заштитну опрему у исправном стању и на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.

Послодавац је дужан да спроведе обуку запослених за правилно коришћење личне заштитне опреме.

Документација за опрему за рад и личну заштитну опрему

Члан 29.

Послодавац може да запосленима изда на употребу опрему за рад и личну заштитну опрему, само ако су усаглашени са прописаним техничким захтевима, ако је њихова усаглашеност оцењена према прописаном поступку, ако су означени у складу са прописима и ако их прате прописане исправе о усаглашености и друга прописана документација.

Послодавац који је запосленима издао на употребу опрему за рад пре ступања на снагу прописа којим је утврђена обавеза из става 1. овог члана, дужан је да обезбеди упутство за њихову употребу и одржавање.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленима упутства за безбедан и здрав рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за употребу опреме за рад.

Послодавац је дужан да обезбеди превод документације из става 3. овог члана на језик који запослени разуме.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана примењују се на све промене радног процеса.

Документација за хемијске материје

Члан 30.

Послодавац може да запосленима да на коришћење опасне хемијске материје и друге хемијске материје за које је прописана обавеза израде и достављања безбедносног листа само ако му је уз хемијску материју учинио доступним безбедносни лист, ако је обезбедио све мере које произлазе из садржаја безбедносног листа, као и додатне мере о условима којима се обезбеђује безбедност и здравље на раду у складу са прописима којима се уређују хемикалије.

Послодавац је дужан да обезбеди превод безбедносног листа на језик који запослени разуме, као и да омогући запосленом приступ подацима садржаним у безбедносном листу.

Опште призната мера

Члан 31.

Када због увођења нове технологије нису прописане мере безбедности и здравља на раду, послодавац, до доношења одговарајућих прописа, примењује опште признате мере којима се обезбеђује безбедност и здравље запослених.

Опште признатом мером, у смислу става 1. овог члана, сматра се мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити штетност по здравље запосленог, у мери у којој је то разумно изводљиво.

Програм о поступном отклањању недостатака

Члан 32.

Ако актом о процени ризика утврди недостатке у области безбедности и здравља на раду за чије су отклањање потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље запосленог нису теже угрожени, послодавац је дужан да сачини посебан програм о поступном отклањању недостатака и утврди рокове за реализацију програма.

3. Обука запослених

Дужност послодавца да изврши обуку

Члан 33.

Послодавац је дужан да изврши обуку запосленог за безбедан и здрав рад:

- 1) код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања;
- 2) премештаја на друге послове;
- 3) приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад,
- 4) код промене радног процеса.

Послодавац је дужан да запосленог у току обуке за безбедан и здрав рад упозна са ризицима на радном месту на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Обуку из става 1. овог члана послодавац обезбеђује у току радног времена, а трошкови обуке обезбеђују се из средстава послодавца и не могу бити на терет запосленог.

Обука за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођена специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења.

Ако послодавац одреди запосленом да обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог обучи за безбедан и здрав рад на сваком од тих радних места.

Послодавац код кога под његовим надзором и руковођењем, на основу уговора, споразума или по било ком другом основу, обављају рад запослени другог послодавца, дужан је да те запослене обучи за безбедан и здрав рад, у складу са овим законом.

Програм обуке за безбедан и здрав рад

Члан 34.

Обуку запослених за безбедан и здрав рад послодавац обавља теоријски и практично, у складу са програмом обуке за безбедан и здрав рад који доноси послодавац.

Програм обуке за безбедан и здрав рад садржи општи и посебни део.

Општи део програма обуке обухвата упознавање запослених са правима, обавезама и одговорностима у области безбедности и здравља на раду из закона и подзаконских прописа, као и упознавање са општим актима послодавца у области безбедности и здравља на раду.

Посебни део програма обуке обухвата упознавање са свим потенцијалним опасностима и штетностима на радном месту, процењеним ризицима и мерама за безбедан и здрав рад.

Провера теоријске и практичне обучености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне обуке за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне обуке, а на осталим радним местима најкасније у року од три године од дана претходне обуке.

Обука за безбедан и здрав рад обавља се на језику који запослени разуме и прилагођава се могућностима и способностима посебних група запослених.

Обука представника запослених

Члан 35.

Представник запослених има право на обуку ради обављања активности представника запослених, а трошкови обуке не могу бити на терет представника запослених.

Обука представника запослених обавља се одмах по избору или именовану, а периодичне обуке врше се најкасније у року од три године од дана претходне обуке.

Обука из става 1. овог члана организује се у току радног времена било у оквиру или изван простора послодавца.

Додатна обука

Члан 36.

Када радни процес захтева додатну обуку запосленог за безбедан и здрав рад, послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању радног процеса на безбедан начин, путем обавештења, упутстава или инструкција у писаној форми. У изузетним случајевима, када запосленом прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

У случају тешке повреде на раду, смртне повреде на раду или колективне повреде на раду са тешком или смртном повредом на раду, послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од осам дана од настанка повреде изврши додатну обуку запослених на том радном месту у организационој јединици где се повреда догодила, са обавезом обавештавања свих запослених.

Послодавац је дужан да обезбеди да запослена за време трудноће, породилца и запослена која доји дете, запослени млађи од 18 година живота, особа са инвалидитетом и запослени код кога је утврђена професионална болест, и поред обуке за безбедан и здрав рад, буду у писаној форми обавештени о резултатима процене ризика и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

Упознавање са ризицима

Члан 37.

Послодавац је дужан да свако лице, које се налази у радној средини о чијем присуству је упознат послодавац, упозори на опасности или штетности по здравље које се јављају у радном процесу, односно на мере безбедности и здравља које мора да примени, и да га усмери на безбедне зоне за кретање.

Послодавац је дужан да видно обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље на раду ради обавештавања и информисања запослених о ризицима у радном процесу, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања, као и о мерама за спречавање, смањење или отклањање ризика.

IV. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Права запосленог

Члан 38.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на радном месту на које је одређен, као и да се обучи за њихово спровођење.

Запослени има право да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду.

Запослени има право и обавезу да редовно контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити и прописима о безбедности и здрављу на раду.

Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује послодавац.

Запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја здравствене установе која обавља делатност медицине рада којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

Право запосленог да одбије да ради

Члан 39.

Запослени има право да одбије да ради:

1) ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;

2) ако му послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове, у смислу члана 56. овог закона, за рад на радном месту са повећаним ризиком;

3) ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, у смислу члана 33. став 2. овог закона, на радном месту на које га је послодавац одредио;

4) дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени здравствене установе која обавља делатност медицине рада такав рад могао да погорша његово здравствено стање;

5) на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;

6) ако није издата дозвола за рад, у смислу члана 27. став 1. овог закона.

У случајевима из става 1. овог члана, запослени може да се писаним захтевом обрати послодавцу ради предузимања мера које, по мишљењу запосленог, нису спроведене.

Ако послодавац не поступи по захтеву из става 2. овог члана у року од осам дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

Када запослени одбије да ради у случајевима из става 1. овог члана, а послодавац сматра да захтев запосленог није оправдан, послодавац је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

Право запосленог да напусти радно место

Члан 40.

Послодавац је дужан да обезбеди да сви запослени буду обучени да предузму одговарајуће кораке у складу са својим знањем и техничким средствима, која су им на располагању у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности по њихову безбедност и/или безбедност других и у случају када непосредни руководилац, који је одговоран, није присутан, да би избегли последице опасности.

Када му прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину.

У случају из става 2. овог члана запослени који престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину није одговоран за штету коју проузрокује послодавцу, односно неће бити стављен у било какву неповољну ситуацију, осим у случају да је штету проузроковао намерно или из крајње непажње.

Обавезе запосленог

Члан 41.

Запослени је обавезан да:

- 1) води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду, као и о безбедности и здрављу других лица на која може да утиче његов рад у складу са обуком за безбедан и здрав рад и упутствима за безбедан и здрав рад добијеним од послодавца;
- 2) примењује прописане мере за безбедан и здрав рад;
- 3) наменски користи средства за рад, хемијске и друге материје;
- 4) правилно користи личну заштитну опрему, да са њом пажљиво рукује и да је уредно врати на место које је намењено за њено чување;
- 5) пре почетка рада, прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и личну заштитну опрему, и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице;
- 6) пре напуштања, радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене.

Запосленом је забрањено да самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад.

Обавеза запосленог да сарађује

Члан 42.

Запослени има обавезу да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у спровођењу мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица.

Ако послодавац после добијеног обавештења из става 1. овог члана не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од осам дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени се може обратити надлежној инспекцији рада, о чему обавештава саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду, представника запослених и/или Одбор.

Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и саветником, односно сарадником за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради.

V. ОБАВЕЗЕ ЛИЦА КОЈЕ СЕ САМОЗАПОШЉАВА

Опште обавезе

Члан 43.

Лице које се самозапошљава је, у складу са овим законом и другим прописима о безбедности и здрављу на раду, одговорно за своју безбедност и здравље и за безбедност и здравље других лица, на која утичу његов рад и пропусти у примени мера безбедности и здравља на раду.

Лице које се самозапошљава обавезно је да при свом раду примењује прописе из области безбедности и здравља на раду и да сарађује са другим

послодавцима и запосленима у примени мера безбедности и здравља на раду, када је са њима повезано обављање послова.

VI. РАД ОД КУЋЕ И РАД НА ДАЉИНУ

Опште обавезе

Члан 44.

Приликом рада од куће и рада на даљину послодавац је дужан да обезбеди безбедност и здравље на раду у сарадњи са запосленим, при чему је послодавац дужан да утврди услове за безбедан и здрав рад, средства за рад издата од стране послодавца, да дефинише радни процес у вези са извршењем послова за које је запослени задужен и пропише превентивне мере за безбедан и здрав рад.

Акт о процени ризика

Члан 45.

Послодавац може да донесе акт о процени ризика за рад од куће и рад на даљину у писаној форми уз учешће запосленог.

Запослени је дужан да обавести послодавца о испуњености услова потребних за безбедан и здрав рад у складу са актом о процени ризика, као и да благовремено обавести послодавца о свакој накнадној промени услова.

VII. ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Обавеза организовања послова

Члан 46.

Послодавац је дужан да организује послове безбедности и здравља на раду.

Послодавац је дужан да општим актом из члана 14. овог закона, уговором о раду односно другим уговором у складу са прописом којим се уређује рад, уреди обавезе и одговорности у вези са свакодневним праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду.

За обављање послова безбедности и здравља на раду послодавац је дужан да ангажује једно или више лица са којима има закључен уговор о раду, а који испуњава посебне услове у складу са овим законом (у даљем тексту: саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду).

Послове безбедности и здравља на раду може да обавља лице које има положен стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду и лиценцу за обављање послова саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду у складу са овим законом.

Ако за послове безбедности и здравља на раду не може да одреди неког од својих запослених који испуњава услове из члана 48, односно члана 49. овог закона, послодавац, изузетно, може да ангажује правно лице или предузетника који имају лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду.

У делатностима из члана 48. овог закона послодавац који запошљава, односно радно ангажује од 251 до 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање два саветника за безбедност и здравље на раду, а послодавац који запошљава односно радно ангажује више од 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање три саветника за безбедност и здравље на раду.

У свим осталим делатностима послодавац који запошљава, односно радно ангажује више од 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање два сарадника за безбедност и здравље на раду.

Ако послодавац ангажује правно лице или предузетника који имају лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду, то правно лице, односно предузетник одређују број саветника за безбедност и здравље на раду у складу са ставом 6. овог члана.

Послодавац који сам обавља послове безбедности и здравља на раду

Члан 47.

Послове безбедности и здравља на раду из члана 50. овог закона, послодавац може да обавља сам у делатностима трговине на мало, услуга смештаја и исхране, информисања и комуникација, финансијских делатности и делатности осигурања, пословања некретнинама, стручним, научним, иновационим, административним и помоћним услужним делатностима, обавезног социјалног осигурања, образовања, уметности, забаве и рекреације, осталим услужним делатностима, ако има до 20 запослених.

Послодавац из става 1. овог члана дужан је да полаже стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду који прописује министар надлежан за послове рада и није дужан да има прописану лиценцу.

Саветник за безбедност и здравље на раду

Члан 48.

Послодавац у делатностима грађевинарства, пољопривреде, шумарства и рибарства, рударства, прерађивачке индустрије, снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизације (осим трговине електричном енергијом и гасовитим горивима преко гасоводне мреже), снабдевања водом, управљања отпадним водама, контролисања процеса уклањања отпада, трговине на велико, саобраћаја и складиштења и сличним активностима, као и у делатностима здравствене и социјалне заштите, дужан је да за послове безбедности и здравља на раду именује саветника за безбедност и здравље на раду, односно лице које има најмање стечено високо образовање обима од најмање 240 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама у оквиру образовно – научног поља техничко-технолошких наука и природно-математичких наука из области: биолошке науке, науке о заштити животне средине, физичке науке, физичко-хемијске и хемијске науке.

Послодавац у делатностима здравствене и социјалне заштите, може да за послове безбедности и здравља на раду именује саветника за безбедност и здравље на раду, лице које има најмање стечено високо образовање од најмање 240 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама у оквиру образовно – научног поља медицинских наука.

Саветник за безбедност и здравље на раду може обављати послове безбедности и здравља на раду и у делатностима из члана 47. овог закона.

Сарадник за безбедност и здравље на раду

Члан 49.

Послодавац у делатностима које нису наведене у члану 48. став 1. овог закона, уколико сам не обавља послове безбедности и здравља на раду из члана 47. став 1. овог закона, је дужан да за послове безбедности и здравља на

раду именује сарадника за безбедност и здравље на раду, односно лице које има најмање стечено високо образовање обима од најмање 180 ЕСПБ бодова у оквиру образовно – научног поља техничко-технолошких наука, природно-математичких наука, медицинских наука или друштвено-хуманистичких наука.

Послови саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду

Члан 50.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са овим законом, а нарочито:

- 1) спроводи и учествује у поступку процене ризика;
- 2) учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководилаца;
- 3) врши контролу и даје предлоге послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме;
- 4) учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- 5) организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине;
- 6) организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација;
- 7) предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;
- 8) прати и контролише примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 9) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- 10) организује и спроводи обуку:
 - (1) запослених и других лица у складу са овим законом,
 - (2) представника запослених,
 - (3) руководилаца;
- 11) припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;
- 12) забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад из члана 15. став 4. овог закона;
- 13) организује лекарске прегледе запослених;
- 14) сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;

15) сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код послодавца;

16) води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца;

17) прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.

Саветник за безбедност и здравље на раду је дужан да у делатностима из члана 48. овог закона свакодневно прати, контролише и извештава послодавца о примени мера за безбедност и здравље код послодавца у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца и актом из члана 46. став 2. овог закона.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да у писаној форми извести послодавца и представника запослених о забрани из става 1. тачка 12) овог члана.

Ако послодавац, и поред забране у смислу става 1. тачка 12) овог члана, наложи запосленом да настави рад или употребу средства за рад, саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да о томе одмах извести надлежну инспекцију рада.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да континуирано усавршава знања у области безбедности и здравља на раду у смислу члана 53. овог закона.

Ангажовање правног лица или предузетника са лиценцом

Члан 51.

Послодавац који за обављање послова безбедности и здравља на раду ангажује правно лице или предузетника са лиценцом дужан је да их претходно упозна са радним процесом, ризицима у радном процесу и мерама које су примењене за отклањање ризика, обавести о почетку рада сваке одвојене јединице, о почетку извођења радова на градилишту, односно радилишту и ангажовању сваког новог запосленог.

Самосталност обављања послова

Члан 52.

Послодавац је дужан да омогући ангажованом правном лицу или предузетнику, саветнику, односно сараднику за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са овим законом, довољно времена за обављање тих послова и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду, који је именован за обављање послова безбедности и здравља на раду, не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са овим законом.

Континуирано усавршавање знања

Члан 53.

Послодавац је дужан да омогући континуирано усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди за обављање тих послова.

Континуирано усавршавање знања саветника за безбедност и здравље на раду, сарадника за безбедност и здравље на раду, координатора за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта, координатора за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова, одговорног лица за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, одговорног лица за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и одговорног лица за обављање послова испитивања услова радне средине – биолошких штетности, услов је за обнављање лиценце.

Послодавац је дужан да лицима из става 2. овог члана обезбеди плаћено одсуство за континуирано усавршавање знања, ради обнављања лиценце, у складу са законом.

Програм, начин, поступак и дужину трајања континуираног усавршавања знања, као и друга питања у вези са континуираним усавршавањем знања лица из става 2. овог члана прописује министар надлежан за послове рада.

VIII. ЗАШТИТА ЗДРАВЉА НА РАДУ

Здравствена установа која обавља делатност медицине рада

Члан 54.

За обављање послова заштите здравља запослених на раду послодавац ангажује здравствену установу која обавља делатност медицине рада, за коју је надлежни државни орган утврдио испуњеност прописаних услова за обављање здравствене делатности, у складу са законом.

Здравствена установа која обавља делатност медицине рада из става 1. овог члана дужна је да обавља послове у складу са овим законом, а нарочито:

- 1) у поступку процене ризика утврђује предлог здравствених мера за радна места на којима су препознате и утврђене штетности изнад прописаних вредности;
- 2) прати и проучава услове рада и предлаже мере за заштиту здравља запослених у односу на ризике којима је запослени изложен на радном месту у радној средини;
- 3) обавља послове обуке запослених за пружање прве помоћи;
- 4) утврђује и испитује узроке настанка професионалних болести и болести у вези са радом;
- 5) оцењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком;
- 6) врши претходне, периодичне, контролне и циљане лекарске прегледе запослених и издаје извештаје о лекарским прегледима у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду;
- 7) прати здравствено стање запосленог у односу на ризике на радном месту;
- 8) учествује у организовању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повређивања запослених или хаварија;
- 9) саветује послодавца при избору другог одговарајућег посла према здравственој способности запосленог;

10) саветује послодавца о планирању и организацији рада са здравственог аспекта;

11) учествује у изради програма за побољшање услова рада на радном месту;

12) учествује у анализи професионалних болести и болести у вези са радом;

13) непосредно сарађује са саветником, односно сарадником за безбедност и здравље на раду.

Претходне, периодичне и циљане лекарске прегледе запослених у смислу става 2. тачка б) овог члана може да врши здравствена установа која обавља делатност медицине рада, за коју је надлежни државни орган утврдио испуњеност прописаних услова за обављање здравствене делатности, у складу са законом.

Заштита података о личности

Члан 55.

Подаци о личности прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог поверљиве су природе и под надзором су здравствене установе која обавља делатност медицине рада која врши те прегледе, под надзором здравственог радника или другог лица које има обавезу чувања професионалне тајне прописане законом или професионалним правилима.

Подаци из става 1. овог члана могу се достављати другим лицима, само уз изричито пристанак запосленог, у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

Извештај о лекарском прегледу запосленог доставља се послодавцу на начин којим се не нарушава принцип поверљивости података о личности.

Лекарски прегледи

Члан 56.

Послодавац је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Послодавац је дужан да запосленом који рад обавља ноћу у складу са законом, обезбеди претходни и периодични лекарски преглед.

Претходни, периодични и циљани лекарски прегледи запослених врше се на начин, по поступку и у роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду које споразумно прописују министар надлежан за послове рада и министар надлежан за послове здравља.

Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, послодавац је дужан да га премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Послодавац је дужан да запосленог на његов захтев упути на лекарски преглед који одговара ризицима на радном месту у редовним интервалима, а најкасније у року од пет година од претходног прегледа.

Трошкови лекарских прегледа падају на терет послодавца.

IX. ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ И ОДБОР ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Избор представника запослених

Члан 57.

Запослени код послодавца имају право да изаберу једног или више представника запослених за безбедност и здравље на раду.

Најмање три представника запослених образују Одбор за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: Одбор).

Послодавац је дужан да у Одбор именује најмање једног свог представника, тако да број представника запослених буде већи за најмање један од броја представника послодавца.

Поступак избора и начин рада представника запослених и Одбора, број представника запослених код послодавца, као и њихов однос са синдикатом уређују се колективним уговором или споразумом закљученим између послодавца и представника запослених.

Послодавац је дужан да најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогући одсуство са рада у обављању послова његовог радног места у трајању од најмање пет часова рада месечно с правом на накнаду зараде која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места, као и да обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, ради обављања активности представника запослених.

Обавеза консултовања

Члан 58.

Послодавац је дужан да запосленима, представнику запослених и/или Одбору омогући да буду консултовани унапред и благовремено у вези:

- 1) свих мера које утичу или могу да утичу на безбедност и здравље запослених;
- 2) организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запослених из члана 15. став 1. тачка 9) овог закона;
- 3) доношења аката који се односе на безбедност и здравље на раду;
- 4) планирања и организовања обуке из члана 33. овог закона.

Послодавац је дужан да представнику запослених и Одбору омогући увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду.

Обавеза информисања

Члан 59.

Послодавац је дужан да запослене или представнике запослених и/или Одбор упозна са:

- 1) ризицима на радном месту у радној средини и превентивним мерама безбедности и здравља на раду и активностима које се односе на технолошки и радни процес код послодавца;
- 2) предузетим мерама инспекције рада;
- 3) евиденцијама о повредама на раду и професионалним болестима и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду;

4) предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље.

Обавеза сарадње

Члан 60.

Послодавац и представник запослених и/или Одбор и синдикат, дужни су да међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом и другим прописима.

Права запослених, представника запослених и Одбора

Члан 61.

Запослени, представник запослених и/или Одбор имају право да:

1) послодавцу дају предлоге о свим питањима која се односе на безбедност и здравље на раду;

2) захтевају од послодавца да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожава безбедност и здравље запослених;

3) захтевају вршење надзора од стране инспекције рада, ако сматрају да послодавац није спровео одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду, присуствују инспекцијском надзору, као и да поднесу примедбе и запажања.

Запослени наведени у члану 57. овог закона и ставу 1. овог члана не смеју да буду стављени у неповољан положај због својих активности.

X. ЕВИДЕНЦИЈА, САРАДЊА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Обавеза вођења евиденција

Члан 62.

Послодавац је дужан да води и чува евиденције о:

1) радним местима са повећаним ризиком, запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених који обављају те послове;

2) повредама на раду и професионалним болестима;

3) запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме;

4) запосленима изложеним биолошким штетностима групе 3 и/или групе 4;

5) запосленима који су изложени карциногенима или мутагенима, хемијским материјама и азбесту, као и о здравственом стању и изложености;

6) извештају о примени мера за безбедност и здравље на раду за делатности из члана 48. овог закона;

7) извршеним прегледима и проверама опреме за рад и прегледима и испитивањима електричних и громобранских инсталација;

8) извршеним испитивањима услова радне средине;

9) издатој личној заштитној опреми.

Послодавац је дужан да евиденцију о запосленима обученим за безбедан и здрав рад у складу са овим законом или њену копију држи у

седишту или другој пословној просторији послодавца или на другом месту, у зависности од тога где запослени ради.

Евиденције из става 1. овог члана послодавац може водити у електронском облику, осим евиденције из става 1. тачка 3) овог члана.

Начин вођења и рокове чувања евиденција из става 1. овог члана прописује министар надлежан за послове рада.

Обрада података о личности

Члан 63.

Послодавац у евиденцијама из члана 62. овог закона уноси име и презиме запосленог и назив радног места.

Акти у поступку обезбеђивања претходног, периодичног и циљаног лекарског прегледа запосленог из члана 56. овог закона садрже следеће податке о личности: име и презиме лица, јединствени матични број грађана, односно датум рођења, место рођења и општина, занимање, ниво квалификације, назив радног места и податке о здравственом стању.

Извештај о повреди на раду садржи следеће податке о личности: име и презиме и јединствени матични број грађана овлашћеног лица за унос података; име и презиме, пол, јединствени матични број грађана, пребивалиште, односно боравиште, ниво квалификације, податке о радном месту и повреди на раду повређеног лица, према утврђеним шифарницима; име и презиме, јединствени матични број грађана, адресу и место послодавца физичког лица и име и презиме лекара који је први прегледао повређеног.

Извештај о професионалној болести из члана 65. овог закона садржи следеће податке о личности: име и презиме лица одређеног за безбедност и здравље на раду; име и презиме лица, пол, јединствени матични број грађана, пребивалиште, односно боравиште, ниво квалификације, податке о радном месту, врсти професионалне болести и здравственом стању оболелог од професионалне болести, име и презиме непосредног руководиоца и име и презиме лекара.

Подаци о личности из ст. 3. и 4. овог члана, у циљу извршења обавеза или примене законом прописаних овлашћења, достављају се на коришћење организацијама надлежним за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање, Инспекторату за рад и Управи.

Подзаконски прописи којима се уређују превентивне мере из члана 7. овог закона садрже следеће податке о личности: име и презиме, јединствени матични број грађана, место рођења и општина, занимање, ниво квалификације, назив радног места и податке о здравственом стању.

Пријава повреде на раду и професионалне болести

Члан 64.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од пет радних дана од дана настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада лаку повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три дана.

Послодавац је дужан да, најкасније у року од пет дана од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест пријави надлежној инспекцији рада професионалну болест.

Министарство надлежно за послове рада је дужно да на својој интернет страници учини доступним контакте дежурних инспектора рада.

Извештавање о повреди на раду и професионалној болести

Члан 65.

Извештај о повреди на раду и професионалној болести који се догоде на радном месту, послодавац је дужан да достави запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђена професионална болест, организацији надлежној за здравствено осигурање и Управи.

Извештај о повреди на раду се подноси у писаном облику до успостављања Регистра повреда на раду у електронском облику.

Садржај и начин издавања обрасца извештаја из става 1. овог члана прописује министар надлежан за послове рада.

Сарадња надлежних органа и организација

Члан 66.

Послодавци, синдикати, осигуравајућа друштва, организације надлежне за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање дужни су да сарађују и учествују у доношењу заједничких ставова о питањима унапређивања безбедности и здравља на раду, као и да се старају о развоју и унапређивању опште културе безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом.

Организација надлежна за здравствено осигурање дужна је да министарству надлежном за послове рада достави податке о повредама на раду и професионалним болестима најмање једном годишње и то најкасније до 31. јануара наредне године за претходну годину, а на захтев министарства надлежног за послове рада и у краћем року.

Организација надлежна за пензијско и инвалидско осигурање дужна је да министарству надлежном за послове рада достави податке о оствареном праву на инвалидску пензију по основу повреде на раду и професионалне болести најмање једном годишње и то најкасније до 31. јануара наредне године за претходну годину, а на захтев министарства надлежног за послове рада и у краћем року.

Осигурање од повреда на раду и професионалних болести

Члан 67.

Послодавац је дужан да запослене осигура за случај повреда на раду и професионалних болести, ради обезбеђивања накнаде штете.

Финансијска средства за осигурање из става 1. овог члана падају на терет послодавца.

Услови и поступци осигурања од повреда на раду и професионалних болести запослених уређују се законом.

XI. РЕГИСТАР ПОВРЕДА НА РАДУ

Надлежност за успостављање и вођење Регистра

Члан 68.

Регистар повреда на раду (у даљем тексту: Регистар) у електронској форми успоставља и води Управа, уз техничку подршку службе Владе која је надлежна за пројектовање, усклађивање, развој и функционисање система електронске управе, за потребе вођења статистике о повредама на раду.

Регистар садржи тачне и ажурне податке о повредама на раду и омогућава корисницима података да обављају послове уноса и преузимања података ради утврђивања чињеница неопходних за остваривање права из здравственог осигурања.

Регистар садржи податке који су прописани чланом 63. став 3. овог закона.

Регистар користи важеће шифарнике и класификације.

Корисници података, у складу са својим надлежностима, приступају и користе Регистар ауторизацијом приступа Регистру или коришћењем података из Регистра преко софтверског решења корисника података на Сервисној магистрали органа или преко Система за размену података.

Ближе услове у вези вођења регистра из става 1. овог члана прописује министар надлежан за послове рада.

Уношење података у Регистар

Члан 69.

Податке у Регистар уноси послодавац.

Регистар преузима податке из интегрисаног здравственог информационог система Републике Србије и информационог система организације надлежне за здравствено осигурање.

Послодавац, односно овлашћено службено лице послодавца које врши упис података у Регистар уноси податке о послодавцу, односно послодавцу кориснику или послодавцу физичком лицу, о повређеном, повреди на раду, непосредном руководиоцу и очевицу.

Послодавац је дужан да Управи електронским путем достави податке о овлашћеном службеном лицу које врши упис података из става 3. овог члана.

Након што послодавац унесе податке у Регистар, изабрани лекар помоћу интегрисаног здравственог информационог система Републике Србије уноси налаз и мишљење лекара који је први прегледао повређеног.

Након што изабрани лекар унесе податке из става 5. овог члана, организација надлежна за здравствено осигурање помоћу информационог система упоси оцену повреде на раду.

Управа води евиденцију о овлашћеном службеном лицу из става 4. овог члана.

Размена података у Регистру

Члан 70.

Размена података врши се у складу са прописима којима се уређује електронска управа.

За тачност унетих и преузетих података у Регистру одговорни су послодавац, изабрани лекар и организација надлежна за здравствено осигурање.

Обезбеђивање приступа и мере заштите приступа подацима у Регистру врши се у складу са прописима којима се уређује област електронске управе, електронске идентификације и информационе безбедности.

Регистар се налази у Државном центру за чување и управљање података који обезбеђује физичку заштиту података у складу са законом којим се уређује електронска управа и информациона безбедност.

XII. СТРУЧНИ ИСПИТ И ИЗДАВАЊЕ ЛИЦЕНЦИ

Стручни испит

Члан 71.

За обављање послова безбедности и здравља на раду из члана 50. овог закона и послова одговорног лица полаже се одговарајући стручни испит.

За обављање послова координатора за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта и координатора за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова организује се припрема и полаже се одговарајући стручни испит.

Стручни испит из ст. 1. и 2. овог члана састоји се од општег и посебног дела и полаже се пред одговарајућим комисијама које образује министар надлежан за послове рада. Чланови комисија имају право на накнаду за свој рад.

Програм и начин полагања стручног испита, из ст. 1. и 2. овог члана и организовање припреме за полагање стручног испита из става 2. овог члана прописује министар надлежан за послове рада.

За полагање одговарајућег стручног испита плаћа се републичка административна такса у складу са законом.

Издавање и обнављање лиценци

Члан 72.

Министар надлежан за послове рада за обављање одговарајућих послова безбедности и здравља на раду, решењем издаје, односно обнавља лиценцу, и то:

- 1) саветнику за безбедност и здравље на раду;
- 2) сараднику за безбедност и здравље на раду;
- 3) координатору за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта;
- 4) координатору за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова;
- 5) одговорном лицу за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација;
- 6) одговорном лицу за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености;
- 7) одговорном лицу за обављање послова испитивања услова радне средине – биолошких штетности;

8) правном лицу или предузетнику за обављање послова безбедности и здравља на раду;

9) правном лицу за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација;

10) правном лицу за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености;

11) правном лицу за обављање послова испитивања услова радне средине – биолошких штетности.

Захтев за издавање и обнављање лиценце из става 1. тач. од 1) до 4) овог члана, подноси се Инспекторату за рад, ради утврђивања испуњености услова за издавање лиценце. Инспекторат за рад врши надзор над радом физичких лица са лиценцом и припрема предлоге решења за издавање, обнављање и одузимање лиценци из става 1. тач. од 1) до 4) овог члана, о чему води евиденцију.

Захтев за издавање и обнављање лиценце из става 1. тач. од 5) до 11) овог члана, подноси се Управи, ради утврђивања испуњености услова за издавање лиценце на обрасцу захтева који прописује министар надлежан за послове рада.

1. Општи услови за издавање и обнављање лиценци

Члан 73.

Лиценце из члана 72. овог закона министар надлежан за послове рада издаје са роком важења од пет година. Лиценца се може обновити на начин и под условима под којима се издаје, с тим да се захтев за обнављање лиценце мора поднети најкасније 60 дана пре истека рока важења лиценце.

Републичку административну таксу за издавање лиценце из става 1. овог члана, сноси подносилац захтева за издавање, односно обнављање лиценце.

Лиценце из члана 72. став 1. тач. од 1) до 7) овог закона могу се издати, односно обновити подносиоцу захтева, ако лиценца издата у складу са овим законом није одузета у претходних пет година и ако није правноснажном судском одлуком осуђен за кривична дела за непредузимање мера заштите на раду, изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду, непрописно и неправилно извођење грађевинских радова и неовлашћено бављење одређеном делатношћу, односно да му правноснажном судском одлуком није изречена мера безбедности у складу са Кривичним закоником, и то: забрана вршења позива, делатности и дужности због које не може обављати послове у области безбедности и здравља на раду.

Лице из члана 72. став 1. тач. од 1) до 7) овог закона уз захтев за обнављање лиценце, подноси и доказ о спроведеном континуираном усавршавању знања у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона.

Лице које је правноснажном судском одлуком осуђено за кривично дело или коме је изречена мера безбедности из става 3. овог члана, дужно је да поново полаже одговарајући стручни испит.

Лицима која су из оправданих разлога утврђених законом (привремена спреченост за рад дужа од шест месеци, трудноћа, породилско одсуство, одсуство са рада ради неге детета, одлазак на одслужење, односно дослужење

војног рока, упућивање на рад у иностранство од стране послодавца или у оквиру међународно-техничке или просветно-културне сарадње, дипломатска, конзуларна и друга представништва, избора, односно именованја на функцију у државном органу, синдикату, политичкој организацији или на другу јавну функцију чије вршење захтева да привремено престане даљи рад код послодавца) спречена да обављају послове у области безбедности и здравља на раду за које је издата лиценца из члана 72. став 1. тач. од 1) до 7) овог закона, продужава се рок за издавање, односно обнављање лиценце за период за који су трајали наведени разлози. Захтев за продужавање рока важења лиценце са одговарајућим доказима о спречености за обављање послова у области безбедности и здравља на раду подносе се, Инспекторату за рад за лиценце из члана 72. став 1. тач. од 1) до 4) овог закона, а за лиценце из члана 72. став 1. тач. од 5) до 7) овог закона, Управи, у року од 15 дана од престанка наведених разлога.

Лиценце из члана 72. став 1. тач. од 8) до 11) овог закона могу се издати, односно обновити подносиоцу захтева, ако испуњава прописане услове у погледу просторија и техничке опремљености за обављање делатности и ако оснивачу или са њим повезаном лицу у смислу прописа о привредним друштвима лиценца издата у складу са овим законом није одузета у претходних пет година.

Начин издавања, обнављања или одузимања лиценци, садржину и изглед захтева, из члана 72. овог закона прописује министар надлежан за послове рада.

2. Услови за издавање лиценце физичком лицу

Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду

Члан 74.

Лиценцу за обављање послова саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду може да добије физичко лице које има одговарајући ниво квалификације из члана 48, односно 49. овог закона, има положен одговарајући стручни испит и испуњава услове из члана 73. став 3. овог закона.

Координатор у фази израде пројекта

Члан 75.

Лиценцу за обављање послова координатора за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта може да добије физичко лице које има стечено високо образовање одговарајуће струке обима од најмање 300 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама, у научној области: архитектуре, грађевинског инжењерства, електротехничког и рачунарског инжењерства, машинског инжењерства, саобраћајног инжењерства или технолошког инжењерства; лиценцу за одговорног пројектанта у складу са прописима о планирању и изградњи; положен стручни испит за обављање послова координатора за израду пројекта у складу са прописом о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима и испуњава услове из члана 73. став 3. овог закона.

Координатор у фази извођења радова

Члан 76.

Лиценцу за обављање послова координатора за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова може да добије физичко лице које има

стечено високо образовање одговарајуће струке обима од најмање 240 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама, у научној области: архитектуре, грађевинског инжењерства, електротехничког и рачунарског инжењерства, инжењерства заштите животне средине и заштите на раду, машинског инжењерства, рударског-инжењерства, саобраћајног инжењерства или технолошког инжењерства; положен стручни испит за обављање послова координатора за извођење радова у складу са прописом о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима и најмање три године радног искуства на: пословима изградње објеката или пословима безбедности и здравља на раду код извођача радова и испуњава услове из члана 73. став 3. овог закона.

Одговорно лице за преглед и проверу опреме за рад и преглед и испитивање електричних и громобранских инсталација

Члан 77.

Лиценцу за обављање послова одговорног лица за преглед и проверу опреме за рад и преглед и испитивање електричних и громобранских инсталација може да добије физичко лице које има стечено високо образовање одговарајуће струке обима од најмање 240 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама, и то: дипломирани инжењер машинства или специјалиста струковни инжењер машинства или дипломирани инжењер рударства или специјалиста струковни инжењер рударства, дипломирани инжењер електротехнике и рачунарства или специјалиста струковни инжењер електротехнике и рачунарства, дипломирани инжењер технологије или специјалиста струковни инжењер технологије, дипломирани инжењер заштите на раду или специјалиста струковни инжењер заштите на раду, положен стручни испит из члана 71. овог закона, најмање три године радног искуства на тим пословима или најмање пет година радног искуства у струци и испуњава услове из члана 73. став 3. овог закона.

Одговорно лице за испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености

Члан 78.

Лиценцу за обављање послова одговорног лица за испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености може да добије физичко лице које има стечено високо образовање одговарајуће струке обима од најмање 240 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама и то: дипломирани инжењер технологије или дипломирани хемичар или дипломирани физикохемичар или специјалиста струковни инжењер технологије или специјалиста струковни хемичар или специјалиста струковни физикохемичар, дипломирани инжењер машинства или дипломирани инжењер електротехнике и рачунарства или дипломирани физичар или специјалиста струковни инжењер машинства или специјалиста струковни инжењер електротехнике и рачунарства или специјалиста струковни физичар или дипломирани инжењер рударства или специјалиста струковни инжењер рударства, дипломирани инжењер заштите на раду или специјалиста струковни инжењер заштите на раду, положен стручни испит из члана 71. овог закона и најмање три године радног искуства на тим пословима или најмање пет година радног искуства у струци и испуњава услове из члана 73. став 3. овог закона.

Одговорно лице за испитивања услова радне средине – биолошких штетности

Члан 79.

Лиценцу за обављање послова одговорног лица за испитивања услова радне средине – биолошких штетности може да добије физичко лице које има стечено високо образовање одговарајуће струке обима од најмање 240 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама и то: дипломирани биолог или дипломирани еколог или дипломирани молекуларни биолог и физиолог или специјалиста струковни биолог или специјалиста струковни еколог, положен стручни испит из члана 71. овог закона и најмање три године радног искуства на тим пословима или најмање пет година радног искуства у струци и испуњава услове из члана 73. став 3. овог закона.

3. Услови за издавање лиценце правном лицу или предузетнику

Обављање послова безбедности и здравља на раду

Члан 80.

Лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду, из члана 50. овог закона, може да добије правно лице или предузетник, које има у радном односу на неодређено време са пуним радним временом најмање два запослена који имају лиценцу саветника за безбедност и здравље на раду и најмање три године радног искуства на тим пословима након стицања одговарајућег образовања и испуњава услове из члана 73. став 7. овог закона.

За обављање послова безбедности и здравља на раду за које је издата лиценца, правно лице или предузетник не може да запосли лице које не испуњава услове из става 1. овог члана.

Обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација

Члан 81.

Лиценцу за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација може да добије правно лице које по основу права својине, закупа или лизинга поседује инструменте и уређаје у складу са прописима у области безбедности и здравља на раду, методологије вршења одређених прегледа, провера и испитивања, у радном односу има најмање: једног запосленог дипломираног инжењера машинства или специјалисту струковног инжењера машинства или дипломираног инжењера рударства или специјалисту струковног инжењера рударства, једног запосленог дипломираног инжењера електротехнике и рачунарства или специјалисту струковног инжењера електротехнике и рачунарства, једног запосленог дипломираног инжењера технологије или специјалисту струковног мастер инжењера технологије, једног запосленог дипломираног инжењера заштите на раду или специјалисту струковног инжењера заштите на раду и које има у радном односу на неодређено време са пуним радним временом одговорно лице са лиценцом за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација и испуњава услове из члана 73. став 7. овог закона.

**Обављање послова испитивања услова радне средине,
односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих
зрачења), микроклиме и осветљености**

Члан 82.

Лиценцу за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености може да добије правно лице које по основу права својине, закупа или лизинга поседује инструменте и уређаје, односно лабораторије за испитивања и анализе у складу са прописима у области безбедности и здравља на раду, методологије вршења одређених прегледа и испитивања, у радном односу има најмање: једног запосленог дипломираног инжењера технологије или дипломираног хемичара или дипломираног физикохемичара или специјалисту струковног инжењера технологије или специјалисту струковног хемичара или специјалисту струковног физикохемичара, једног дипломираног инжењера машинства или дипломираног инжењера електротехнике и рачунарства или дипломираног физичара или специјалисту струковног инжењера машинства или специјалисту струковног инжењера електротехнике и рачунарства или специјалисту струковног физичара или дипломираног инжењера рударства или специјалисту струковног инжењера рударства, једног дипломираног инжењера заштите на раду или специјалисту струковног инжењера заштите на раду и које има у радном односу на неодређено време са пуним радним временом одговорно лице са лиценцом за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и испуњава услове из члана 73. став 7. овог закона.

**Обављање послова испитивања услова радне средине –
биолошких штетности**

Члан 83.

Лиценцу за обављање послова испитивања услова радне средине – биолошких штетности може да добије правно лице које по основу права својине, закупа или лизинга поседује инструменте и уређаје, односно лабораторије за испитивања и анализе у складу са прописима у области безбедности и здравља на раду, методологије испитивања присутности биолошких штетности у радној средини, и то квантитативном и квалитативном анализом узорка присутности биолошких штетности, у радном односу има најмање једног запосленог дипломираног биолога или дипломираног еколога или дипломираног молекуларног биолога и физиолога или специјалисту струковног биолога или специјалисту струковног еколога и које има у радном односу на неодређено време са пуним радним временом одговорно лице са лиценцом за обављање послова испитивања услова радне средине – биолошких штетности и испуњава услове из члана 73. став 7. овог закона.

Извештај о обављеним пословима

Члан 84.

Носилац лиценце за обављање послова безбедности и здравља на раду дужан је да Управи достави кварталне извештаје о обављеним пословима по основу добијене лиценце.

Извештај нарочито садржи следеће податке о послодавцу код кога се обављају послови: пословно име и седиште; број и датум закључења уговора; делатност послодавца; адреса градилишта (уколико се послови обављају на градилишту) и укупан број запослених.

Престанак важења лиценце

Члан 85.

Лиценца престаје да важи:

- 1) истеком рока за који је издата;
- 2) на основу захтева физичког лица као носиоца лиценце;
- 3) на основу захтева одговорног лица у правном лицу;
- 4) одузимањем лиценце;
- 5) престанком рада правног лица или предузетника у складу са законом.

Захтев за престанак важења лиценце из става 1. тач. 2) и 3) овог члана подноси се министарству надлежном за послове рада.

Престанком важења лиценце брише се носилац лиценце из регистра.

Одузимање лиценце

Члан 86.

Министар надлежан за послове рада може решењем одузети лиценцу:

- 1) правном лицу или предузетнику за обављање послова безбедности и здравља на раду, из члана 72. став 1. тачка 8) овог закона, ако утврди да послове обавља супротно закону;
- 2) правном лицу за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, правном лицу за обављање послова испитивања услова радне средине из члана 72. став 1. тач. од 9) до 11) овог закона, ако утврди да послове обавља супротно закону;
- 3) физичком лицу из члана 72. став 1. тач. од 1) до 4) овог закона, ако утврди да послове за које му је лиценца издата обавља супротно закону;
- 4) одговорном лицу из члана 72. став 1. тач. од 5) до 7) овог закона, ако утврди да послове за које му је лиценца издата обавља супротно закону;
- 5) имаоцу лиценце, ако у периоду важења лиценце престане да испуњава услове из чл. од 74. до 83. овог закона.

Правно лице, предузетник и физичко лице коме је решењем министра надлежног за послове рада одузета лиценца може поново да поднесе захтев за издавање лиценце након истека пет година од дана одузимања лиценце.

Министарство надлежно за послове рада на својој интернет страници објављује списак правних и физичких лица којима су издате, одузете или престале да важе лиценце за обављање послова у области безбедности и здравља на раду.

Покретање управног спора

Члан 87.

Решење министра надлежног за послове рада о издавању, обнављању или одузимању лиценце коначно је у управном поступку.

Против решења из чл. 72. и 86. овог закона може се покренути управни спор.

XIII. УПРАВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 88.

У саставу министарства надлежног за послове рада Управа за безбедност и здравље на раду, обавља послове државне управе са циљем унапређивања и развоја безбедности и здравља на раду, односно смањења повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом.

Члан 89.

Управа обавља следеће послове:

- 1) припрема прописе у области безбедности и здравља на раду, као и мишљења за њихову примену;
- 2) припрема стручне основе за израду стратегије безбедности и здравља на раду и прати њено спровођење;
- 3) анализира стање безбедности и здравља на раду и припрема ставове за јединствено уређивање мера безбедности и здравља на раду које су предмет овог закона и подзаконских прописа;
- 4) истражује и подстиче развој у области безбедности и здравља на раду;
- 5) пружа стручну помоћ у области безбедности и здравља на раду;
- 6) даје сагласност или припрема методологије за обављање послова прегледа, провера и испитивања у области безбедности и здравља на раду;
- 7) проучава узроке и појаве који за последицу имају повреде на раду, професионалне болести и болести у вези са радом;
- 8) организује полагање стручних испита из члана 71. овог закона;
- 9) врши надзор над радом правних лица и предузетника, као и одговорних лица са лиценцом и припрема предлоге решења за издавање, обнављање и одузимање лиценци из члана 72. став 1. тач. од 5) до 11) и члана 86. овог закона;
- 10) води Регистар повреда на раду;
- 11) прикупља и анализира податке о повредама на раду, професионалним болестима, болестима у вези са радом и појавама које утичу на здравље запослених;
- 12) води евиденцију о положеним стручним испитима;
- 13) води и ажурира регистар о издатим, обновљеним и одузетим лиценцама;
- 14) обавља информационо-документациону делатност у области безбедности и здравља на раду;
- 15) организује саветовања, врши усавршавање знања запослених, послодаваца, саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду, инспектора и др., објављује различите материјале и информисе јавност о стању у области безбедности и здравља на раду;
- 16) стара се о примени међународних аката у области безбедности и здравља на раду;
- 17) подстиче образовање и развијање културе рада у области безбедности и здравља на раду, утврђује испуњеност услова за доделу

националних признања у области безбедности и здравља на раду, о чему води евиденцију у коју уноси име и презиме физичког лица;

18) обавља друге послове одређене законом.

У поступку и у сврху организовања полагања стручних испита из члана 71. овог закона и припреме предлога решења за издавање, обнављање и одузимање лиценци из чл. 72. и 86. овог закона, врши се обрада следећих података о личности: име, име једног родитеља и презиме лица, место рођења, јединствени матични број грађана, место и адреса пребивалишта, односно боравишта, врста и ниво квалификације, послови које лице обавља, контакт телефон и адреса електронске поште.

XIV. НАЦИОНАЛНА ПРИЗНАЊА

Члан 90.

Ради унапређења безбедности и здравља на раду у Републици Србији, правним и физичким лицима, Одбору за безбедност и здравље на раду, организацијама и удружењима, за изузетна постигнућа у области безбедности и здравља на раду, могу се доделити национална признања из области безбедности и здравља на раду (у даљем тексту: признања).

Врсте признања јесу:

- 1) Повеља „28. април“;
- 2) Плакета „28. април“;
- 3) Похвалница „28. април“.

Повеља „28. април“ додељује се правном лицу или предузетнику, у три категорије (до 50 запослених, од 51 до 250 запослених и преко 251 запослених) – за посебан допринос и афирмацију безбедности и здравља на раду, кроз њихово законито, благовремено и превентивно поступање у примени утврђених мера.

Плакета „28. април“ додељује се физичким лицима, организацијама и удружењима за постигнуте резултате и заслуге у промоцији безбедности и здравља на раду.

Похвалница „28. април“ додељује се саветнику, односно сараднику за безбедност и здравље на раду, представнику запослених, Одбору за безбедност и здравље на раду, организацијама и удружењима који својим радом доприносе подизању свести код запослених о значају безбедности и здравља на раду.

Признања се додељују на Дан безбедности и здравља на раду у Републици Србији 28. априла.

Иницијативу за доделу признања Управи могу поднети правна и физичка лица, предузетници, организације запослених и послодаваца и друга удружења.

Испуњеност услова за доделу признања испитује Управа уз учешће представника социјалних партнера, односно репрезентативних организација запослених и послодаваца, инспектора рада и других стручњака из области безбедности и здравља на раду.

Предлог за доделу признања Управа доставља министру надлежном за послове рада.

Садржину и изглед националних признања прописује министар надлежан за послове рада.

XV. НАДЗОР

Инспекцијски надзор

Члан 91.

Инспекцијски надзор над применом овог закона, прописа донетих на основу овог закона, техничких и других мера које се односе на безбедност и здравље на раду, као и над применом мера безбедности и здравља на раду утврђених актом о процени ризика, колективним уговором, правилником о безбедности и здрављу на раду, правилником о раду или уговором о раду, врши министарство надлежно за послове рада преко инспектора рада.

Члан 92.

Послове инспекцијског надзора у области безбедности и здравља на раду обављају инспектори рада који имају стечено високо образовање у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова у оквиру образовно-научног поља техничко-технолошких наука, природно-математичких наука, медицинских наука или друштвено-хуманистичких наука и најмање три године радног искуства у струци.

Члан 93.

Инспектор рада приликом вршења надзора има службену легитимацију, значку и одговарајућу врсту одеће, обуће и опреме.

У поступку инспекцијског надзора инспектор рада има право и дужност да предузима радње којима се контролишу безбедност и здравље на раду, а нарочито хигијена и услови рада, производња, коришћење и одржавање средстава за рад, личне заштитне опреме, хемијске материје и др., као и да:

1) прегледа опште и појединачне акте, евиденције и другу документацију и по потреби исту фотографише, фотокопира или скенира ради улагања у списе предмета;

2) изврши увид у личну или другу јавну исправу са фотографијом, саслуша и узима изјаве од затечених лица, одговорних и заинтересованих лица;

3) прегледа средства за рад, личну заштитну опрему и друга средства која се користе у радном процесу или су на било који начин повезана са радним процесом;

4) фотографише и снима радно место, средства за рад, радну средину у којој се врши инспекцијски надзор и друго од значаја за вршење инспекцијског надзора;

5) налаже мерења која обавља друга стручна организација када послодавац самостално или преко одређене стручне организације врши мерења у одговарајућим областима, а резултати извршеног мерења пружају основ за то;

6) послодавцима, запосленим, њиховим представницима и синдикату даје обавештења и савете у области безбедности и здравља на раду, као и о мерама чијом применом се обезбеђује извршавање овог закона на најефикаснији начин;

7) у складу са поднетим захтевом, послодавца и запосленог или представника запослених обавести о извршеном инспекцијском надзору и утврђеном стању;

8) предузима друге радње за које је овлашћен другим прописом.

Министар надлежан за послове рада прописује изглед значке и одговарајућу врсту одеће, обуће и опреме коју носи инспектор рада.

Члан 94.

Послодавац је дужан да, ради вршења надзора, омогући инспектору рада:

- 1) улазак у објекте и просторије, у свако доба када има запослених на раду;
- 2) одреди најмање једног запосленог који ће инспектору пружати потребне информације и обавештења, давати податке, акте и документацију;
- 3) увид у стабилност конструкције и објекта за колективну безбедност и здравље на раду и помоћне конструкције и објекта, као и конструкције и објекта, који се привремено користи за рад и кретање запослених;
- 4) увид у примењене мере безбедности и здравља на раду на средствима за рад и у радној средини;
- 5) увид у личну заштитну опрему;
- 6) увид у податке и евиденције о производњи, коришћењу и складиштењу хемијских материја.

Члан 95.

Инспектор рада дужан је да изврши надзор одмах, након пријаве послодавца, односно органа за унутрашње послове, здравствене установе или на основу сазнања о свакој смртној, тешкој или колективној повреди на раду, која се догоди на радном месту и у радној средини, као и опасној појави која би могла да угрози безбедност и здравље на раду, односно одмах по пријему захтева, односно обавештења из члана 39. ст. 3. и 4. овог закона.

У поступку вршења надзора смртне, тешке или колективне повреде на раду инспектора рада и другог надлежног органа, у циљу обезбеђивања доказа, послодавац је дужан да заустави рад на радном месту, односно средствима за рад на којима су се оне догодиле.

Члан 96.

Инспектор рада је дужан да, за време трајања околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља запосленог, забрани рад на радном месту код послодавца, а нарочито када утврди:

- 1) да су непосредно угрожени безбедност и здравље запосленог;
- 2) да се користи средство за рад на коме нису примењене мере за безбедност и здравље на раду;
- 3) да запослени не користи прописану личну заштитну опрему;
- 4) да запослени ради на радном месту са повећаним ризиком, а не испуњава прописане услове за рад на том радном месту, као и ако се није подвргао лекарском прегледу у прописаном року;
- 5) да запослени није обучен за безбедан и здрав рад;
- 6) да послодавац није спровео мере или извршио радње које му је, ради отклањања неправилности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог, наложио инспектор рада.

Инспектор рада је дужан да забрану рада из става 1. овог члана која је изречена на радном месту код послодавца који изводи радове на привременим

или покретним градилиштима достави и инвеститору, односно заступнику инвеститора и координатору за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова.

Ако примена мера, односно потреба за усаглашавањем са прописаним мерама безбедности и здравља на раду представља недостатак за чије су отклањање потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље запослених нису теже угрожени, инспектор рада може наложити послодавцу да сачини посебан програм о поступном отклањању недостатака са утврђеним роковима за њихово отклањање.

Инспектор рада може да наложи да се спроведе и опште призната мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити ризик по здравље запосленог, у мери у којој је то могуће.

Члан 97.

Инспектор рада је дужан да забрани рад на привременим или покретним градилиштима за време трајања околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља на раду запосленог, а нарочито кад утврди:

1) да на градилишту ради запослени који није обучен за безбедан и здрав рад;

2) да на градилишту, на радном месту са повећаним ризиком ради запослени који се није подвргао лекарском прегледу у прописаном року;

3) да је на градилишту радно ангажовано лице са којим пре ступања на рад није закључен уговор о раду или други уговор у складу са прописом којим се уређује рад и/или ако то лице није регистровано у Централном регистру обавезног социјалног осигурања;

4) да се на градилишту користи средство за рад на коме нису примењене мере за безбедност и здравље на раду;

5) да на градилишту нису обезбеђене прописане привремене конструкције и објекти за рад и кретање запослених (тунелске подграде, конструкције за спречавање одрона земље при копању дубоких ровова и сл.);

6) да послодавац коме је инспектор рада забранио рад на радном месту на привременим или покретним градилиштима није спровео забрану рада коју му је наложио инспектор рада и наставио је рад за време трајања околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља запосленог.

Забрана рада из става 1. овог члана изриче се инвеститору, односно заступнику инвеститора у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима.

Забрана из става 1. овог члана траје док трају околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља на раду на градилишту, а најмање три дана од дана изрицања забране рада уколико су околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља на раду на градилишту утврђене први пут.

Забрана из става 1. овог члана траје док трају околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља на раду на градилишту, а најмање 15 дана уколико су околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља на раду на градилишту утврђене други пут.

Забрана из става 1. овог члана траје док трају околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља на раду на градилишту, а најмање 30 дана уколико су околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља на раду на градилишту утврђене трећи пут.

Инспектор рада је дужан да забрану рада из става 1. овог члана јавно истакне на видном месту на градилишту, а градилиште видно обележи.

Садржину и изглед забране рада из ст. од 1. до 6. овог члана и члана 96. став 2. овог закона прописује министар надлежан за послове рада.

Члан 98.

Предузимање мера и радњи чијом применом и извршавањем се, у складу са одредбама овог закона, обезбеђује безбедност и здравље на раду запослених – инспектор рада налаже решењем.

Против решења инспектора рада може се изјавити жалба министру надлежном за послове рада, у року од 15 дана од дана достављања решења.

Жалба не одлаже извршење решења којим је наређена забрана рада.

Решење министра надлежног за послове рада, донето поводом жалбе, коначно је у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Члан 99.

Послодавац је дужан да, у року који одреди инспектор рада, предузме наложене мере и отклони утврђене недостатке или неправилности.

Послодавац је дужан да у року од осам дана од истека рока за отклањање утврђеног недостатка или неправилности, обавести у писаној или електронској форми, надлежну инспекцију о извршењу наложене обавезе.

XVI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 100.

Новчаном казном од 1.500.000 до 2.000.000 динара, казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица:

1) ако не обезбеди и не спроводи превентивне мере безбедности и здравља на раду утврђене овим законом и прописима донетим на основу овог закона (члан 9. став 1);

2) ако запосленом не обезбеди безбедност и здравље у свим активностима послодавца и на свим нивоима организовања рада и радног процеса (члан 9. став 2);

3) ако не предузме мере и не обезбеди да само они запослени којима су издата одговарајућа упутства и дозволе за рад имају приступ зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог (члан 10. став 3);

4) ако приликом организовања рада и радног процеса не обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених, укључујући пружање информација и обуке запослених, као и ако за њихову примену не обезбеди потребна финансијска средства (члан 12. став 1);

5) ако актом у писаној форми не именује саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду (члан 15. став 1. тачка 1);

6) ако запосленом одреди да обавља послове на радном месту и у радној средини на којима нису спроведене мере безбедности и здравља на раду (члан 15. став 1. тачка 2);

7) ако не донесе програм и не изврши обуку запосленог за безбедан и здрав рад (члан 15. став 1. тачка 4, чл. 33. и 34);

8) ако запосленом не обезбеди коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика (члан 15. став 1. тачка 5);

9) ако не обезбеди одржавање у исправном стању средстава за рад и личне заштитне опреме (члан 15. став 1. тачка 6);

10) ако на основу акта о процени ризика и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада не обезбеди у складу са овим законом прописане лекарске прегледе запослених (члан 15. став 1. тачка 8);

11) ако не обезбеди пружање прве помоћи, као и ако не обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи (члан 15. став 1. тачка 9);

12) ако не заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених (члан 15. став 1. тачка 10);

13) ако у писаној форми не донесе акт о процени ризика за сва радна места у радној средини и не утврди начин, мере и рокове за отклањање или смањење ризика на најмању могућу меру (члан 16. став 1);

14) ако не обезбеди да мере утврђене актом о процени ризика буду интегрисане у све активности послодавца и на свим нивоима (члан 16. став 3);

15) ако не измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности или штетности и промене нивоа ризика у радном процесу, увођења новог радног места и нове технологије и промене услова радне средине (члан 16. став 4);

16) ако на основу непристрасне оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада актом о процени ризика не одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени на радним местима са повећаним ризиком (члан 17. став 1);

17) ако не обезбеди средства и опрему за пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, радни процес, организацију, природу и обим радног процеса, број запослених који учествују у радном процесу, број радних смена, број локацијски одвојених јединица, учесталост повреда на раду и удаљеност до најближе медицинске помоћи (члан 18);

18) ако отпочне обављање делатности за коју је према овом закону потребно утврдити испуњеност прописаних услова у области безбедности и здравља на раду без добијеног решења о испуњености услова за почетак рада (члан 21. став 3);

19) ако за радове на изградњи објекта у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима, као и при извођењу радова на радилишту у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду, не достави пријаву о почетку рада надлежној инспекцији рада, најмање осам дана пре почетка извођења радова (члан 22. став 1);

20) ако не изради прописан елаборат о уређењу градилишта када радови трају дуже од три дана у континуитету и не изради прописан елаборат о уређењу радилишта и ако исти не достави надлежној инспекцији рада, најмање осам дана пре почетка извођења радова (члан 22. став 2);

21) ако пре почетка извођења радова на висини, у дубини, у скученом простору, у простору са потенцијално експлозивним атмосферама, на енергетском објекту, при коришћењу опасне хемијске материје, рад у зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност

која може да угрози здравље запосленог, не обезбеди издавање дозволе за рад (члан 27. став 1);

22) ако запосленом не обезбеди личну заштиту опрему у исправном стању и ако не спроведе обуку за њено правилно коришћење (члан 28);

23) ако не организује послове безбедности и здравља на раду у складу са овим законом, односно ако за обављање тих послова одреди лице које нема, у складу са овим законом, положен стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду и лиценцу за обављање послова саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду (члан 46. ст. 1. и 4);

24) ако у делатностима грађевинарства, пољопривреде, шумарства и рибарства, рударства, прерађивачке индустрије, снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизације (осим трговине електричном енергијом и гасовитим горивима преко гасоводне мреже), снабдевања водом, управљања отпадним водама, контролисања процеса уклањања отпада, трговине на велико, саобраћаја и складиштења и сличним активностима, као и у делатностима здравствене и социјалне заштите не именује саветника за безбедност и здравље на раду који испуњава услове прописане овим законом (члан 48);

25) ако у делатностима које нису наведене у члану 48. став 1. овог закона не именује сарадника за безбедност и здравље на раду који испуњава услове прописане овим законом (члан 49);

26) ако не омогући у складу са овим законом континуирано усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди за обављање тих послова (члан 53. став 1);

27) ако лицима из члана 53. став 2. овог закона не обезбеди плаћено одсуство за континуирано усавршавање знања, ради обнављања лиценце, у складу са законом (члан 53. став 3);

28) ако запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада не обезбеди претходни, односно периодични лекарски преглед у току рада (члан 56. став 1);

29) ако запосленом који рад обавља ноћу, у складу са законом, не обезбеди претходни и периодични лекарски преглед (члан 56. став 2);

30) ако одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем не пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених (члан 64. став 1);

31) ако одмах, а најкасније у року од пет радних дана од дана настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем не пријави надлежној инспекцији рада лаку повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три дана (члан 64. став 2);

32) ако не достави запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђена професионална болест, организацији надлежној за здравствено осигурање и Управи извештај о повреди на раду и професионалној болести који се догоде на радном месту (члан 65. став 1);

33) ако ради вршења надзора, не омогући инспектору рада улазак у објекте и просторије, у свако доба када има запослених на раду; не одреди најмање једног запосленог који ће инспектору пружати потребне информације и обавештења, давати податке, акте и документацију; не омогући увид у

стабилност конструкције и објекта за колективну безбедност и здравље на раду и помоћне конструкције и објекта, као и конструкције и објекта, који се привремено користи за рад и кретање запослених; не омогући увид у примењене мере безбедности и здравља на раду на средствима за рад и у радној средини; не омогући увид у личну заштитну опрему и увид у податке и евиденције о производњи, коришћењу и складиштењу хемијских материја (члан 94);

34) ако у одређеном року не отклони утврђене недостатке и неправилности чије отклањање је решењем наредио инспектор рада (члан 99. став 1);

35) ако у року од осам дана од истека рока за отклањање утврђеног недостатка или неправилности, не обавести у писаној или електронској форми, надлежну инспекцију о извршењу наложене обавезе (члан 99. став 2).

Новчаном казном од 400.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана послодавац који је предузетник.

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана директор, односно друго одговорно лице код послодавца.

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана послодавац физичко лице.

Члан 101.

Новчаном казном од 1.000.000 до 1.500.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством праваног лица:

1) ако општим актом не утврди права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду (члан 14);

2) ако не обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и општећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима не донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад (члан 15. став 1. тачка 3);

3) ако не ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности (члан 15. став 1. тачка 7);

4) ако не обавести све запослене, који јесу или који би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности, о присутним ризицима и мерама које су предузете или ће бити предузете у циљу заштите и не предузме мере и изда упутства како би омогућио запосленима да у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место (члан 19. ст. 1. и 2);

5) ако одмах, од настанка, усмено и у писаној форми не пријави надлежној инспекцији рада извођење хитних радова на инфраструктурним објектима ради отклањања кварова или изненадног и неконтролисаног догађаја на објекту и ако при извођењу хитних радова и санације не примењује мере у складу са актом о процени ризика (члан 23);

6) ако са другим послодавцем, са којим дели радни простор у обављању послова, пре почетка обављања послова не закључи споразум о

примени прописаних мера за безбедност и здравље на раду запослених и не одреди лице за координацију спровођења заједничких мера којим се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених (члан 24);

7) ако не предузме мере да спречи приступ у круг објекта који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, лицима и возилима која немају основа да се налазе у њима (члан 25);

8) ако не утврди поступак и начин за издавање дозволе за рад (члан 27. став 2);

9) ако запосленима изда на употребу опрему за рад и личну заштитну опрему који нису усаглашени са прописаним техничким захтевима или није обезбедио упутство за њихову употребу и одржавање, као и ако није обезбедио упутства за безбедан рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за употребу опреме за рад (члан 29);

10) ако запосленима да на коришћење опасне хемијске материје и друге хемијске материје за које је прописана обавеза израде и достављања безбедносног листа, а није учинио доступним безбедносни лист, или ако нису обезбеђене све мере које произлазе из садржаја безбедносног листа, као и додатне мере о условима којима се обезбеђује безбедност и здравље на раду у складу са прописима којима се уређују хемикалије (члан 30);

11) ако не сачини посебан програм о поступном отклањању недостатака који су утврђени актом о процени ризика, односно ако не утврди рокове за реализацију програма (члан 32);

12) ако запосленог, на начин утврђен овим законом, не упозна о обављању радног процеса на безбедан начин, када радни процес захтева додатну обуку за безбедан и здрав рад (члан 36. став 1);

13) ако у случају тешке повреде на раду, смртне повреде на раду или колективне повреде на раду са тешком или смртном повредом на раду, одмах, а најкасније у року од осам дана од настанка повреде не изврши додатну обуку запослених на том радном месту у организационој јединици где се повреда догодила, са обавезом обавештавања свих запослених (члан 36. став 2);

14) ако запосленој за време трудноће, породилњи и запосленој која доји дете, запосленом млађем од 18 година живота, особама са инвалидитетом и запосленом код кога је утврђена професионална болест не обезбеди у писаној форми обавештење о резултатима процене ризика и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду (члан 36. став 3);

15) ако свако лице, које се налази у радној средини о чијем присуству је упознат, не упозори на опасности или штетности по здравље које се јављају у радном процесу, односно на мере безбедности и здравља које мора да примени, као и ако га не усмери на безбедне зоне за кретање (члан 37. став 1);

16) ако видно не обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље на раду (члан 37. став 2);

17) ако не обавести надлежну инспекцију рада кад запослени одбије да ради у случајевима утврђеним чланом 39. став 1. овог закона (члан 39. став 4);

18) ако претходно не упозна правно лице или предузетника које ангажује за обављање послова безбедности и здравља на раду са радним процесом, ризицима у радном процесу и мерама које су примењене за отклањање ризика и не обавести о почетку рада сваке одвојене јединице, о почетку извођења радова на градилишту, односно радилишту и ангажовању сваког новог запосленог (члан 51);

19) ако запосленог који обавља послове на радном месту са повећаним ризиком, за кога се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да не испуњава прописане здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, не премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима (члан 56. став 4);

20) ако запослене не осигура за случај повреда на раду и професионалних болести, ради обезбеђивања накнаде штете (члан 67. став 1).

Новчаном казном од 200.000 до 400.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана послодавац који је предузетник.

Новчаном казном од 30.000 до 150.000 казниће се за прекршај из става 1. овог члана директор, односно друго одговорно лице код послодавца.

Новчаном казном од 30.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана послодавац физичко лице.

Члан 102.

Новчаном казном од 300.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица:

1) ако здравственој установи која обавља делатност медицине рада коју ангажује, не обезбеди услове за самостално и непристрасно обављање послова заштите здравља запослених (члан 17. став 2);

2) ако најмање осам дана пре почетка рада не извести надлежну инспекцију рада о почетку свога рада, раду одвојене јединице или свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада (члан 20);

3) ако општим актом из члана 14. овог закона не уреди обавезе и одговорности у вези са свакодневним праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду (члан 46. став 2);

4) ако за обављање послова безбедности и здравља на раду ангажује правно лице или предузетника који немају одговарајућу лиценцу (члан 46. став 5);

5) ако запосленима не омогући да бирају свог представника за безбедност и здравље на раду или не именује свог представника (члан 57);

6) ако запосленима, представнику запослених и/или Одбору не омогући да буду консултовани унапред и благовремено у вези свих мера које утичу или могу да утичу на безбедност и здравље запослених, или организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запослених из члана 15. став 1. тачка 9) овог закона, или доношења аката који се односе на безбедност и здравље на раду, или планирања и организовања обуке из члана 33. овог закона (члан 58. став 1);

7) ако не упозна запослене или представнике запослених и/или Одбор са ризицима на радном месту у радној средини и превентивним мерама за безбедност и здравље на раду и активностима које се односе на технолошки и радни процес код послодавца, или са евиденцијама повреда на раду и професионалним болестима и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду, или са предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље (члан 59);

8) ако не води и не чува прописане евиденције (члан 62);

9) ако најкасније у року од пет дана од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест надлежној инспекцији рада не пријави професионалну болест (члан 64. став 3).

10) ако у случају смртне, тешке или колективне повреде на раду, у циљу обезбеђивања доказа, не заустави рад на радном месту, односно средствима за рад на којима су се оне догодиле (члан 95. став 2).

Новчаном казном од 150.000 динара казниће се за прекршај из става 1. тачка 2. овог члана послодавац који је предузетник.

Новчаном казном од 40.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана директор, односно друго одговорно лице код послодавца.

Новчаном казном од 40.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана послодавац физичко лице.

Члан 103.

Новчаном казном од 300.000 динара казниће се за прекршај здравствена установа која обавља делатност медицине рада ако не достави прописани извештај о лекарском прегледу запосленог (члан 54. став 2. тачка 6).

Новчаном казном од 40.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у здравственој установи.

Члан 104.

Новчаном казном од 300.000 динара казниће се за прекршај правно лице:

1) ако најкасније у року до 30 дана од дана извршеног прегледа и провере, односно испитивања не изда стручни налаз о извршеном прегледу и провери опреме за рад и прегледу и испитивању електричних и громобранских инсталација или испитивању услова радне средине (члан 15. став 3);

2) ако обавља послове безбедности и здравља на раду из члана 50. овог закона, а нема одговарајућу лиценцу (члан 72. став 1. тачка 8);

3) ако обавља послове прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и испитивања услова радне средине – биолошких штетности, а нема одговарајућу лиценцу (члан 72. став 1. тач. 9, 10. и 11);

Новчаном казном од 150.000 динара казниће се за прекршај из става 1. тачка 2. овог члана послодавац који је предузетник.

Новчаном казном од 40.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у правном лицу, као и запослени у правном лицу које, без одговарајуће лиценце (члан 72. став 1. тач. 5, 6. и 7), обавља послове одговорног лица за које је прописано поседовање лиценце.

Члан 105.

Новчаном казном од 100.000 динара казниће се за прекршај правно лице које обавља послове безбедности и здравља на раду из члана 50. овог закона ако Управи не достави кварталне извештаје о обављеним пословима по основу добијене лиценце (члан 84. став 1).

Новчаном казном од 50.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана послодавац који је предузетник.

Новчаном казном од 20.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у правном лицу.

Члан 106.

Новчаном казном од 50.000 динара казниће се за прекршај саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду ако не обавља послове одређене овим законом (члан 50).

Члан 107.

Новчаном казном од 20.000 динара казниће се за прекршај запослени:

1) ако не води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду, као и безбедности и здрављу других лица на која може да утиче његов рад у складу са обуком за безбедан и здрав рад и упутствима за безбедан и здрав рад добијеним од послодавца, не примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, ненаменски користи средства за рад, хемијске и друге материје, не користи личну заштитну опрему и да са њом пажљиво не рукује и да је уредно врати на место које је намењено за њено чување, ако самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад (члан 41);

2) ако, у складу са својим сазнањима, одмах не обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у спровођењу мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица (члан 42. став 1).

XVII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Подзаконски акти

Члан 108.

Подзаконски акти предвиђени овим законом биће донети у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Подзаконски акти који су донети на основу Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 и 113/17 – др. закон) настављају да се примењују до доношења подзаконских аката из става 1. овог члана, ако нису у супротности са овим законом.

Примена подзаконских прописа

Члан 109.

До доношења прописа о превентивним мерама за безбедност и здравље на раду, ако нису у супротности са овим законом, примењиваће се мере заштите на раду (правила) садржана у следећим прописима:

1) Правилник о посебним мерама заштите на раду на преради неметалних минерала („Службени гласник СРС”, број 2/83);

2) Правилник о посебним мерама заштите на раду у железничком саобраћају („Службени гласник СРС”, број 19/85);

3) Правилник о посебним мерама заштите на раду у црној металургији („Службени гласник СРС”, број 25/87);

4) Правилник о посебним мерама заштите на раду у шумарству („Службени гласник СРС”, број 33/88);

5) Правилник о посебним мерама заштите на раду при механичкој преради и обради дрвета и сличних материјала („Службени гласник СРС”, број 51/88);

6) Правилник о општим мерама заштите на раду од опасног дејства електричне струје у објектима намењеним за рад, радним просторијама и на радилиштима („Службени гласник СРС”, број 21/89);

7) Правилник о заштити на раду при извођењу грађевинских радова („Службени гласник СРС”, број 53/97).

Члан 110.

До доношења прописа о општим и посебним мерама безбедности и здравља на раду, уколико нису у супротности са овим законом, примењиваће се мере заштите на раду (правила), садржана у следећим прописима:

1) Правилник о хигијенским и техничким заштитним мерама при ронилачким радовима („Службени лист ФНРЈ”, број 36/58);

2) Правилник о хигијенско-техничким заштитним мерама при лучко-транспортном раду („Службени лист ФНРЈ”, број 14/64);

3) Правилник о заштити на раду при одржавању моторних возила и превозу моторним возилима („Службени лист СФРЈ”, број 55/65);

4) Правилник о заштити на раду при утовару терета у теретна моторна возила и истовару терета из таквих возила („Службени лист СФРЈ”, број 17/66);

5) Правилник о заштити на раду и о техничким мерама за развијаче ацетилена и ацетиленске станице („Службени лист СФРЈ”, бр. 6/67, 29/67, 27/69, 52/90 и 6/92);

6) Правилник о заштити на раду у пољопривреди („Службени лист СФРЈ”, број 34/68);

7) Правилник о заштити на раду при изради експлозива и барута и манипулисању експлозивима и барутима („Службени лист СФРЈ”, број 55/69);

8) Правилник о посебним мерама и нормативима заштите на раду при преради и обради коже, крзна и отпадака коже („Службени лист СФРЈ”, број 47/70).

Важење положеног стручног испита и издате лиценце

Члан 111.

Стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду и послова одговорног лица и стручни испит за обављање послова координатора за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта и координатора за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова положен пре ступања закона на снагу, остаје да важи.

Физичко лице које први пут подноси захтев за издавање одговарајуће лиценце у складу са овим законом није дужно да достави доказ о континуираном усавршавању знања, односно други одговарајући доказ.

Лице које је обављало послове безбедности и здравља на раду најмање три године пре ступања на снагу овог закона, а које не испуњава услове утврђене у чл. 48. и 49. овог закона, као и лице које испуни услов из члана 40. став 3. Закона о изменама и допунама Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 91/15), може да настави да обавља те послове уз добијање одговарајуће лиценце у зависности од делатности у којој је обављао послове безбедности и здравља на раду.

Лице које је обављало послове безбедности и здравља на раду мање од три године пре ступања на снагу овог закона, а које не испуњава услове утврђене у чл. 48. и 49. овог закона, може да настави да обавља те послове до испуњења услова утврђених овим законом, а најдуже пет година, осим лица којем је до испуњења услова за стицање права на старосну пензију према прописима о пензијском и инвалидском осигурању, преостало највише пет година.

Лиценце издате, правним лицима и предузетницима за обављање послова у области безбедности и здравља на раду, по одредбама Закона о изменама и допунама Закона о безбедности и здрављу на раду, важе до истека рока на који су издате.

Одговорна лица за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине којима је лиценца издата пре пет и више година дужни су да захтев за обнављање лиценце у складу са овим законом поднесу без одлагања, а најкасније у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона, а одговорна лица за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине код којих од издавања лиценце није протекло пет година дужни су да захтев за обнављање лиценце у складу са овим законом поднесу најкасније 60 дана пре него што се напуни пет година од дана издавања лиценце.

Послодавци су дужни да организују своје пословање у складу са овим законом у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Престанак важења прописа

Члан 112.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 и 113/17 – др. закон) и одредбе члана 5. и члана 6. став 1. Уредбе о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима („Службени гласник РС”, бр. 14/09, 95/10 и 98/18).

Ступање закона на снагу

Члан 113.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о безбедности и здрављу на раду садржан је у члану 97. тачка 8. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује систем у области радних односа, заштите на раду, запошљавања, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Разлози за доношење новог Закона о безбедности и здрављу на раду могу се разматрати са становишта да је важећи Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 и 113/17 – др. закон), донет и у примени од новембра 2005. године и да су се у међувремену десиле значајне економске и друштвене промене које намећу обавезу његовог даљег усклађивања са стандардима ЕУ, посебним конвенцијама МОП-а које је наша држава ратификовала, усклађивање са изменама у правном систему Републике Србије, изменама у политици у области безбедности и здравља на раду, прилагођавање стварним потребама, као и прецизнијег или друкчијег уређивања појединих одредаба у циљу стварања правне сигурности и транспарентности у примени.

Текст важећег закона није битно мењан скоро 17 година, од почетка примене. Закон је само једном измењен и допуњен 2015. године, и то како би се отклонили недостаци уочени у дотадашњој примени и извршило даље усклађивање са Директивом 89/391/ЕЕЗ о увођењу мера за подстицање побољшања безбедности и здравља запослених на раду. Измене и допуне, на првом месту су се односиле на подизање нивоа компетенције лица за безбедност и здравље на раду код послодаваца у одређеним високоризичним делатностима, увођење обавезе послодавца да донесе програм за оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, увођење обавезе периодичног обнављања оспособљавања и ограничавање рока важења лиценце на пет година, а у циљу промовисања и унапређења безбедности и здравља на раду у Републици Србији утврђена су национална признања за изузетна постигнућа у овој области.

Закон о безбедности и здрављу на раду делимично је усклађен са оквирном Директивом 89/391/ЕЕЗ о увођењу мера за подстицање побољшања безбедности и здравља запослених на раду, због чега је неопходно изменама и допунама нормативног оквира у овој области повећати ниво усклађености.

Поред потребе усклађивања са правом Европске уније и стандардима у области безбедности и здравља на раду, на потребу предлагања нових решења указује и вишегодишња примена важећег закона.

Проблеми у примени важећег закона на које су привредни субјекти најчешће указивали огледају се, између осталог на спровођење поступка процене ризика и доношење акта о процени ризика, закључивање споразума о заједничком спровођењу мера безбедности и здравља на раду кад два послодавца деле радни простор, организовање послова безбедности и здравља на раду, неадекватно преношење одредаба Директиве 89/391/ЕЕЗ које се односе на организовање послова безбедности и здравља на раду, праћење здравственог стања запослених и консултовање, информисање и сарадња са запосленима. Истовремено, неопходно је било увести нове

институте у режим заштите запослених, који се превасходно односе на обезбеђивање веће заштите здравља и проширивање круга лица која уживају заштиту.

Потребно је између осталог, изврши усклађивање Закона о безбедности и здрављу на раду са одредбама Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – УС, 113/17 и 95/18 – аутентично тумачење), Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС”, број 25/19), Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС”, број 25/19), Закона о остваривању права на здравствену заштиту деце, трудница и породиља („Службени гласник РС”, број 104/13), Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 32/13), Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС”, бр. 34/03, 64/04 – УС; 84/04 – др. закон; 85/05, 101/05 – др. закон, 63/06 – УС, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14, 142/14, 73/18, 46/19 – УС, 86/19 и 62/21), Закона о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства („Службени гласник РС”, бр. 123/14, 106/15, 105/17 и 25/19 – др. закон), Закона о општој безбедности производа („Службени гласник РС”, бр. 41/09 и 77/19), Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 49/21), Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, бр. 101/15, 95/18 – др. закон и 40/21), Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – др. закон, 9/20 и 52/21), Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 73/18), Закона о образовању одраслих („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 73/18, 27/18 – др. закон, 67/19, 6/20 – др. закони, 11/21 – аутентично тумачење, 67/21 и 67/21 – др. закон), Закона о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 10/13 – др. закон, 101/16 и 67/21 – др. закон), Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон, 5/15, 44/18, 95/18 и 91/19), Закона о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15), Закона о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16, 98/16 – УС, 91/19 – др. закон и 91/19) и Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) и др.

Начин вођења евиденције повреда на раду у Републици Србији је застарео и није пратио промене које је донео технолошки развој. Имајући у виду приоритете Владе за успостављање дигитализације на свим нивоима у државној управи, намеће се обавеза успостављања електронског регистра повреда на раду. Увођење јединственог регистра повреда на раду према Европској методологији повреда на раду (ESAW) је обавеза која је проистекла из Преговарачког поглавља 18 – Статистика. Јединствени регистар повреда на раду може обезбедити бројне позитивне ефекте: електронску пријаву повреда на раду, смањење трошкова, уштеда времена за послодавце, убрзавање процеса остваривања права, доступности података о извору и узроку повреда на раду, систематску обраду и анализирање података. Такође, свим учесницима у систему безбедности и здравља на раду (Управа за безбедност и здравље на раду, Инспекторат за рад, Републички фонд за здравствено осигурање, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, институти за медицину рада, образовне установе, послодавци, запослени, медији) могу бити доступни релевантни подаци о броју повреда на раду.

Имајући у виду наведене разлоге, неопходно је донети нови закон који ће уредити ову област.

Приликом израде текста Предлога закона коришћена је Директива 89/391/ЕЕЗ, као и друге посебне директиве ЕУ, иницијативе и предлози за измену његових одредаба, као и решења која су предложили репрезентативне организације синдиката и послодаваца.

Улога Закона о безбедности и здрављу на раду је пре свега спречавање повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом, а заснива се на покретању низа активности у свим областима деловања успостављањем одговорности послодавца и права запослених за примену мера којима ће се остварити највиши стандарди безбедности и заштите здравља запослених.

Боља законска решења омогућиће стварање услова за безбеднију и здравију радну средину која омогућава запосленима да продуктивно раде до одласка у пензију. Посао који радници обављају треба да буде организован на такав начин да не доведе до оштећења њиховог здравља. Безбедност и здравље на раду доприноси повећању продуктивности на радном месту, подстиче економски раст, запошљавање и побољшава функционисање тржишта рада, а то ће извршити позитиван утицај на привреду.

Инвестиције за обезбеђивање и унапређење услова рада којима се повреде на раду и професионалне болести смањују на најмању могућу меру, односно већа улагања у унапређење услова рада смањују трошкове последица од повреда на раду и професионалних болести, чиме директно утичу на пословање привредних субјеката. Трошкови последица повреда на раду утичу на губитак пословног угледа, као и на морал и мотивисаност запослених.

Према томе, закон треба да успостави јасан правни оквир у области безбедности и здравља на раду у Републици Србији.

Усвајањем и спровођењем овог закона обезбедиће се услови за виши степен безбедности и здравља на раду и боље услове рада у циљу спречавања повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом.

Применом овог закона стварају се обавезе за привредне субјекте.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. прописан је општи циљ закона, који је идентичан циљу важећег закона. Наиме, овим законом уређује се унапређивање и спровођење безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној средини, ради спречавања повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом.

Новину у ставу 1. представља одређивање садржине закона.

Чланом 2. прописан је обим примене Закона. Ставом 2. овог члана из разлога прецизности и доследног усклађивања са Директивом 89/391/ЕЕЗ предвиђено је да се закон примењује у приватном и у јавном сектору, у свим делатностима. Такође у ставу 3. је прописан изузетак да се закон не примењује при обављању послова из области одбране и полицијских послова и послова заштите и спасавања и других унутрашњих послова у непосредној вези са полицијским пословима из делокруга надлежног државног органа, ако су поједина питања безбедности и здравља на раду уређена посебним законом, али је овај изузетак потребно схватити у најужем смислу.

Чланом 3. прописано је да се права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду ближе уређују општим актом послодавца или уговором о раду. Према овом члану колективним уговором или правилником, односно уговором о раду могу да се утврде већа права и повољнији услови у области безбедности и здравља на раду.

Чланом 4. прописано је значење појединих израза. Што се тиче најзначајнијих измена у вези значења појединих израза сада је проширен круг лица која имају обавезе и одговорности из области безбедности и здравља на раду увођењем лица која се самозапошљавају. Важећи Закон о безбедности и здрављу на раду уређује права, обавезе и одговорности послодавца и запослених, при чему је послодавац домаће или страног правно лице, односно физичко лице које запошљава, односно радно ангажује једно или више лица, а запослени је домаће или страног физичко лице које је у радном односу код послодавца, као и лице које по било ком основу обавља рад или се оспособљава за рад код послодавца, осим лица које је у радном односу код послодавца ради обављања послова кућног помоћног особља. Када физичко лице самостално обавља привредну или другу делатност и радно не ангажује друга лица или када носилац породичног пољопривредног газдинства обавља посао са члановима породичног домаћинства, према важећем Закону ова лица нису послодавци зато што не запошљавају, односно радно не ангажују друга лица, а нису ни запослени из разлога што уговор о раду као двострани акт лице које заснива радни однос не може да закључи са самим собом. У пракси ова лица својим радом могу стварати ризике како за себе тако и за друга лица и из тих разлога, потребно је обезбедити заштиту самозапослених и залагати се на превенцију ризика од повреда на раду и професионалних болести. Увођењем лица које се самозапошљава у област безбедности и здравља на раду врши се усклађивање са Препоруком Савета од 18. фебруара 2003. године о унапређењу заштите здравља и безбедности самозапослених лица на раду (2003/134/ЕЗ).

Такође, прецизирано је значење израза „радно место” као послова које запослени обавља у радној средини у којој борави или има приступ у току рада и који је под непосредном или посредном контролом послодавца. Досадашња дефиниција која је радно место одређивала као простор намењен за обављање послова код послодавца стварала је проблеме приликом спровођења поступка процене ризика. Проблем се решава стављањем акцента на радним процесима који се обављају у оквиру послова на радном месту из разлога што радни процеси доводе до настанка догађаја који могу довести до настанка повреде или оштећења здравља. Приликом процене ризика морају се сагледати и радна средина и радни процеси доводећи их у коорелацију. Опасности и штетности на радним местима са истим или сличним описом послова могу се значајно разликовати у зависности од тога у којем се простору обављају или која средства за рад се користе.

Битна новина је промена назива лица за безбедност и здравље на раду у назив саветник за безбедност и здравље на раду када послове обавља код послодавца у високо ризичним делатностима и сарадник за безбедност и здравље на раду када послове обавља код послодавца у мање ризичким делатностима. Промена назива је извршена из разлога даљег подизања нивоа компетенције стручног лица које обавља послове безбедности и здравља на раду.

Уведене су нове дефиниције за: радилиште, рад у дубини, рад на висини, озбиљну, неизбежну и непосредну опасност, рад од куће, рад на даљину, регистар повреда на раду и регистар лиценци. Сходно наведеном законом је прописано да радилиште јесте простор на отвореном у којем се изводе радови у складу са елаборатом о уређењу и извођењу радова сходно прописима о безбедности и здрављу на раду. Рад у дубини јесте рад при

ископима дубљим од једног метара или насипима вишим од једног метара, рад на висини јесте сваки рад који запослени обавља користећи ослонце на висини два метра и више од чврсте подлоге при чему радни простор није заштићен од пада са висине, а озбиљна, неизбежна и непосредна опасност јесте конкретна, реална и постојећа опасност која, у складу са тренутним научним и техничким знањима, не може бити искључена односно ограничена. Због актуелне епидемиолошке ситуације у вези постојања опасности од ширења заразне болести COVID-19 рад од куће и рад на даљину све више постају уобичајени начини обављања послова за велики број запослених. Како се законом прописују обавезе послодавца у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду, неопходно је било дефинисати шта се сматра под радом од куће и радом на даљину у смислу примене прописа безбедности и здравља на раду. Рад од куће јесте рад који запослени обавља употребом информационо комуникационих технологија за послодавца из места пребивалишта, односно боравишта или другог места становања, а које није под непосредном контролом послодавца, а рад на даљину јесте рад који запослени обавља употребом информационо комуникационих технологија из простора који није простор послодавца и који није под непосредном контролом послодавца.

Имајући у виду да се овим законом поред осталог уређује успостављање посебног Регистра повреда на раду дефинисано је и његово значење. Регистар повреда на раду јесте јединствена, електронски вођена база података о повредама на раду, која се води на основу извештаја о повреди на раду.

Ради информисања заинтересованих лица о издатим, обновљеним и одузетим лиценцама успоставља се регистар лиценци. Регистар лиценци јесте јединствена, електронски вођена база података о издатим, обновљеним и одузетим лиценцама у складу са овим законом.

Проширено је значење израза за радно место са повећаним ризиком да је то радно место на висини, радно место у дубини, радно место на управљању возилима и унутрашњем транспорту (виљушкари, дизалице, транспортери, грађевинске и пољопривредне машине и сл.) и друго радно место утврђено актом о процени ризика послодавца на коме, и поред потпуно примењених мера у складу са овим законом, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог.

Дефиницаја: „служба медицине рада” замењен је дефиницијом: „здравствена установа која обавља делатност медицине рада” ради усклађивања са одредбама Закона о здравственој заштити.

Чланом 5. прописано је ко има право на безбедност и здравље на раду.

Чланом 6. прописано је да посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду имају посебне групе запослених.

Чланом 7. уређују се превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду.

Ставом 2. прецизира се надлежност у прописивању превентивних мера безбедности и здравља на раду.

Чланом 8. прописано је да обавезе послодавца у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду истовремено представљају права запослених. Ово је један од најважнијих чланова за остваривање права запослених у области безбедности и здравља на раду.

Додат је став 2. којим се прописује да обавезе запослених у области безбедности и здравља на раду не утичу на принцип одговорности послодавца, односно овом одредбом укључен је принцип објективне одговорности послодавца и извршено је усклађивање са чланом 5.3 Директиве 89/391/ЕЕЗ.

Чланом 9. прописана је одговорност послодавца у складу са Директивом 89/391/ЕЕЗ тако да се послодавац не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на друго лице, осим у случају

елементарних непогода, озбиљне, неизбежне и непосредне опасности које су изван контроле послодавца.

Чланом 10. прописане су обавезе послодавца које се односе на прилагођавање радног процеса способностима запосленог, обезбеђивање услова радне средине, средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду, консултовања запослених или представника запослених при увођењу нових технологија, којима је извршено усклађивање са Директивом 89/391/ЕЕЗ.

Чланом 11. утврђена је обавеза послодавца да обезбеди финансијска средства за спровођење мера безбедности и здравља на раду. Задржана је обавеза из важећег закона.

Чланом 12. прецизирана је постојећа обавеза послодавца да поред обезбеђивања превентивних мера запосленима пружи информације и обуке за шта обезбеђује потребна финансијска средства. Овим је извршено даље усклађивање са Директивом 89/391/ЕЕЗ.

Чланом 13. начела превенције прописана важећим законом сада су прецизно дефинисана и проширена у складу са Директивом 89/391/ЕЕЗ.

Чланом 14. задржано је постојеће законско решење у вези обавезе послодавца да општим актом – колективним уговором, правилником о безбедности и здрављу на раду или правилником о раду, утврди права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду, као и да ако има до десет запослених - права, обавезе и одговорности може утврдити уговором о раду.

Чланом 15. прописане су обавезе послодавца. У ставу 3. извршена је допуна прописивањем обавезе правног лица са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине да најкасније у року од 30 дана од дана извршеног прегледа и провере, односно испитивања изда стручни налаз.

Новина је став 4. којим је прописана обавеза послодавца, односно саветника или сарадника за безбедност и здравље на раду да ако се приликом прегледа и провере опреме за рад утврди да на опреми за рад нису примењене мере за безбедан и здрав рад, одмах забрани рад на опреми за рад на којој нису примењене мере за безбедан и здрав рад. Забрана коришћења опреме за рад важи до отклањања неправилности због којих опрема за рад није безбедна за употребу, односно до издавања стручног налаза о прегледу и провери од стране правног лица са лиценцом којим се потврђује да су на опреми за рад примењене мере за безбедан и здрав рад.

Чланом 16. прописана је једна од најважнијих обавеза послодавца да донесе акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места у радној средини и да утврди начин, мере и рокове за њихово отклањање.

Новина је став 2. којим се прописује обавеза послодавца да донесе акт процени ризика за сва радна места на којима ученици обављају професионалну праксу или практичну наставу или учење кроз рад у систему дуалног образовања у складу са законом који уређује дуално образовање.

Према ставу 3. прописује се обавеза послодавца да мере утврђене актом о процени ризика буду интегрисане у све активности послодавца и на свим нивоима из разлога што се не врши систематска процена ризика већ непотпуна и површна. Последица такве процене ризика је да се успостављају одвојене мере и нема интегрисаног приступа за анализу услова на радном месту. Процена ризика често се сматра за једнократну обавезу, нема континуитета, неуједначена је контрола спровођења и ефикасности примене

мера. Овом одредбом извршено је усклађивање са чланом 6.3.а Директиве 89/391/ЕЕЗ.

Чланом 17. задржано је постојеће законско решење у вези обавезе послодавца да на основу оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени на радном месту са повећаним ризиком.

Чланом 18. прецизирана је обавеза послодавца из члана 15. овог закона која се односи на обезбеђивање пружања прве помоћи. Сврха читавог процеса организовања прве помоћи јесте да она мора бити спроведена у најкраћем могућем року након повређивања и да мора да буде одговарајућа (тј. препознато стање повређеног) из којег разлога је послодавца дужан да обезбеди пружање прве помоћи, да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи и обезбеди средства и опрему за пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, технолошки процес, организацију, природу и обим процеса рада, број запослених који учествују у процесу рада, број радних смена, број локацијски одвојених јединица, учесталог повреда на раду и удаљеност до најближе медицинске помоћи. Такође је утврђено да обуку запослених за пружање прве помоћи врши здравствена установа која обавља делатност медицине рада у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, као и Црвени крст Србије, у складу са посебним законом.

Чланом 19. прописана је обавеза послодавца да што је могуће пре обавести све запослене, који јесу или који би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности о присутним ризицима и мерама које су предузете или ће бити предузете у циљу заштите. Послодавац је дужан да предузме мере и изда упутства како би омогућио запосленима да у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место. Прописивање да послодавац не сме захтевати од запослених да се врате на радно место у радној средини у којој још постоји озбиљна, неизбежна и непосредна опасност, последица је усклађивања са Директивом 89/391/ЕЕЗ (члан 8.3).

Чланом 20. задржана је постојећа обавеза послодавца који се односи на обавезу извештавања инспекције рада о почетку свога рада, раду одвојене јединице и свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада, најмање осам дана пре почетка рада.

Чланом 21. прописана је обавеза послодавца који обављају одређене делатности да пре почетка обављања делатности испуне одређене услове у погледу безбедности и здравља на раду. Новина је да Извештај из члана 20. овог закона и захтев за утврђивање испуњености прописаних услова у области безбедности и здравља на раду послодавац може доставити електронским путем.

Чланом 22. прописане су обавезе послодавца који изводи радове на изградњи објекта у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима, као и послодавца који изводи радове на радилишту. Сваки од послодавца извођача је дужан да изради прописан елаборат о уређењу градилишта ако радови трају дуже од три дана непрекидно, односно радилишта и пријави надлежној инспекцији рада почетак обављања послова најмање осам дана пре почетка извођења радова. Новину представља одредба да се елаборат о уређењу градилишта и пријава о почетку рада може доставити електронским путем.

Велики број смртних повреда на раду у овим делатностима главни је разлог за прописивање обавеза и одговорности за спровођење мера безбедности и здравља на раду на градилишту, односно радилишту и израду елабората.

Чланом 23. прописане су обавезе послодавца у случају извођења хитних радова на инфраструктурним објектима ради отклањања кварова или изненадног

и неконтролисаног догађаја на објекту. Послодавац је дужан да одмах, од настанка, усмено и у писаној форми пријави надлежној инспекцији рада извођење хитних радова и није дужан да изради елаборат о уређењу градилишта, ако радови не трају дуже од три дана, али је дужан да при извођењу хитних радова и санације примењује мере у складу са актом о процени ризика.

Новина је да пријаву инспекцији рада послодавац може доставити електронским путем.

Чланом 24. прописана је обавеза да када два или више послодаваца у обављању послова деле радни простор, односно када у истом простору истовремено послове обављају запослени више послодаваца, послодавци су дужни да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених. Послодавци су дужни да писаним споразумом којим утврђују начин остваривања сарадње закључе пре почетка обављања послова. Овим чланом прописана је обавеза послодаваца без обзира коју делатност обављају, укључујући и делатност грађевинарства.

Чл. 25. и 26. прописане су обавезе послодавца код обезбеђивања приступа у круг објекта и промене радног процеса.

Чланом 27. прописана је обавеза послодавца да утврди начин за издавање дозволе за рад приликом извођења радова на висини, у дубини, у скученом простору, у простору са потенцијално експлозивним атмосферама, на електроенергетском и енергетском објекту, при коришћењу опасне хемијске материје и у зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност. Овом одредбом уведена је новина према којој се због веће заштите запослених при обављању одређених високоризичних послова уводи обавеза издавања дозволе за рад ради прецизирања услова које треба испунити, као и мера за безбедан и здрав рад које треба применити пре, у току и после завршеног рада. Поступак и начин за издавање дозволе за рад утврђује послодавац.

Чл. 28-32. задржана су постојећа законска решења када је у питању употреба средстава за рад и личне заштитне опреме, документације за опрему за рад и личну заштитну опрему, документације за хемијске материје, примена опште признате мере и сачињавање програма о поступном отклањању недостатака.

Чл. 33. и 34. прописани су случајеви када је послодавац дужан да изврши обуку запосленог за безбедан и здрав рад: код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања; премештаја на друге послове; приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад; код промене процеса рада, односно свака промена било да је технико-технолошка или организациона намеће обавезу послодавцу да изврши обуку запосленог. Послодавац је дужан да запосленог у току обуке за безбедан и здрав рад упозна са свим ризицима на пословима на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Поред обуке прописани су и рокови за периодичне провере обучености из разлога што свако знање и вештина које се стално не обнављају временом бледе и нестају. Прописана је обавеза послодавца да донесе програм обуке за безбедан и здрав рад. Програм обуке за безбедан и здрав рад садржи општи и посебни део. Општи део програма обуке обухвата упознавање запослених са правима, обавезама и одговорностима у области безбедности и здравља на раду кроз закон и подзаконске прописе, као и упознавање са општим актима послодавца у области безбедности и здравља на раду. Посебни део програма обуке обухвата упознавање са свим потенцијалним опасностима и штетностима на радном месту, процењеним ризицима и мерама за безбедан и здрав рад.

Чланом 35. прописано је да представник запослених има право на одговарајућу обуку за обављање активности представника запослених из овог

закона, а трошкови обуке не могу бити на терет представника запослених. Периодичне провере обучености за безбедан и здрав рад представника запослених врше се најкасније у року од три године од дана претходне провере. Обука се организује у току радног времена било у оквиру или изван простора послодавца. Прописивање права на обуку за представнике запослених за безбедност и здравље на раду је ново законско решење које ће утицати на повећавање знања представника запослених у области безбедности и здравља на раду у циљу квалитетнијег спровођења њихових задужења. Овим чланом извршено је усклађивање са чланом 12.3 Директиве 89/391/ЕЕЗ.

Чланом 36. прописана је обавеза да када радни процес рада захтева додатну обуку запосленог за безбедан и здрав рад, послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању процеса рада на безбедан начин, путем обавештења, упутстава или инструкција у писаној форми. У изузетним случајевима, када запосленом прети непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми. Извршена је допуна прописивањем обавезе послодавца да у случају тешке повреде на раду, смртне повреде на раду или колективне повреде на раду са тешком или смртном повредом на раду, одмах, а најкасније у року од осам дана од настанка повреде изврши додатну обуку запослених на тим радним местима у организационој јединици где се повреда догодила, са обавезом обавештавања свих запослених са изворима и узроцима настанка повреде на раду. Сама тежина повреде која се десила на радном месту указује на озбиљне пропусте у примени мера безбедности и здравља на раду из којих разлога је потребно извршити додатну обуку запослених за безбедан и здрав рад.

Послодавац је дужан да обезбеди да запослена за време трудноће, породилца и запослена која доји дете, запослени млађи од 18 година живота, особе са инвалидитетом и професионално оболели, и поред обуке за безбедан и здрав рад, буду у писаној форми обавештени о резултатима процене ризика и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду. Послодавац је дужан да додатну бригу посвети обезбеђивању безбедности и здравља посебних група запослених.

Чланом 37. прописана је обавеза послодавца да свако лице, које се налази у радној средини о чијем присуству је упознат послодавац, упозори на опасности или на штетности по здравље које се јављају у радном процесу, односно на мере безбедности које мора да примени, и да га усмери на безбедне зоне за кретање.

Послодавац је дужан да видно обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље ради обавештавања и информисања запослених о ризицима у радном процесу, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања, као и о мерама за спречавање, смањење или отклањање ризика.

Чланом 38. прописана су права и обавезе запосленог да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима на које је одређен, као и да се обучи за њихово спровођење, да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду; да редовно контролише своје здравље према ризицима послова које обавља у редовним интервалима, у складу са прописима о здравственој заштити и прописима о безбедности и здрављу на раду. Запослени који ради на пословима са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује послодавац. Запослени је дужан да ради на пословима са повећаним ризиком, на основу извештаја здравствене установе која обавља делатност медицине рада којим се утврђује да је здравствено способан за рад на тим пословима.

Чланом 39. прописани су случајеви када запослени има право и обавезу да одбије да ради, између осталог, додат је случај ако није издата дозвола за

рад, у смислу члана 27. став 1. овог закона, све док се те мере не обезбеде и поступање послодавца по захтеву запосленог који је одбио да ради.

Чланом 40. прописано је да када му прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, а непосредни руководилац процеса рада није присутан, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину. У том случају запослени који престане да ради, напусти место рада, радни процес, односно радну средину није одговоран за штету коју проузрокује послодавцу, односно неће бити стављени у било какву неповољну ситуацију, осим у случају да су штету проузроковали намерно или из крајње непажње. Овим чланом извршено је усклађивање са чл. 8.4 и 8.5. Директиве 89/391/ЕЕЗ.

Чланом 41. прописане су обавезе запосленог да: у највећој могућој мери води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду, као и безбедности и здрављу других лица на која може да утичу његов рад у складу са обуком за безбедан и здрав рад и упутствима за безбедан и здрав рад; примењује прописане мере за безбедан и здрав рад; наменски користи средства за рад и опасне материје; правилно користи личну заштитну опрему, да са њом пажљиво рукује и да је уредно врати на место које је намењено за ту опрему након коришћења.

Запослени је дужан да пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и личну заштитну опрему, и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице. Запосленом је забрањено да самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад. Пре напуштања радног места запослени је дужан да радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене. Овим чланом извршено је усклађивање са чланом 13.2 Директиве 89/391/ЕЕЗ.

Чланом 42. задржано је постојеће законско решење према коме је запослени дужан да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у спровођењу мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица. Ставом 2. овог члана прописан је поступак у случају када послодавац не отклони неправилности, штетности, опасности и друге појаве, а ставом 3. прописана је обавеза запосленог да сарађује са послодавцем и саветником, односно сарадником за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на пословима на којима ради.

Чланом 43. прописана је обавеза лица које се samozapoшљава. Уводи се ново законско решење у систем безбедности и здравља на раду и прописује се да је лице које се samozapoшљава одговорно за своју безбедност и здравље и безбедност и здравље других лица на које утичу његов рад, односно пропусти. Наведено решење је уведено да би се изједначила права и обавезе свих лица која учествују у процесу рада без обзира на њихов статус организовања. Наиме, прописивањем права и обавеза ових лица унапређује се безбедност и заштита здравља свих лица која учествују у радним процесима. Овим одредбама се врши усклађивање са Препоруком Савета 2003/134/ЕЗ о унапређењу заштите здравља и безбедности samozapoшлених лица на раду.

Чланом 44. прописана је обавеза послодавца да приликом рада од куће и рада на даљину обезбеди безбедност и здравље на раду у сарадњи са запосленим, при чему је одговорност послодавца ограничена на дефинисање

услова за безбедан и здрав рад, средства за рад издата од стране послодавца, дефинисање процеса рада у вези са извршењем послова за које је запослени задужен и прописивање превентивних мера за безбедан и здрав рад.

Чланом 45. прописано је да послодавац може, али нема обавезу да донесе акт о процени ризика за рад од куће и рад на даљину у писаној форми уз учешће запосленог.

Ставом 2. прописана је обавеза запосленог да обавести послодавца о испуњености услова потребних за безбедан и здрав рад у складу са актом о процени ризика, као и да благовремено обавести послодавца о свакој накнадној промени услова.

Чланом 46. прописује се обавеза послодавца да организује послове безбедности и здравља на раду и да општим актом из члана 14. овог закона уговором о раду односно другим уговором у складу са прописом којим се уређује рад, уреди обавезе и одговорности у вези са свакодневним праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду.

Уведено је ново законско решење да послодавац не врши избор на који начин ће организовати послове безбедности и здравља на раду, већ је послодавац дужан да за обављање ових послова одреди једног или више од својих запослених или када за те послове не може да одреди неког од својих запослених, да ангажује правно лице које има лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду. Предност се даје запосленима код послодавца уколико поседују утврђена стручна знања и вештине за обављање послова безбедности и здравља на раду из разлога што су упознати са радним и технолошким процесом код послодавца, а такође је тежња да се смање непотребни трошкови послодавца. Новина је прописивање да у одређеним високоризичним делатностима послодавац који запошљава, односно радно ангажује од 251 до 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање два саветника за безбедност и здравље на раду, а послодавац који запошљава односно радно ангажује више од 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање три саветника за безбедност и здравље на раду. У свим осталим делатностима послодавац који запошљава, односно радно ангажује више од 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање два сарадника за безбедност и здравље на раду.

Чланом 47. прописује се могућност да послове безбедности и здрављу на раду послодавац може обављати сам у одређеним мање ризичним делатностима, ако има до 20 запослених, али је дужан да има положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, односно подиже се ниво компетенције и за послодавца уколико одлучи да обавља послове безбедности и здравља на раду. У овом закону промењен је приступ када је у питању обављање послова безбедности и здравља на раду и за све случајеве организовања обављања ових послова подигнут је прописани ниво компетенције. Ипак за послодавца који може сам да обавља послове безбедности и здравља на раду не уводи се обавеза за има лиценцу за обављање тих послова. Овим чланом извршено је усклађивање са чланом 7.7 Директиве 89/391/ЕЕЗ.

Чланом 48. прописује се обавеза послодавца у одређеним високоризичним делатностима да за послове безбедности и здравља на раду одреди лице које има најмање најмање стечено високо образовање обима од најмање 240 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама из области: биолошке науке, науке о заштити животне средине, физичке науке, физичко-хемијске и хемијске науке. Изузетак је прописан за послодавца који обавља делатност здравствене и социјалне заштите, да може за послове безбедности и здравља на раду да именује лице које има најмање стечено

високо образовање од најмање 240 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама у оквиру образовно – научног поља медицинских наука.

Предложено решење у закону утицаће на квалитет обављања послова безбедности и здравља на раду, као и подизања стандарда, односно квалитета заштите запослених на раду и унапређења система безбедности и здравља на раду Републике Србије.

Чланом 49. прописује се обавеза послодавца у мање ризичним делатностима, као и уколико не обавља сам послове безбедности и здравља на раду из члана 47. став 1. овог закона, да за послове безбедности и здравља на раду одреди лице које има најмање стечено високо образовање од најмање 180 ЕСПБ бодова у оквиру образовно – научног поља техничко-технолошких наука, природно-математичких наука, медицинских наука или друштвено-хуманистичких наука. Подизање компетенције лица која обављају послове безбедности и здравља на раду има за циљ достизање већег нивоа безбедности запослених.

Чланом 50. детаљно су прописани послови саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду. То су следећи послови: спроводи и учествује у поступку процене ризика; учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководилаца; врши контролу и даје предлоге послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме; учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада; организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине; организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација; предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком; прати и контролише примену мера за безбедност и здравље на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца; прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање; припрема и спроводи обуку запослених и других лица за безбедан и здрав рад, представника запослених и руководилаца; припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену; забрањује рад на радном месту или употребу средстава за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад; организује лекарске прегледе запослених; сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду; сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код послодавца; води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца и прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.

Новина је став 2. којим је прописано да саветник за безбедност и здравље на раду у одређеним високоризичним делатностима има обавезу да свакодневно прати, контролише и извештава послодавца о примени мера за безбедност и здравље код послодавца у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца.

Ст. 3. и 4. овог члана утврђен је начин поступања саветника, односно сарадник за безбедност и здравље на раду у случају забране када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог.

Ставом 5. овог члана прописана је обавеза саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду да континуирано усавршава знања у области безбедности и здравља на раду у смислу овог закона.

Чланом 51. прописана је обавеза послодавца који за обављање послова безбедности и здравља на раду ангажује правно лице или предузетника да их претходно упозна са радним процесом, ризицима у радном процесу и мерама које су примењене за отклањање ризика, обавести о почетку рада сваке одвојене јединице, о почетку извођења радова на градилишту, односно радилишту и ангажовању сваког новог запосленог.

Чланом 52. прописана је обавеза послодавца да омогући ангажованом правном лицу или предузетнику, саветнику, односно сараднику за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са овим законом, довољно времена за обављање тих послова и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду. Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са овим законом.

Чланом 53. прописана је обавеза послодавца да омогући континуирано усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди за обављање тих послова, као и да обезбеди плаћено одсуство за континуирано усавршавање знања, ради обнављања лиценце, у складу са законом.

Чланом 54. прецизирано је постојеће законско решење према коме за обављање послова заштите здравља запослених на раду послодавац ангажује здравствену установу која обавља делатност медицине рада. Поред постојећих послова које обавља ова служба додати су следећи послови: да прати здравствено стање запосленог у односу на ризике на радном месту и учествује у изради програма за побољшање услова рада на радном месту.

Чланом 55. утврђује се заштита података о личности у вези са лекарским прегледима запосленог.

Чланом 56. задржано је постојеће законско решење у вези са обезбеђивањем претходних и периодичних лекарских прегледа запослених на радним местима са повећаним ризиком.

Новина у односу на важећи закон је прописивање обавезе послодавца да запосленог на његов захтев упути на лекарски преглед који одговара ризицима на радном месту у редовним интервалима, а најкасније у року од пет година од претходног прегледа. Трошкови лекарских прегледа падају на терет послодавца. Овом одредбом извршено је усклађивање са Директивом 89/391/ЕЕЗ.

Поред наведене одредбе новина је и увођење обавезе послодавца да запосленом који рад обавља ноћу, у складу са законом, обезбеди претходни и периодични лекарски преглед. Овом одредбом извршено је усклађивање са чланом 9. Директиве Европског парламента и Савета 2003/88 од 4. новембра 2003. године о одређеним аспектима организације радног времена.

Чл. 57-61. утврђује се избор представника запослених за безбедност и здравље на раду, обавеза консултовања, информисања и сарадње послодавца са запосленима или њиховим представницима за безбедност и здравље на раду, односно Одбором, као и права представника запослених. У односу на важећи закон детаљније је уређено питање консултовања запослених према коме је послодавац дужан да запосленима, представнику запослених, односно одбору омогући да буду консултовани унапред и благовремено у вези: свих мера које могу значајно да утичу на безбедност и здравље запослених; организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запослених за обављање тих послова; доношења аката који се односе на безбедност и здравље на раду и планирања и организовања обуке из овог закона. Овим члановима извршено је усклађивање са Директивом 89/391/ЕЕЗ.

Чланом 62. утврђују се евиденције које је послодавац дужан да води и чува. Новина је прописивање евиденције о запосленима обученим за правилно коришћење личне заштитне опреме, запосленима изложеним биолошким штетностима 3 и/или групе 4, запосленима који су изложени карциногенима или мутагенима, хемијским материјама и азбесту, извештају о примени мера за безбедност и здравље на раду, извршеним прегледима и проверама опреме за рад и прегледима и испитивањима електричних и громобранских инсталација; извршеним испитивањима услова радне средине и издатој личној заштитној опреми. Уведена је обавеза послодавца да евиденцију о запосленима оспособљеним за безбедан и здрав рад у складу са овим законом или њену копију држи у седишту или другој пословној просторији послодавца или на другом месту, у зависности од тога где запослени ради.

Прописана је могућност да послодавац евиденције (осим евиденције о запосленима обученим за безбедан и здрав рад) може водити у електронском облику.

Чланом 63. прописује се обим података о личности који се уносе у евиденције и извештаје које води послодавац.

Чланом 64. прописује се обавеза послодавца да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених. Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од пет радних дана од дана настанка повреде на раду, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове лаку повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три дана. Послодавац је дужан да, најкасније у року од пет дана од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест пријави надлежној инспекцији рада професионалну болест. Измена у пријављивању повреда на раду у односу на важеће законско решење извршена је у промени обавезе пријављивања повреде на раду због које запослених није способан за рад са три радна на три календарска дана, чиме је извршено усклађивање са европском статистиком повреда на раду према којој се пријављују повреде на раду због које запослени није способан за рад више од три дана.

Чланом 65. прописује се обавеза послодавца да извештај о повреди на раду и професионалној болести који се догоде на радном месту, достави запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђена професионална болест, организацији надлежној за здравствено осигурање и Управи за безбедност и здравље на раду. На захтев инспектора рада или представника запослених послодавац је дужан достави извештај о стању безбедности и здравља на раду запослених, као и о спроведеним мерама.

Ново законско решење је да се Извештај о повреди на раду може поднети и електронским путем.

Чланом 66. задржано је постојеће законско решење према коме су послодавци, синдикати, осигуравајућа друштва, организације надлежне за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање дужни да сарађују и учествују у доношењу заједничких ставова о питањима унапређивања безбедности и здравља на раду, као и да се старају о развоју и унапређивању опште културе безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом.

Додатно је прецизирана одредба која се односи на обавезу достављања података по основу повреда на раду и професионалних болести организација надлежних за здравствено и организација надлежних за пензијско и инвалидско осигурање министарству надлежном за послове безбедности и здравља на раду.

Чланом 67. задржано је постојеће решење у вези осигурања од повреда на раду и професионалних болести, ради обезбеђивања накнаде штете.

Чланом 68. успоставља се Регистар повреда на раду, који у електронској форми успоставља и води Управа, уз техничку подршку службе Владе која је надлежна за пројектовање, усклађивање, развој и функционисање система електронске управе, за потребе вођења статистике о повредама на раду. Регистар садржи тачне и ажурне податке о повредама на раду и омогућава корисницима података да обављају послове уноса и преузимања података ради утврђивања чињеница неопходних за остваривање права из здравственог осигурања. Корисници података, у складу са својим надлежностима, приступају и користе Регистар ауторизацијом приступа Регистру или коришћењем података из Регистра преко софтверског решења корисника података на Сервисној магистрали органа или преко Система за размену података.

Чланом 69. прописано је да податке у Регистар уноси послодавац. Регистар преузима податке из интегрисаног здравственог информационог система Републике Србије и информационог система организације надлежне за здравствено осигурање. Послодавац, односно овлашћено службено лице послодавца које врши упис података у Регистар уноси податке о послодавцу, односно послодавцу кориснику или послодавцу физичком лицу, о повређеном, повреди на раду, непосредном руководиоцу и очевицу. Послодавац је дужан да Управи електронским путем достави податке о овлашћеном службеном лицу које врши упис података из става 3. овог члана. Након што послодавац унесе податке у Регистар, изабрани лекар помоћу интегрисаног здравственог информационог система Републике Србије уноси налаз и мишљење лекара који је први прегледао повређеног. Након што изабрани лекар унесе податке из става 5. овог члана, организација надлежна за здравствено осигурање помоћу информационог система упоси оцену повреде на раду.

Чланом 70. прописан је начин вршења размене података у Регистру, одговорност за тачност унетих података и обезбеђивање приступа и мере заштите приступа подацима.

Чланом 71. прописује се обавеза полагања стручног испита у области безбедности и здравља на раду, и то: за обављање послова безбедности и здравља на раду, за обављање послова одговорног лица, за обављање послова безбедности и здравља на раду када послодавац може сам да обавља те послове, за обављање послова координатора за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта и координатора за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова. Програм и начин полагања стручног испита прописује министар надлежан за послове безбедности и здравља на раду.

Чланом 72. прописују се врсте лиценци у области безбедности и здравља на раду које решењем издаје, односно обнавља министар надлежан за послове безбедности и здравља на раду, и то: саветнику за безбедност и здравље на раду; сараднику за безбедност и здравље на раду; координатору за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта; координатору за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова; одговорном лицу за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација; одговорном лицу за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености, одговорном лицу за обављање послова испитивања услова радне средине – биолошких; правном лицу или предузетнику за обављање послова безбедности и здравља на раду; правном лицу за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација; правном лицу за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења),

микроклиме и осветљености и правном лицу за обављање послова испитивања услова радне средине – биолошких штетности. Уведено је ново законско решење којим је прописана обавеза за стручњаке који се баве пословима безбедности и здравља на раду да су дужни да имају лиценцу за обављање тих послова. Такође, послове координатора на градилиштима могу обављати само лица којима је издата лиценца за обављање тих послова. Увођење лиценци за обављање свих стручних послова у области безбедности и здравља на раду има за циљ да се у поступку издавања и обнављања лиценце врши додатна контрола испуњености услова за обављање ових послова који су од општег друштвеног значаја.

Чланом 73. прописани су општи услови за издавање и обнављање лиценци у области безбедности и здравља на раду. Уведено је ново законско решење којим је прописано да се лиценце физичким лицима могу издати, односно обновити, ако лиценца издата у складу са овим законом није одузета у претходних пет година и ако није правноснажном судском одлуком осуђен за кривично дело за непредузимање мера заштите на раду, изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду, непрописно и неправилно извођење грађевинских радова и неовлашћено бављење одређеном делатношћу, односно да му правноснажном судском одлуком није изречена мера безбедности у складу са кривичним закоником, и то: забрана вршења позива, делатности и дужности због које не може обављати послове у области безбедности и здравља на раду. Уз захтев за обнављање лиценце, физичка лица су дужна да поднесу и доказ о спроведеном континуираном усавршавању знања, односно стручним резултатима у обављању послова у складу са овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона. Физичко лице које је правоснажном судском одлуком осуђено за кривично дело или коме је изречена мера безбедности из овог члана, дужно је да поново полаже одговарајући стручни испит.

Лицима која су из оправданих разлога утврђених законом (привремена спреченост за рад дужа од шест месеци, трудноћа, породилско одсуство, одсуство са рада ради неге детета, одлазак на одслужење, односно дослужење војног рока, упућивање на рад у иностранство од стране послодавца или у оквиру међународно-техничке или просветно-културне сарадње, дипломатска, конзуларна и друга представништва, избора, односно именованја на функцију у државном органу, синдикату, политичкој организацији или на другу јавну функцију чије вршење захтева да привремено престане даљи ради код послодавца) спречена да обављају послове у области безбедности и здравља на раду за које је издата лиценца, продужава се рок за издавање, односно обнављање лиценце за период за који су трајали наведени разлози. Захтев за продужавање рока важења лиценце са одговарајућим доказима о спречености за обављање послова у области безбедности и здравља на раду, подносе се Инспекторату за рад за лиценце из члана 72. став 1. тач. од 1) до 4) овог закона, а за лиценце из члана 72. став 1. тач. од 5) до 7) овог закона, Управи, у року од 15 дана од престанка наведених разлога.

Чл. 74-83. прописани су услови за издавање и обнављање лиценце: саветнику, односно сараднику за безбедност и здравље на раду, координатору у фази израде пројекта, координатору у фази извођења радова, одговорном лицу за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, одговорном лицу за обављање послова испитивања услове радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености, одговорном лицу за обављање послова испитивања услове радне средине – биолошких штетности, правном лицу или предузетнику за обављање послова безбедности и здравља на раду, правном лицу за обављање послова: прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и

громобранских инсталација, испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и испитивања услова радне средине – биолошких штетности.

Чланом 84. прописана је обавеза носиоца лиценце за обављање послова безбедности и здравља на раду да Управи за безбедност и здравље на раду достави кварталне извештаје о обављеним пословима по основу добијене лиценце. Ставом 2. прописана је садржина извештаја који се доставља.

Чланом 85. прописани су разлози због којих лиценца престаје да важи.

Чланом 86. прописано је да министар надлежан за послове рада може решењем одузети лиценцу правном лицу, предузетнику или физичком лицу, ако утврди да послове обављају супротно закону. Лиценца се одузима на период од пет година, а лице коме је одузета лиценца нема право на рад у области безбедности и здравља на раду.

Чланом 87. прописано је да је решење министра о издавању, обнављању или одузимању лиценце коначно у управном поступку.

Чланом 88. уређује се да Управа за безбедност и здравље на раду обавља послове државне управе са циљем унапређивања и развоја безбедности и здравља на раду, односно смањења повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом.

Чланом 89. проширене су надлежности Управе за безбедност и здравље на раду на послове вођења регистра повреда на раду, евиденција о положеним стручним испитима и регистра о издатим и обновљеним лиценцама.

Чланом 90. прописане су врсте националних признања која се могу доделити правним и физичким лицима, Одбору за безбедност и здравље на раду, организацијама и удружењима, за изузетна постигнућа у области безбедности и здравља на раду.

Чланом 91. прописано је да инспекцијски надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу овог закона врше инспектори рада.

Чланом 92. задржано је постојеће законско решење у вези стручне квалификације коју мора да има лице да би обављало послове инспекцијског надзора у области безбедности и здравља на раду.

Чланом 93. прописано је која права и дужности има инспектор рада у вршењу инспекцијског надзора. Наведено законско решење је усклађено са Законом о инспекцијском надзору.

Чланом 94. прописано је да је послодавац дужан да инспектору рада омогући неометано обављање послова инспекцијског надзора.

Чланом 95. прописана је обавеза да се одмах након пријаве изврши надзор у случају смртне, тешке или колективне повреде на раду које се догоде на радном месту и у радној средини, као и о опасној појави која би могла да угрози безбедност и здравље на раду.

Новина је прописивање обавезе послодавца да у циљу обезбеђивања доказа ради вршења надзора смртне, тешке или колективне повреде на раду, заустави рад на радном месту, односно средствима за рад на којима су се повреде догодиле.

Чланом 96. прописани су разлози због којих инспектор рада доноси решење о забрани рада и налагање мера.

Чланом 97. прописана је обавеза инспектора рада да забрани рад на привременим или покретним градилиштима када утврди да су непосредно угрожени безбедност и здравље запосленог. Новина је прописивање забране рада на градилишту као целини и изриче се инвеститору, односно заступнику инвеститора у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима и траје док трају околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља запосленог најмање три, а најдуже 30 дана од дана изрицања забране рада у зависности колико пута је

изречена забрана рада. Уведена је обавеза инспектора рада да забрану рада јавно истакне на градилишту, а градилиште видно обележи.

Чланом 98. прописано је да Инспектор рада доноси решење којим изриче мере, у складу са овим законом и законом којим се уређује инспекцијски надзор.

Чланом 99. прописано је да је послодавац дужан да предузме наложене мере и отклони утврђене недостатке или неправилности у року који одреди инспектор рада и да осам дана од истека тог рока обавести у писаној форми надлежну инспекцију о извршењу наложене обавезе у складу са овим законом и законом којим се уређује инспекцијски надзор.

Чл. 100-107. прописане су казнене одредбе којима су предвиђена 76 различита прекршаја због повреда закона. За све прекршаје предвиђена је новчана казна у распону и у фиксном износу прописаном Законом о прекршајима. За прописане прекршаје могу да одговарају: послодавац са својством правног лица од 1.500.000 до 2.000.000 динара, послодавац који је предузетник од 400.000 до 500.000 динара, послодавац физичко лице од 50.000 до 150.000 динара, директор, односно друго одговорно лице код послодавца од 50.000 до 150.000 динара. Прописане су новчане казне у фиксном износу за здравствену установу која обавља делатност медицине рада од 300.000 динара, саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду од 50.000 динара и запосленог од 20.000 динара. Новина у односу на важећи закон је прописивање новчаних казни у фиксном износу и поштравање казнене политике. Адекватна казнена политика за прекршаје из ове области ће утицати, осим на изрицање казне у примереном новчаном износу, и на наплату истих у циљу постизања сврхе кажњавања, што ће посредно за последицу имати побољшање стања у области безбедности и здравља на рад.

Чланом 108. прописане су прелазне и завршне одредбе које се односе на рок у којем ће бити донета подзаконска акта за спровођење овог закона.

Чл. 109. и 110. прописано је до доношења прописа о превентивним мерама за безбедност и здравље на раду, ако нису у супротности са овим законом, примењиваће се мере заштите на раду (правила) садржана у наведеним прописима.

Чланом 111. прописано је да стручни испит за обављање послова за безбедност и здравље на раду и послова одговорног лица и стручни испит за обављање послова координатора за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта и координатора за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова положен пре ступања закона на снагу, остаје да важи.

Физичко лице које први пут подноси захтев за издавање одговарајуће лиценце у складу са овим законом није дужно да достави доказ о континуираном усавршавању знања, односно други одговарајући доказ.

Лице које је обављало послове безбедности и здравља на раду најмање три године пре ступања на снагу овог закона, а које не испуњава услове утврђене у чл. 48. и 49. овог закона, може да настави да обавља те послове уз добијање одговарајуће лиценце у зависности од делатности у којој је обављао послове безбедности и здравља на раду.

Лице које је обављало послове безбедности и здравља на раду мање од три године пре ступања на снагу овог закона, а које не испуњава услове утврђене у чл. 48. и 49. овог закона, може да настави да обавља те послове до испуњења услова утврђених овим законом, а најдуже пет година, осим лица којем је до испуњења услова за стицање права на старосну пензију према прописима о пензијском и инвалидском осигурању, преостало највише пет година.

Лиценце издате, правним лицима и предузетницима за обављање послова у области безбедности и здравља на раду, по одредбама Закона о изменама и допунама Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 91/15), важе до истека рока на који су издате.

Правна лица и предузетници којима су издате лиценце из Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 и 113/17 – др. закон), дужни су да своје пословање ускладе са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Одговорна лица за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине којима је лиценца издата пре пет и више година дужни су да захтев за обнављање лиценце у складу са овим законом поднесу без одлагања, а најкасније у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона, а одговорна лица за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине код којих од издавања лиценце није протекло пет година дужни су да захтев за обнављање лиценце у складу са овим законом поднесу најкасније 60 дана пре него што се напуни пет година од дана издавања лиценце.

Послодавци су дужни да организују своје пословање у складу са овим законом у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 112. прописано је да даном ступања на снагу овог закона престају да важе Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 и 113/17 – др. закон) и одредбе члана 5. и члана 6. став 1. Уредбе о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима („Службени гласник РС”, бр. 14/09, 95/10 и 98/18).

Чланом 113. прописано је ступање на снагу овог закона осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику Републике Србије.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона обезбеђена су средства у буџету Републике Србије за 2023. годину. У 2024. и 2025. години средства ће се обезбедити у буџету Републике Србије, на разделу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у складу са инструкцијама и лимитима које утврди Министарство финансија.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

Како би се унапредио систем безбедности и здравља на раду потребно је наставити активности на унапређењу, прилагођавању законодавства и вршењем инспекцијских надзора над применом прописа, увођењу јединственог регистра повреда на раду, унапређењу социјалног дијалога, здравља на раду, образовања и обука, као и превазилажењу препознатих проблема у примени прописа.

У периоду спровођења Стратегије безбедности и здравља на раду у Републици Србији за период од 2018. до 2022. године, Инспекторат за рад је у периоду од 01.01.2018. до 31.12.2020. године извршио 92.690 инспекцијских надзора у области безбедности и здравља на раду. У наведеном периоду донето је 15.438 решења о отклањању недостатака, донето је 2.209 решења о забрани рада на месту рада због опасне појаве која може да угрози безбедност и здравље запослених, поднето је 103 пријава за покретање кривичног поступка против одговорних лица због основане сумње да су починили кривично дело изазивања опасности необезбеђивањем мера безбедности и здравља на раду, као и 3.517 захтева за покретање прекршајног поступка. Инспектори рада су извршили 2.783 инспекцијских надзора поводом пријављених повреда на раду, и то: 88 надзора поводом смртних повреда на раду, 57 надзора поводом тешких повреда на раду са смртним исходом, 53 надзора поводом колективних повреда на раду, 2.396 надзора поводом тешких повреда на раду и 189 надзора поводом лаких повреда на раду. Инспектори рада су у првих девет месеци ове године (01.01.-30.09.2021) у области безбедности и здравља на раду извршили 21.518 инспекцијских надзора и посета код регистрованих и нерегистрованих субјеката; донели 2.966 решења за отклањање утврђених неправилности са 7.187 мера као и 349 решења о забрани рада на месту рада; поднели 934 захтева за покретање прекршајног поступка и 38 кривичних пријава против одговорних лица у области безбедности и здравља на раду; извршили 753 инспекцијских надзора поводом пријављених повреда на раду (29 поводом смртних, 11 поводом тешких са смртним исходом, 13 поводом колективних, 664 поводом тешких и 36 поводом лаких повреда на раду)¹.

У Табели 1. приказан је број извршених инспекцијских надзора у случају смртне повреде на раду, тешке са смртним исходом, колективне, тешке и лаке повреде на раду према подацима из годишњих извештаја Инспектората за рад.

Табела 1.

година	укупно	Број извршених инспекцијских надзора у случају смртне повреде на раду, тешке са смртним исходом, колективне, тешке и лаке повреде на раду				
		смртних	тешких са смртним исходом	колективних	тешких	лаких
2018.	908	24	29	15	779	61
2019.	984	33	16	23	819	93
2020	891	31	12	15	798	35
	2.783	88	57	53	2.396	189

¹Извештаји о раду Инспектората за рад

1. Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

- 1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

У Закону о безбедности и здрављу на раду којим се уређује систем безбедности и здравља на раду у Републици Србији утврђена су начела која су заснована на превенцији као основном темељу даљег развијања система безбедности и здравља на раду који захтева свеобухватно деловање свих чинилаца у систему.

Безбедност и здравље на раду као фундаментално право запослених, утврђено је конвенцијама Међународне организације рада, Уговором о функционисању Европске уније и директивама ЕУ. У Предлогу закона о безбедности и здрављу на раду наведени су услови на раду којима се, у највећој могућој мери, смањују повреде на раду, професионална обољења и који као такви стварају претпоставку за пуно физичко, психичко и социјално благостање запослених.

Важећи Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 и 113/17 – др. закон) донет 2005. године, претрпео је одређене измене тако што је донет Закон о изменама и допунама Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 91/15), као и више подзаконских прописа којима су у национално законодавство транспоноване директиве којима се прописују превентивне мере за безбедан и здрав рад при излагању азбесту, електромагнетском пољу, биолошким штетностима, коришћењу оштрих предмета који су медицинска средства у здравственој делатности, за запослене жене за време трудноће, породилје и запослене која доји дете и младих. У циљу спровођења Закона донети су правилници којима је прописан начин пружања прве помоћи, врсти средстава и опреме која мора бити обезбеђена на радном месту, превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести, начин и рокови оспособљавања запослених за пружање прве помоћи, програм усавршавања знања и друга питања у вези са усавршавањем знања лица за безбедност и здравље на раду, садржина и изглед националних признања из области безбедности и здрављу на раду, евиденције, лиценце, стручни испити како би се обезбедило спровођење наведеног закона.

Разлози за доношење новог закона којим се уређује безбедност и заштита здравља запослених на раду, проистиче из обавезе даљег усклађивања домаћег законодавства са правним тековинама ЕУ (Оквирна Директива 89/391/ЕЕЗ о увођењу мера за подстицање побољшања безбедности и здравља запослених на раду и 23 посебне директиве), посебним конвенцијама МОП-а које је наша држава ратификовала, усклађивање мера безбедности и здравља на раду са мерама утврђеним посебним прописима Републике Србије, прецизније или друкчије уређивање појединих института чиме се постиже стварање правне сигурности и транспарентност у примени.

У циљу побољшања ефикасности система безбедности и здравља на раду, намећу се три групе разлога због којих је потребно донети, односно изменити и допунити Закон.

Оно што се истиче као први и најзначајнији разлог за доношење Закона, дефинисан је у смислу уношења свих релевантних секундарних извора комунитарног права у домаће законодавство, чиме се постиже компатибилност законодавног система Републике Србије са правом ЕУ. С тим у вези, у домаће законодавство уносе се одредбе Оквирне директиве 89/391/ЕЕЗ о увођењу

мера за подстицање побољшања безбедности и здравља запослених на раду које још увек нису транспоноване.

Други разлог је да се, између осталог, изврши усаглашавање Закона о безбедности и здрављу на раду са одредбама других закона.

Трећи разлог је да се уреде одређена питања која нису била уређена или која су уочена као проблем у примени и чије решење захтева проналажење квалитетнијих законских решења. Поједине одредбе овог закона неопходно је прецизирати, односно извршити правнотехничко усаглашавање појединих одредаба Закона о безбедности и здрављу на раду, како би се примена тог закона реализовала са што мање тумачења и на тај начин допринело бржем спровођењу, као и већој доследности у примени закона.

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

У периоду спровођења Стратегије безбедности и здравља на раду у Републици Србији за период од 2018. до 2022. године настављен је процес даљег усаглашавања националног законодавства са директивама ЕУ, односно обавезама које су проистекле из Преговарачког поглавља 19 – Социјална политика и запошљавање. Донето је више подзаконских прописа којима су у национално законодавство транспоноване директиве којима се прописују превентивне мере за безбедан и здрав рад: при излагању вибрацијама; буци; при коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на раду; при коришћењу опреме за рад; при коришћењу опреме за рад са екраном; за безбедан и здрав рад на радном месту и при излагању биолошким штетностима. У циљу спровођења Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 91/15 и 113/17 – др. закон) донети су правилници којима је прописан начин пружања прве помоћи, врсти средстава и опреме која мора бити обезбеђена на радном месту, начин и рокови оспособљавања запослених за пружање прве помоћи, програм усавршавања знања и друга питања у вези са усавршавањем знања лица за безбедност и здравље на раду и садржина и изглед националних признања из области безбедности и здрављу на раду и о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести. Поред претходно наведених, измењено и допуњено је више подзаконских прописа (привремена и покретна градилишта; евиденције; лиценце; извештаји о повреди на раду и професионалном обољењу; стручни испити и др.) како би се обезбедило спровођење наведеног закона.

Регистрован број запослених у Републици Србији, код правних лица и предузетника, у радном односу и ван радног односа, као и лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи, у 2020. години је износио 2 149 099, што је више за 2,3% у односу на 2019. годину. Према Анкети о радној снази Републичког завода за статистику – Статистички годишњак 2021, број активних лица (радна снага, коју чине запослена и незапослена лица) у 2020. години износио је 3 181 300 и мањи је за 1,7% у односу на 2019. годину. Број запослених лица у 2020. години износио је 2 894 800 и мањи је за 0,2% у односу на претходну годину. Највећи пад броја запослених лица је забележен у Региону Јужне и Источне Србије (за 1,6%), док је само у Региону Шумадије и Западне Србије забележен раст (за 1,0%). Највећи пад стопе запослености, у односу на претходну годину, забележен је такође у Региону Јужне и Источне Србије (0,3 п. п.). Стопа запослености остала је непромењена у односу на претходну годину код мушкараца, док је код жена забележила раст (0,2 п. п.). У 2020. години ова

стопа код мушкараца била је 56,6%, а код жена 42,1%. Забележени број неактивних у 2020. години износио је 2 712 800 и, у односу на 2019. годину, већи је за 1,0%. Стопа неактивних жена (53,5%) била је знатно већа у односу на стопу неактивних мушкараца (38,0%). Гледано према регионима, највећа стопа неактивности била је у Региону Јужне и Источне Србије (48,3%). Током првог квартала 2018. године регистровани број запослених је достигао ниво од 2 092 220 лица. У односу на исти квартал претходне године, запосленост је повећана за 3,3%, односно за 67 705 лица. До запошљавања је првенствено долазило у правним лицима (53 568) – привредним друштвима, предузећима, задругама, установама и другим организацијама, и то у категорији запослених у радном односу. Територијално, раст запослености је доминантно сконцентрисан у Београдском региону и Региону Војводине. Сектори делатности у којима је запослење пронашао највећи број лица су Прерађивачка индустрија (26 023), Административне и помоћне услужне делатности (14 671), Услуге смештаја и хране (6 256) и Трговина на велико и мало и поправка моторних возила (6 039). У наведеном периоду, број запослених у јавном сектору је смањен за 6 166.

Сви претходно наведени подаци директно утичу на стање безбедности и здравља на раду у Републици Србији. Управа за безбедност и здравље на раду, као орган управе у саставу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања има основну обавезу да се стара о хармонизацији, односно усаглашавању прописа са прописима Европске уније (ЕУ) и Међународне организације рада (МОП). У претходном периоду донети су прописи који захтевају измене и допуне због промена у свету рада. Важан сегмент у овој области су кампање које спроводи Управа за безбедност и здравље на раду у циљу унапређења културе превенције и дељења добре праксе.

Циљ инспекцијског надзора у области безбедности и здравља на раду, је пре свега спречавање повреда на раду и професионалних обољења, а заснива се на покретању низа активности у више области деловања, као што су успостављање одговорности послодавца у свим фазама рада, примена превентивних мера у свим облицима рада и технолошким фазама рада, процена ризика и управљање истим на свим местима рада, оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, праћење њиховог здравственог стања, праћење параметара услова радне средине и слично.

Општи циљ Стратегије јесте унапређење безбедности на раду и очување здравља радно активног становништва, односно унапређење услова рада ради спречавања повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом и њиховог свођења на најмању могућу меру, односно отклањање или смањење професионалних ризика. Стратегија тежи да се у периоду њеног спровођења број повреда на раду у Републици Србији смањи за 5 %, у односу на укупан број повреда на раду за претходни петогодишњи период спровођења Стратегије, према евиденцији коју води Инспекторат за рад.

Посебни циљеви у спровођењу Стратегије јесу:

- 1) унапређење безбедности и здравља на раду;
- 2) превенција повреда на раду и професионалних болести;
- 3) унапређење евиденције о повредама на раду.

Закон о изменама и допунама Закона о безбедности и здрављу на раду усвојен је крајем 2015. године и постигнут је већи степен усаглашености са Оквирном директивом 89/391/ЕЕЗ. Доношењем новог закона извршиће се потпуно усклађивање са законодавством ЕУ. Доношење Закона о безбедности и здрављу на раду предвиђено је Планом рада Владе РС за 2021. годину и Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније у делу под 3. СПОСОБНОСТ ПРЕУЗИМАЊА ОБАВЕЗА ИЗ ЧЛАНСТВА У ЕУ 3.19. СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА И ЗАПОШЉАВАЊЕ 3.19.2. Безбедност и здравље на раду, за IV квартал 2019. године.

- 3) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

Узроци основних проблема у примени важећег закона су:

- неусклађеност са Оквирном директивом 89/391/ЕЕЗ о увођењу мера за подстицање побољшања безбедности и здравља запослених на раду. Наиме, Закон о безбедности и здрављу на раду је делимично усклађен са оквирном Директивом 89/391/ЕЕЗ, услед чега, између осталог, су неадекватно пренете одредбе Директиве које се односе на организовање послова безбедности и здравља на раду, праћење здравственог стања запослених и консултовање, информисање и сарадња са запосленима;

- неусаглашеност Закона о безбедности и здрављу на раду са домаћим законодавством,

- неуређеност одређених питања и/или потреба прописивања квалитетнијих решења. Проблеми у примени важећег закона на које су привредни субјекти најчешће указивали односе се на спровођење поступка процене ризика и доношење акта о процени ризика, увођење нових института у режим заштите запослених, који се превасходно односе на обезбеђивање веће заштите здравља и проширивање круга лица која уживају заштиту,

- различито поступање инспектора рада у поступку инспекцијског надзора у области безбедности и здравља на раду из разлога непрецизних дефиниција (радно место) или непостојања дефиниција лице које се samozапoшљава, штетност) у закону.

У делатности грађевинарства у случају извођења хитних радова, као што је на пример отклањање кварова на електроенергетском објекту или пуцање водоводних цеви, послодавац није могао да пријави радове и урадити елаборат о уређењу градилишта због хитног отпочињања и завршетка извођења радова и тиме испуни законску обавезу према којој је послодавац који изводи радове на изградњи објекта у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима, дужан да изради прописан елаборат о уређењу градилишта који уз извештај о почетку рада доставља надлежној инспекцији рада одмах, од почетка извођења хитних радова. Проблем је што послодавци који примењују прописе због немогућности спровођења прописа могу да учине прекршај. Важећим законом није прописан изузетак за ове и сличне ситуације.

Приликом извођења висикоризичних радова као што су радови на висини, у дубини, у скученом простору, Законом о безбедности и здрављу на раду није прописана обавеза издавања дозвола за рад, а најчешћи узроци смртних повреда на раду у 2020. години били су пад са висине, удар падајућег објекта, удар објекта који се креће, струјни удар, обрушавање земље. Предлогом закона је предложено издавање дозвола за рад како нестручна лица не би обављала висикоризичне послове, а у циљу смањења броја смртних повреда на раду.

Законом је прописана обавеза послодавца да изврши оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад, случајеви када је дужан да изврши оспособљавање, као и да оспособљавање мора да буде прилагођено специфичностима радног места и да се спроводи по програму, чији садржај послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења. Није прописана садржина програма оспособљавања што је у пракси довело до доношења програма оспособљавања различите садржине.

Није прописана обавеза послодавца да посебно оспособљава представника запослених за обављање активности представника запослених за безбедан и здрав рад.

Није прописана обавеза послодавца да у случају тешке или смртне повреде на раду, односно оштећења здравља које је настало приликом излагања штетностима изврши додатну обуку запослених за безбедан и здрав рад на тим радним местима у организационој јединици где се повреда догодила. Законом прописана обавеза инспектора да забрани рад на радном месту код послодавца кад утврди да запослени није оспособљен за безбедан рад на радном месту на ком ради, говори о важности ове превентивне мере од чије адекватне реализације умногоме зависи безбедност и здравље запослених на раду. Према извештају Инспектората за рад, инспекцијским надзорима извршеним током 2020. године, у делу контроле оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад, уочено је следеће:

- да послодавац запосленог није оспособио за безбедан и здрав рад,
- да је послодавац донео акт о процени ризика, а да запослене након тога, поступком оспособљавања за безбедан и здрав рад, није упознао са свим врстама ризика и конкретним мерама за безбедност и здравље на раду, у складу са истим актом,
- да је послодавац одредио запосленом да обавља послове на више радних места, а да запосленог није оспособио за безбедан и здрав рад на сваком од тих радних места,
- да послодавци, код којих технолошки процеси то захтевају, додатно оспособљавање запослених не врше путем обавештења, инструкција или упутстава у писменој форми, и
- да послодавци у прописану евиденцију о оспособљавању запослених за безбедан и здрав рад (Образац 6) не уносе све прописане податке.

На основу извршених инспекцијских надзора у 2020. години, може се констатовати да је 77% послодавца извршило оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, 5% послодавца оспособило запослене за безбедан и здрав рад у смислу члана 29. Закона о безбедности и здрављу на раду - рад код другог послодавца, док 18% послодавца од укупног броја послодавца код којих је извршен инспекцијски надзор није испунило Законом прописану обавезу да оспособи запослене за безбедан и здрав рад.

Законом о безбедности и здрављу на раду прописана је обавеза послодавца да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада. За сва остала радна места лекарски преглед прописан је за запослене који су изложени азбесту, карциногенима и мутагенима и који раде са опремом за рад са екраном. Обављање других лекарских прегледа није прописано.

Осим за одговорна лица која обављају послове прегледа и провере опреме за рад и испитивање услова радне околине нису прописане лиценце за лица која обављају стручне послове безбедности и здравља на раду као и за координаторе који обављају послове безбедности и здравља на раду на градилиштима.

Нису прописани разлози због којих лиценца престаје да важи што је стварало проблем приликом привременог обустављања обављања послова имаоца лиценце за обављање послова безбедности и здравља на раду, имајући у виду да ималац лиценце може поново да поднесе захтев за издавање лиценце тек након истека три године од дана одузимања лиценце.

Није прописано да инспектор рада може да забрани рад на целом градилишту када утврди да су непосредно угрожени безбедност и здравље запосленог. У 2020. године извршен је 31 инспекцијски надзор поводом смртних повреда на раду и 12 инспекцијских надзора поводом тешких повреда на раду са смртним исходом, односно 43 лица су изгубила живот услед смртних и

тешких повреда на раду са смртним исходом. Смртне и тешке повреде на раду са смртним исходом су се у 2020. години најчешће дешавале у делатности грађевинарства (33% од укупног броја смртно страдалих).

За прекршаје Законом о безбедности и здрављу на раду прописане су новчане казне у распону али нису прописане новчане казне у фиксном износу. Према подацима Инспектората за рад за 2020. годину у области безбедности и здравља на раду, по захтевима за покретање прекршајног поступка поднетим према Закону о безбедности и здрављу раду, укупан износ изречених новчаних казни по решењима судија за прекршаје је 69.673.100,00 динара, на основу 512 поднетих захтева за покретање прекршајног поступка, што значи да је просечан износ изречене казне 136.080,00 динара.

Застарело је 143 поступака, изречено је 78 опомена, обустављено је 37 поступка, прекинута су 3 поступка, одбачено је 12 захтева. Инспектори рада су уложили 14 жалби на решења органа за прекршаје, а поводом поднетих захтева за покретање прекршајног поступка у области безбедности и здравља на раду.

Циљеви Предлога закона о безбедности и здрављу на раду јесу повећање нивоа заштите и унапређење безбедности и здравља запослених на раду; потпуно усклађивање са међународним стандардима (директиве ЕУ, конвенције и препоруке МОП-а); подизање нивоа компетенције стручњака за безбедност и здравље на раду; већа заштита здравља запослених на раду; успостављање ефикасније контроле ималаца лиценце; успостављање адекватне казнене политике за прекршаје из ове области осим постизања сврхе кажњавања, индиректно ће за последицу имати побољшање стања у области надзора.

Доношење овог закона обезбедиће правни основ за отклањање свих наведених проблема, а посебно неуједначености у примени прописа, већу заштиту запослених, боље организовање обуке за безбедан и здрав рад, уређивање превентивних мера за високоризичне послове као што је рад на висини, контрола здравственог стања свих запослених (без обзира на послове које обавља и нивоа ризика на радном месту), као и запослених који рад обављају ноћу. Предлогом закона се дају већа овлашћења инспекторима рада да у случају пропуста у безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима иста могу затворити на период од најмање три дана, одн. најмање 15 дана уколико су околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља на раду на градилишту утврђене други пут, одн. најмање 30 дана уколико су околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља на раду на градилишту утврђене трећи пут.

4) Која промена се предлаже?

Доношењем новог Закона, а у циљу побољшања ефикасности система безбедности и здравља на раду, решиће се три групе проблема:

- у домаће законодавство унеће се одредбе Оквирне директиве 89/391/ЕЕЗ које још увек нису транспоноване кроз текст основног Закона из 2005. године и кроз измене и допуне Закона из 2015. године, чиме ће се решити проблем уношења релевантних секундарних извора комунитарног права у домаће законодавство и самим тим постиже компатибилност законодавног система Републике Србије са правом ЕУ;

- усагласиће се поједине одредбе Закона у односу на друге законе;

- уредиће се одређена питања која нису била уређена или која су уочена као проблем у примени који захтевају проналажење квалитетнијих законских решења, такође поједине одредбе важећег закона ће се прецизирати, односно правнотехнички ће се усагласити поједине одредбе Закона, како би се његова примена реализовала са што мање тумачења и на тај начин допринело бржем спровођењу, као и већој доследности у примени закона.

Промењена је дефиниција за **радно место** као послова које запослени обавља у радној средини у којој борави или има приступ у току рада и који је под непосредном или посредном контролом послодавца. Досадашња дефиниција која је радно место одређивала као простор намењен за обављање послова код послодавца стварала је проблеме приликом спровођења поступка процене ризика. Проблем се решава стављањем акцента на радним процесима који се обављају у оквиру послова на радном месту из разлога што радни процеси доводе до настанка догађаја који могу довести до настанка повреде или оштећења здравља. Приликом процене ризика морају се сагледати и радна средина и радни процеси доводећи их у коорелацију. Опасности и штетности на радним местима са истим или сличним описом послова могу се значајно разликовати у зависности од тога у којем се простору обављају или која средства за рад се користе.

Битна новина је промена назива лица за безбедност и здравље на раду у назив **саветник за безбедност и здравље на раду** када послове обавља код послодаваца у високо ризичним делатностима и **сарадник за безбедност и здравље на раду** када послове обавља код послодаваца у мање ризичким делатностима. Промена назива је извршена из разлога даљег подизања нивоа компетенције стручног лица које обавља послове безбедности и здравља на раду.

Уведене су нове дефиниције за: радилиште, рад у дубини, рад на висини, озбиљну, неизбежну и непосредну опасност, рад од куће, рад на даљину, регистар повреда на раду и регистар лиценци. Сходно наведеном Предлогу закона је прописано да **радилиште** јесте простор на отвореном у којем се изводе радови у складу са елаборатом о уређењу и извођењу радова сходно прописима о безбедности и здрављу на раду. **Рад у дубини** јесте рад при ископима дубљим од једног метара или насипима вишим од једног метара, **рад на висини** јесте сваки рад који запослени обавља користећи ослонце на висини два метра и више од чврсте подлоге при чему радни простор није заштићен од пада са висине, а **озбиљна, неизбежна и непосредна опасност** јесте конкретна, реална и постојећа опасност која, у складу са тренутним научним и техничким знањима, не може бити искључена односно ограничена. Због актуелне епидемиолошке ситуације у вези постојања опасности од ширења заразне болести COVID-19 рад од куће и рад на даљину све више постају уобичајени начини обављања послова за велики број запослених. Како се Предлогом закона прописују обавезе послодавца у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду, неопходно је било дефинисати шта се сматра под радом од куће и радом на даљину у смислу примене прописа безбедности и здравља на раду. **Рад од куће** јесте рад који запослени обавља употребом информационо комуникационих технологија за послодавца из места пребивалишта, односно боравишта или другог места становања, а које није под непосредном контролом послодавца, а **рад на даљину** јесте рад који запослени обавља употребом информационо комуникационих технологија из простора који није простор послодавца и који није под непосредном контролом послодавца.

Имајући у виду да се овим Предлогом закона поред осталог уређује успостављање посебног Регистра повреда на раду дефинисано је и његово значење. **Регистар повреда на раду** јесте јединствена, електронски вођена

база података о повредама на раду, која се води на основу извештаја о повреди на раду.

Ради информисања заинтересованих лица о издатим, обновљеним и одузетим лиценцама успоставља се регистар лиценци. **Регистар лиценци** јесте јединствена, електронски вођена база података о издатим, обновљеним и одузетим лиценцама у складу са овим Предлогом закона.

Проширено је значење израза за радно место са повећаним ризиком тако да је то радно место на висини, радно место у дубини, радно место на управљању возилима и унутрашњем транспорту (виљушкари, дизалице, транспортери, грађевинске и пољопривредне машине и сл.) и друго радно место утврђено актом о процени ризика послодавца на коме, и поред потпуно примењених мера у складу са овим Предлогом закона, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог.

Дефиницаја: „служба медицине рада” замењен је дефиницијом: „здравствена установа која обавља делатност медицине рада” ради усклађивања са одредбама Закона о здравственој заштити.

Прецизиране су обавезе послодавца који обавља делатност грађевинарства, као једне од најризичнијих делатности. Сваки од послодаваца извођача је дужан да изради прописан елаборат о уређењу градилишта ако радови трају дуже од три дана непрекидно, односно радилишта и пријави надлежној инспекцији рада почетак обављања послова најмање осам дана пре почетка извођења радова. Новину представља одредба да се елаборат о уређењу градилишта и пријава о почетку рада може доставити електронским путем. Велики број смртних повреда на раду у овим делатностима главни је разлог за прописивање обавеза и одговорности за спровођење мера безбедности и здравља на раду на градилишту, односно радилишту и израду елабората.

У случају извођења хитних радова на инфраструктурним објектима ради отклањања кварова или изненадног и неконтролисаног догађаја на објекту. Послодавац је дужан да одмах, од настанка, усмено и у писаној форми пријави надлежној инспекцији рада извођење хитних радова и није дужан да изради елаборат о уређењу градилишта, ако радови не трају дуже од три дана, али је дужан да при извођењу хитних радова и санације примењује мере у складу са актом о процени ризика. Новина је да пријаву инспекцији рада послодавац може доставити електронским путем.

Прописана је обавеза послодавца да утврди начин за издавање дозволе за рад коју је дужан да обезбеди приликом извођења радова на висини, у дубини, у скученом простору, у простору са експлозивним атмосферама, на електроенергетском објекту и при коришћењу опасне хемијске материје. Овом одредбом уведена је новина према којој се због веће заштите запослених при обављању одређених високоризичних послова уводи обавеза издавања дозволе за рад ради прецизирања услова које треба испунити, као и мера за безбедан и здрав рад које треба применити пре, у току и после завршеног рада.

Прописана је садржина програма обуке за безбедан и здрав рад. Програм обуке за безбедан и здрав рад садржи општи и посебни део. Општи део програма обуке обухвата упознавање запослених са правима, обавезама и одговорностима у области безбедности и здравља на раду кроз законске и подзаконске прописе, као и упознавање са општим актима послодавца у области безбедности и здравља на раду. Посебни део програма обуке обухвата упознавање са свим потенцијалним опасностима и штетностима на радном месту, процењеним ризицима и мерама за безбедан и здрав рад.

Прописано је да представник запослених има право на одговарајућу обуку за обављање активности представника запослених из овог Предлога закона, а трошкови обуке не могу бити на терет представника запослених.

Извршена је допуна прописивањем обавезе послодавца да у случају тешке или смртне повреде на раду односно оштећења здравља које је настало приликом излагања штетностима, одмах, а најкасније у року од осам дана од настанка повреде изврши додатну обуку запослених на тим радним местима у организационој јединици где се повреда догодила, са обавезом обавештавања свих запослених. Сама тежина повреде која се десила на радном месту указује на озбиљне пропусте у примени мера безбедности и здравља на раду, из којих разлога је потребно извршити додатну обуку запослених за безбедан и здрав рад.

Новина у односу на важећи закон је прописивање обавезе послодавца да запосленог на његов захтев упути на лекарски преглед који одговара ризицима на радном месту у редовним интервалима, а најкасније у року од пет година од претходног прегледа. Трошкови лекарских прегледа падају на терет послодавца. Поред наведене одредбе новина је и увођење обавезе послодавца да запосленом који рад обавља ноћу, у складу са Предлогом закона, обезбеди претходни и периодични лекарски преглед.

Прописани су општи услови за издавање и обнављање лиценци у области безбедности и здравља на раду. Уведено је ново законско решење којим је прописано да се лиценце физичким лицима могу издати, односно обновити, ако лиценца издата у складу са овим Предлогом закона није одузета у претходних пет година и ако није правоснажном судском одлуком осуђен за кривично дело за непредузимање мера заштите на раду, изазивање опасности необезбеђивањем мера заштите на раду, непрописно и неправилно извођење грађевинских радова и неовлашћено бављење одређеном делатношћу, односно да му правоснажном судском одлуком није изречена мера безбедности у складу са кривичним закоником, и то: забрана вршења позива, делатности и дужности због које не може обављати послове у области безбедности и здравља на раду. Уз захтев за обнављање лиценце, физичка лица су дужна да поднесу и доказ о спроведеном континуираном усавршавању знања, односно стручним резултатима у обављању послова у складу са овим Предлогом закона и прописима донетим за спровођење овог закона. Физичко лице које је правоснажном судском одлуком осуђено за кривично дело или коме је изречена мера безбедности из овог члана, дужно је да поново полаже одговарајући стручни испит.

Лицима која су из оправданих разлога утврђених Предлога закона (привремена спреченост за рад дужа од шест месеци, трудноћа, породилшко одсуство, одсуство са рада ради неге детета, одлазак на одслужење, односно дослужење војног рока, упућивање на рад у иностранство од стране послодавца или у оквиру међународно-техничке или просветно-културне сарадње, дипломатска, конзуларна и друга представништва, избора, односно именована на функцију у државном органу, синдикату, политичкој организацији или на другу јавну функцију чије вршење захтева да привремено престане даљи ради код послодавца) спречена да обављају послове у области безбедности и здравља на раду за које је издата лиценца, продужава се рок за издавање, односно обнављање лиценце за период за који су трајали наведени разлози. Захтев за продужавање рока важења лиценце са одговарајућим доказима о спречености за обављање послова у области безбедности и здравља на раду, подносе се Инспекторату за рад за лиценце из члана 72. став 1. тач. од 1) до 4) овог Предлога закона, а за лиценце из члана 72. став 1. тач. од 5) до 7) овог Предлога закона, Управи, у року од 15 дана од престанка наведених разлога.

Прописани су разлози због којих лиценца престаје да важи.

Прописана је обавеза инспектора рада да забрани рад на привременим или покретним градилиштима када утврди да су непосредно угрожени безбедност и здравље запосленог. Новина је прописивање забрана рада на

градилшту као целини и изриче се инвеститору, односно заступнику инвеститора у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима и траје док трају околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља запосленог, а најмање три дана од дана изрицања забране рада. Инспектор рада је дужан да забрану рада јавно истакне на градилишту, а градилиште видно обележи.

Прописане су новчане казне у фиксном износу за здравствену установу која обавља делатност медицине рада од 300.000 динара, саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду од 50.000 динара и запосленог од 20.000 динара. Новина у односу на важећи закон је прописивање новчаних казни у фиксном износу и поштравање казнене политике. Адекватна казнена политика за прекршаје из ове области ће утицати, осим на изрицање казне у примереном новчаном износу, и на наплату истих у циљу постизања сврхе кажњавања, што ће посредно за последицу имати побољшање стања у области безбедности и здравља на раду.

Уведено је ново законско решење којим је прописана обавеза за стручњаке који се баве пословима безбедности и здравља на раду да су дужни да имају лиценцу за обављање тих послова. Такође, уводи се већи ниво компетенција стручњака за безбедност и здравље на раду, као и лиценцирање свих физичких лица који обављају послове безбедности и здравља на раду. Досадањи израз „лице за безбедност и здравље на раду” замењен је изразима саветник за безбедност и здравље на раду када се послови обављају у високоризичним делатностима и сарадник за безбедност и здравље на раду када се послови обављају у мање ризичним делатностима. Измена је извршена из разлога што је у питању обављање стручних и специфичних послова што већ у називу треба нагласити, а подизањем нивоа квалификације и прописивањем обавезе издавања лиценце овим стручњацима довешће до подизања квалитета обављања послова безбедности и здравља на раду код послодавца што ће утицати на смањење броја повреда на раду и професионалних болести.

И за обављање послова координатора на градилиштима, који су према важећим прописима могли да обављају послове само на основу положеног испита ради вршења посредне контроле њиховог рада уводи се лиценца за обављање тих послова. Прописивање издавања лиценци за обављање свих стручних послова у области безбедности и здравља на раду има за циљ да се у поступку издавања и обнављања лиценце врши додатна контрола испуњености услова за обављање ових послова који су од општег друштвеног значаја.

У погледу издавања осталих лиценци у области безбедности и здравља на раду задржана су постојећа законска решења.

Тренутно евиденције повреда на раду воде три институције Инспекторат за рад, Републички фонд за здравствено осигурање и Управа за безбедност и здравље на раду на основу, на основу пријављених повреда на раду, извршених надзора и достављених Извештаја о повреди на раду које попуњава послодавац. Послодавац попуњава пет примерака Извештаја о повреди на раду и свих пет примерака доставља Републичком фонду за здравствено осигурање који признаје повреду на раду. Након овере од стране Републичког фонда за здравствено осигурање један примерак Извештаја о повреди на раду задржавају за своје потребе, а четири примерка достављају послодавцу који један примерак доставља повређеном, један примерак задржава за своје потребе и по један примерак доставља Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање и Управи за безбедност и здравље на раду. Како би се унапредиле евиденције о повредама на раду новим Законом о безбедности и здрављу на раду се уводи јединствени регистар повреда на раду који ће водити Управа за безбедност и здравље на раду. Јединствени регистар повреда на раду ће обезбедити бројне позитивне ефекте: електронску пријаву повреда на

раду, смањење трошкова, уштеда времена за послодавце, убрзавање процеса остваривања права, доступности података о извору и узроку повреда на раду, систематску обраду и анализирање података.

5) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Промена је неопходна јер се једино доношењем закона може извршити усклађивање са Оквирном директивом 89/391/ЕЕЗ и решити претходно наведени проблеми.

6) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Закон се примењују у приватном и у јавном сектору у свим делатностима, а изузетак је да се закон не примењује при обављању специфичне војне службе у Војсци Србије и обављању полицијских и послова заштите и спасавања, с тим да овај изузетак потребно схватити у најужем смислу јер при обављању ових послова у редовним условима потребно је обезбедити највећу могућу безбедност и здравље запослених.

Важан инструмент за бољу примену прописа из области безбедности и здравља на раду су инспекцијски надзори. Предложена решења у закону ће позитивно утицати на вршење надзора инспектора рада и Управе за безбедност и здравље на раду из разлога прецизирања одредаба које су стварале проблем у примени, а пре свега допринеће уједначеном поступању инспектора.

7) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Не постоје важећи документи јавних политика чијим би се спровођењем, а без доношења закона, могли остварити циљеви ефикасније реализације пројеката.

2. Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Општи циљ Стратегије безбедности и здравља на раду у Републици Србији за период од 2018. до 2022. године са акционим планом за њено спровођење („Службени гласник РС”, број 96/18) јесте унапређење безбедности на раду и очување здравља радно активног становништва, односно унапређење услова рада ради спречавања повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом и њиховог свођења на најмању могућу меру, односно отклањање или смањење професионалних ризика. Стратегија тежи да се у периоду њеног спровођења број повреда на раду у Републици Србији смањи за 5 %, у односу на укупан број повреда на раду за претходни петогодишњи период спровођења Стратегије, према евиденцији коју води Инспекторат за рад.

Доношењем Закона обезбеђује се спровођење и унапређење безбедности и здравља на раду, односно смањање броја повреда на раду и професионалних болести.

- 2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Посебан циљ Стратегије - Унапређење безбедности и здравља на раду.

Доношењем Закона постиже се процес даљег усаглашавања са захтевима из Директиве 89/391/ЕЕЗ о увођењу мера за подстицање побољшања безбедности и здравља на раду, кроз проширење обавезе послодавца да:

- се при планирању и увођењу нових технологија консултује са запосленима и/или представницима запослених,
- запосленима пружи информације и обуке,
- организује послове безбедности и здравља на раду на начин да најпре одреди једног или више од својих запослених са којим/а је закључио уговор о раду, а уколико не може да одреди неког од својих запослених, може да ангажује правно лице, односно предузетника који имају лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду,
- омогући саветнику, односно сараднику за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са овим законом; да омогући континуирану едукацију и плаћено одсуство за континуирану едукацију, ради обнављања лиценце; да не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са овим законом,
- запосленом, на његов захтев, обезбеди лекарски преглед који одговара ризицима на радном месту у редовним интервалима, а најмање једном у пет година, у складу са прописима о здравственој заштити,
- право на обуку за представнике запослених за безбедност и здравље на раду које ће утицати на повећавање знања представника запослених у области безбедности и здравља на раду у циљу квалитетнијег спровођења њихових задужења,
- прописане су обавезе лица које се samozапoшљава које је одговорно за своју безбедност и здравље и безбедност и здравље других лица на које утичу његове активности, односно пропусти.

Усаглашене су поједине одредбе Закона у односу на друге законе:

- израз/дефиницаја „служба медицине рада” замењен је дефиницијом: „здравствена установа која обавља делатност медицине рада” ради усклађивања са одредбама Закона о здравственој заштити, а уједно су прецизирани и додати послови које обавља: прати здравствено стање запосленог у односу на ризике на радном месту и учествује у изради програма за побољшање услова рада на радном месту,
- прецизирана су права и дужности инспектора рада у вршењу инспекцијског надзора сходно Закону о инспекцијском надзору,
- прописане су новчане казне у фиксном износу и поoштрена је казнена политика за прекршаје (сходно Закону о прекршајима) што ће утицати, осим на изрицање казне у примереном новчаном износу, и на наплату истих у циљу постизања сврхе кажњавања, што ће посредно за последицу имати побољшање стања у области безбедности и здравља на раду.

Уређена су одређена питања и прописана квалитетнија решења:

- прецизирано је значење појединих израза који су представљали проблеме у пракси и то:
 - радно место јесте скуп послова које запослени обавља у радној средини под непосредном или посредном контролом послодавца, чиме је

стављен акценат на радним процесима који се обављају у оквиру послова на радном месту који доводе до настанка догађаја из којих могу да произађу повреде или оштећења здравља,

- промена назива лица за безбедност и здравље на раду у саветник за безбедност и здравље на раду у високо ризичним делатностима и сарадник за безбедност и здравље на раду у мање ризичним делатностима,

- прописане су, као ново законско решење, следеће обавезе послодавца:

- да има положен стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду, у случају да сам обавља те послове у одређеним мање ризичним делатностима до 20 запослених, али се не уводи обавеза да има лиценцу за обављање тих послова,

- да у одређеним високоризичним делатностима да за послове безбедности и здравља на раду одреди лице које има најмање најмање стечено високо образовање обима од најмање 240 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама из области: биолошке науке, науке о заштити животне средине, физичке науке, физичко-хемијске и хемијске науке. Изузетак је прописан за послодавца који обавља делатност здравствене и социјалне заштите, да може за послове безбедности и здравља на раду да именује лице које има најмање стечено високо образовање од најмање 240 ЕСПБ бодова на академским или струковним студијама у оквиру образовно – научног поља медицинских наука,

- у мање ризичним делатностима, уколико не обавља сам послове безбедности и здравља на раду, да за послове безбедности и здравља на раду одреди лице које има најмање стечено високо образовање од најмање 180 ЕСПБ бодова у оквиру образовно – научног поља техничко-технолошких наука, природно-математичких наука, медицинских наука или друштвено-хуманистичких наука,

- да послодавац може водити евиденције (осим евиденције о запосленима обученим за безбедан и здрав рад) у електронској форми,

- прописана је, као ново законско решење, обавеза пријављивања повреде на раду због које запослени није способан за рад три календарска дана уместо досадашњих три радна дана,

- прописана је, као ново законско решење, обавеза за стручњаке који се баве пословима безбедности и здравља на раду да су дужни да имају лиценцу за обављање тих послова,

- проширене су надлежности Управе за безбедност и здравље на раду на послове вођења регистра повреда на раду ради усклађивања са Европском методологијом о вођењу статистике повреда на раду, евиденција о положеним стручним испитима и о издатим и обновљеним лиценцама.

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Усвајање Предлога закона о безбедности и здрављу на раду је према плану рада Владе Републике Србије, а рок за усвајање је децембар 2021. године.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Управа за безбедност и здравље на раду у сарадњи са Инспекторатом за рад прати спровођење закона. Један од основних индикатора је степен

усаглашености послодавца са законом на основу записника инспектора рада и број повреда на раду. Показатељи на основу којих ће се пратити ниво остваривости циљева за доношење закона је број повреда на раду из извештаја Инспектората за рад и регистра повреда на раду Управе за безбедност и здравље на раду. Укупан број повреда на раду у 2017. години је 5.012. Доследном применом новог закона до краја 2022. године број повреда на раду треба смањити на 4.762 повреде.

Поред ових, показатељи су и усвојене мере за унапређење безбедности и здравље на раду на предлог Стручне комисије за безбедност и здравље на раду, израђен OiRA алат, измена и допуна најмање 12 прописа из области безбедности и здравља на раду, број одржаних обука за ученике и студенте, одржане манифестације и семинари за стручњаке у овој области и инспекторе рада. Као показатељ учинка је и број послодаваца који се пријављују за Такмичење за доделу националних признања из области безбедности и здравља на раду, и то: Повеља „28. април” за правна лица/предузетнике у категорији до 50 запослених, од 51 до 250 запослених и преко 251 запослених, Плакета „28. април” и Похвалница „28. април”.

3. Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

- 1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „status quo” опција?

У току анализе разматрано је неколико релевантних могућности:

1. status quo - немењање важећег Закона;
2. доношење Закона о изменама и допунама Закона о безбедности и здрављу на раду којим би се извршило даље усаглашавање са прописима ЕУ и домаћим законодавством као и корекција дела уочених проблема у пракси;
3. доношење новог закона.

Током анализе појединачних решења у Предлогу закона, разматрана су у два корака:

- у првом је разматрана потреба за изменама и допунама одредби важећег Закона;
- у другом, ако су измене и допуне биле неопходне, разматране су релевантне опције и утврђивала се најпожељнија опција, са аспекта утврђених критеријума.

Разлог због ког се није приступило изменама и допунама већ изради новог закона, јесте то што су измене већег обима и суштинске природе, те је потребно донети нови закон.

Имајући у виду да је у поступку придруживања Европској унији Република Србија преузела обавезу да усклади своје законодавство са прописима ЕУ, потребно је, доношењем овог закона извршити усклађивање са Директивом ЕУ 89/391/ЕЕЗ (1989) и другим прописима и тиме испунити преузете обавезе.

- 2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

Разматране су, али без промене закона није било могуће постизање циља предвиђених изменама.

Само доношењем новог Закона могуће је обезбедити савремен, ефикасан и јединствен правни оквир који ће омогућити даљи развој система безбедности и здравља на раду.

- 3) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

Нису идентификоване промене у већ успостављеној институционалној управљачкој организацији.

- 4) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Не може, јер се ради о области која захтева регулисање прописом на нивоу закона.

- 5) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Заинтересоване стране (представници синдиката, послодаваца и цивилног друштва) чланови су радне групе која припрема текст закона. Дакле, искључиво усвајањем Закона се може уредити област безбедности и здравља на раду.

Представници приватног сектора су директно укључени у спровођење Закона тако што на основу добијене лиценце за обављање послова безбедности и здравља на раду, прегледа и провере опреме за рад и испитивање услова радне средине обављају послове утврђене Законом у циљу заштите живота и здравља запослених. Представници запослених за безбедност и здравље на раду својим деловањем код послодавца директно утичу на ниво безбедности и здравља на раду, јер је послодавац дужан да их консултује о свим питањима из ове области. Запослени имају право да образују Одбор за безбедност и здравље на раду, а такође и да присуствују инспекцијском надзору. Послодавац је дужан да запосленима, представнику запослених, односно Одбору омогући да буду консултовани унапред и благовремено у вези: свих мера које могу значајно да утичу на безбедност и здравље запослених; организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запослених за обављање тих послова; доношења аката који се односе на безбедност и здравље на раду и планирања и организовања обуке за запослене и представнике запослених за безбедност и здравље на раду.

- 6) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Постоје расположиви ресурси за спровођење Закона.

- 7) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Уређивање спровођења и унапређивања безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној средини, ради спречавања повреда на раду и професионалних болести представља предмет законске регулативе, те се стога ова област може уредити искључиво на овај начин.

Наиме, ради се о основном, системском свеобухватном закону који регулише област безбедности и здравља на раду, тако да опција која је изабрана је доношење новог закона јер се ради о материји која се прописује законом.

4. Кључна питања за анализу финансијских ефеката

- 1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Нова законска решења неће довести до расхода у буџету Републике Србије за 2023, 2024. и 2025. годину.

Решења предложена у Закону имаће ефекте на сва правна лица и предузетнике у приватном и у јавном сектору:

- код којих се догоди смртна или тешка повреда на раду да изврше додатну обуку за безбедан и здрав рад запослених на тим радним местима у организационој јединици где се повреда догодила,

- који имају запослене који раде ноћу да обезбеде претходни лекарски преглед пре почетка рада и периодични лекарски преглед у редовним интервалима.

Именовање саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду према новим законским решењима неће представљати расходе за послодавце који су организовали послове за безбедност и здравље на раду према важећем закону из разлога што запослени који обављају послове лица за безбедност и здравље на раду дуже од пет година од дана ступања на снагу Закона настављају да обављају послове без ограничења, а запослени који обављају послове лица за безбедност и здравље на раду краће од пет година од дана ступања на снагу Закона могу да наставе да обављају те послове до испуњења услова утврђених овим законом, а најдуже пет година.

- 2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

Позитивни ефекти на буџет се одражавају кроз уплату средстава на име трошкова административне таксе за подношење захтева за добијање/обнављање лиценце од стране 9.313 физичких лица-стручњака из области безбедности и здравља на раду, што чини укупан приход буџета у износу до 27.939.000 динара. Предвиђено је да се ова лиценца обнавља након пет година.

- 3) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

Предлогом закона није прописано оснивање нових институција, односно реструктурирања постојећих институција.

5. Кључна питања за анализу економских ефеката

- 1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Привредни субјекти неће имати нове трошкове, осим оних који обављају високоризичне послове и у тренутку ступања закона на снагу имају 251 до 500

запослених јер су дужни да закључе уговор о раду са пуним радним временом са најмање два саветника за безбедност и здравље на раду, а уколико запошљавају односно радно ангажују више од 500 запослених дужни су да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање три саветника за безбедност и здравље на раду. Такође, трошкове за полагање стручног испита за безбедност и здравље на раду ће имати послодавац (физичко лице) који запошљава до 20 запослених у мање ризичним делатностима уколико се одлучи да сам обавља послове безбедности и здравља на раду. Прописивањем изузетка за ову категорију послодаваца даје се могућност да одговорно лице код послодавца обавља послове сарадника за безбедност и здравље на раду и нема обавезу да запосли лице које има положен стручни испит и лиценцу нити да ангажује правно лице или предузетника са лиценцом. Међутим, да би одговорно лице код послодавца могло да обавља послове безбедности и здравља на раду дужно је да положи стручни испит (важећа такса за полагање испита је 12.950 динара) како би стекао компетенције за обављање ових послова. Нема података о броју оваквих послодаваца.

Додатне трошкове имаће послодавци који у својој пракси нису имали утврђене процедуре за издавање дозвола за рад приликом извођења радова на висини, у дубини, у скученом простору, у простору са експлозивним атмосферама, на електроенергетском објекту и при коришћењу опасних хемијских материја. Процена је да број ових послодаваца неће бити велики из разлога што је добра пракса код послодаваца који обављају ризичне делатности да се издају дозволе за рад приликом обављања опасних радова и активности, што је био главни разлог да се иницијатива која је потекла из праксе преточи у пропис.

Додатне трошкове имаће послодавци у случају тешке повреде на раду или смртне повреде на раду, односно оштећења здравља које је настало приликом излагања опасностима и штетностима, да одмах, а најкасније у року од осам дана од настанка повреде изврши додатну обуку запослених на тим радним местима у организационој јединици где се повреда догодила, са обавезом обавештавања свих запослених. Сама тежина повреде која се десила на радном месту указује на озбиљне пропусте у примени мера безбедности и здравља на раду за које објективну одговорност сноси послодавац, из којих разлога је потребно извршити додатну обуку запослених за безбедан и здрав рад. У 2020. години код 891 послодавца догодиле су се смртне и тешке повреде на раду. Трошкови додатне обуке за безбедан и за безбедан и здрав рад по једном запосленом зависи од цене рада код послодавца и броја сати обуке и исти треба посматрати као трошак потребан за спровођење мера за обезбеђивање безбедних и здравих услова рада, али много већи су трошкови који се односе на изгубљене животе, трошкове за лечење, накнаде за време одсуствовања са посла, број изгубљених сати због повреда на раду, поремећаја у производњи и губитак пословног угледа.

Истраживања су показала да је људско тело ноћу осетљивије на негативне утицаје из околине, а исто тако и на одређене облике организације рада, те да дужа раздобља ноћног рада могу штетити здрављу запосленог и угрозити њихову безбедност на радном месту. Како рад ноћу представља штетност по безбедност и здравље запосленог, процењује се ниво ризика и прописују мере за смањење ризика. Једна од делотворних превентивних мера када је у питању рад ноћу јесте вршење контроле здравља путем претходног и периодичног лекарског прегледа. Важно је да запослени који раде ноћу пре почетка рада ноћу, а затим редовно, имају право на бесплатан здравствени преглед. Трошак лекарског прегледа за рад ноћу по једном запосленом износи у просеку 1.500 динара. Позитивни ефекти који се постижу увођењем ове обавезе послодавца оправдавају трошкове који ће настати у његовој примени јер имају за циљ заштиту здравља запосленог чиме се обезбеђује спровођење и унапређење безбедности и здравља на раду, односно утиче на смањење броја повреда на раду и професионалних болести.

- 2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Нема утицаја на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту. Нова законска решења довешће до успостављање реда и спречавања нелојалне конкуренције у области пружања услуга у области безбедности и здравља на раду прописивањем детаљних услова за њихов рад.

- 3) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Обавезе и одговорности послодавца су да:

- омогући саветнику, односно сараднику за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са овим законом, довољно времена за обављање тих послова и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду; да омогући континуирану едукацију и плаћено одсуство за континуирану едукацију, ради обнављања лиценце. Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду који обавља послове безбедности и здравља на раду не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са овим законом,

- запосленом, на његов захтев, обезбеди лекарски преглед који одговара ризицима на радном месту у редовним интервалима, а најмање једном у пет година, у складу са прописима о здравственој заштити,

- општим актом уреди обавезе и одговорности у вези са свакодневним праћењем и контролом примене мера безбедности и здравља на раду,

- издаје дозволе за рад приликом извођења радова на висини, у дубини, у скученом простору, у простору са експлозивним атмосферама, на електроенергетском објекту, при коришћењу токсичних материја,

- организује обуке за безбедан и здрав рад за запослене и представнике запослених,

- организује обуке за руководиоце,

- омогући континуирано усавршавање знања стручњацима за безбедност и здравље на раду,

- консултује запослене и њихове представнике за безбедност и здравље на раду при планирању и увођењу нових технологија.

Послодавцима се даје могућност да изврше пријаву градилишта, пријаву повреде на раду и да воде евиденције електронском облику.

6. Кључна питања за анализу ефеката на друштво

- 1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Решења предложена у Закону имаће ефекте на:

1. лице које се самозапосљава (физичко лице) које је одговорно за своју безбедност и здравље и безбедност и здравље других лица на које утичу његове активности, односно пропусти;

2. стручњаке који се баве пословима безбедности и здравља на раду, и то:

1) саветник односно сарадник за безбедност и здравље на раду;

2) координатор за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта и у фази извођења радова;

3) одговорно лице за обављање прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација; за испитивање услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености; за испитивање услова радне средине – биолошких штетности.

Уводе се нове лиценце за обављање свих стручних послова у области безбедности и здравља на раду, што има за циљ да се повећа ниво кометенција и контрола над радом ових лица у циљу стручнијег и квалитетнијег обављања послова.

Директне трошкове ће имати стручњаци из области безбедности и здравља на раду или њихови послодавци, у зависности од подносиоца захтева за добијање односно обнављање лиценци, у висини републичке административне таксе од 3.000 динара по захтеву, и то:

- лица која су положила испит за обављање послова за безбедност и здравље на раду од 2006.-2019. године:

$$8177 \times 3.000 = 24.531.000 \text{ дин.}$$

- лица која су положила испит за обављање послова координатора за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта од 2011.-2019. године:

$$433 \times 3.000 = 1.299.000 \text{ дин.}$$

- лица која су положила испит за обављање послова координатора за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова од 2011.-2019. године:

$$703 \times 3.000 = 2.109.000 \text{ дин.}$$

За издавање лиценце саветнику за безбедност и здравље на раду, сараднику за безбедност и здравље на раду, координатору за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта и координатору за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова уводи се нова такса која до сада није постојала, односно уводи се нова лиценца за обављање послова тих лица. Лиценцирање стручњака који обављају послове безбедности и здравља на раду доприноси подизању квалитета њиховог рада, а тиме и посредној контроли рада. За добијање лиценце која ће важити пет година, поред уплате таксе од 3.000 динара лице које има положен одговарајући стручни испит ће бити дужно да поднесе захтев за издавање лиценце на прописаном обрасцу који ће бити саставни део подзаконског прописа који ће уређивати начин и поступак издавања и обнављања лиценци. Имајући у виду да Управа за безбедност и здравље на раду води евиденцију о лицима која су положила стручне испите у области безбедности и здравља на раду, само уколико је било промене врсте и степена образовања лица која подnose захтев прописане се обавеза достављања копије дипломе о стеченом образовању.

Прописивање лиценци физичким лицима побољшаће стање у области безбедности и здравља на раду из разлога што у досадашњој пракси ова лица нису сносила последице за нестручно обављање послова, осим у ретким ситуацијама када је било смртних повреда на раду, те ће увођењем лиценци бити постављени темељи за професионалан и одговоран приступ обављању послова, јер лиценца у случају несавесног и нестручног обављања послова може бити одузета. Увођење лиценци за физичка лица ће за последицу имати бољу контролу примене мера безбедности и здравља на раду, боље уређивање права, обавеза и одговорности код послодавца, што ће свеукупно утицати на смањење броја повреда на раду. На основу поседовања лиценце стручњака у овој области послодавци ће имати правну сигурност да су на одговарајући начин организовали послове безбедности и здравља на раду ангажовањем стручних кадрова, што је био проблем и у јавном и у приватном сектору из разлога што је према важећим прописима довољан доказ за обављање послова безбедности и здравља на раду положен стручни испит за који не постоји прописан услов поседовања одговарајућег степена и врсте стручне спреме. Ново решење ће подстицати послодавце да прихвате приступ усмерен на превенцији, а стручњаци ће подстицати промене у понашању запослених према својој и заштити других лица. Очекује се да ће ново решења из Предлога закона утицати и на повећање

транспарентности рада стручњака у области безбедности и здравља на раду и да ће омогућити бољи и квалитетнији надзор од стране инспектора за рад из разлога што ће Управа за безбедност и здравље на раду водити и ажурирати регистар о издатим, обновљеним и одузетим лиценцама. Саветници и сарадници за безбедност и здравље на раду треба да буду професије од посебног интереса за Републику Србију из разлога што је непосредан резултат њиховог рада заштита безбедности и здравља на раду запослених. Имајући у виду наведено, позитивни ефекти које ће имати увођење професионалног бављења пословима у области безбедности и здравља на раду оправдавају трошак од 3.000 динара на пет година за издавање лиценце.

Изабрана опција не може да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, из разлога што нова регулатива додатно не оптерећује привреду већ подносиоца захтева за издавање, односно обнављање лиценце.

- 2) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр, промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Правна лица и предузетници са лиценцом за обављање послова безбедности и здравља на раду, који пружају те услуге привредним субјектима у високоризичним делатностима са више од 500 запослених/радно ангажованих, дужна су да ангажују трећег запосленог у року од две године, а њихови запослени који не испуњавају услове по овом закону могу да наставе да обављају ове послове до испуњења услова, а најдуже пет година.

Према важећем закону лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду, може да добије правно лице, односно предузетник који има у радном односу најмање два запослена који имају стечено високо образовање на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године или специјалистичким студијама на факултету из научне, односно стручне области у оквиру образовно – научног поља техничко-технолошких наука, природно-математичких наука или медицинских наука, положеним стручним испитом и најмање три године радног искуства на тим пословима и ако оснивачу или са њим повезаном лицу, односно предузетнику или са њим повезаном лицу у смислу прописа о привредним друштвима лиценца издата у складу са овим законом није одузета у претходне три године. Према предложеном решењу само правна лица или предузетници који ће пружати услуге послодавцима у високоризичним делатностима са више од 500 запослених/радно ангажованих, поред постојећа два запослена, дужни су да запосле још једно лице, што ће довести до квалитетнијег пружања услуга код послодаваца код којих су ангажовани.

Лице које је обављало послове безбедности и здравља на раду најмање три године пре ступања на снагу овог закона, а које не испуњава услове утврђене у чл. 48. и 49. овог закона, као и лице које испуни услов из члана 40. став 3. Закона о изменама и допунама Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 91/15), може да настави да обавља те послове уз добијање одговарајуће лиценце у зависности од делатности у којој је обављао послове безбедности и здравља на раду. Лице које је обављало послове безбедности и здравља на раду мање од три године пре ступања на снагу овог закона, а које не испуњава услове утврђене у чл. 48. и 49. овог закона, може да настави да обавља те послове до испуњења услова утврђених овим законом, а најдуже пет година, осим лица којем је до испуњења услова за стицање права на старосну пензију према прописима о

пензијском и инвалидском осигурању, преостало највише пет година. Претпоставка је да ова лица имају стечена права и докле год обављају послове код послодавца код кога су у радном односу, односно код другог послодавца после ступања новог Закона на снагу могу да наставе да обављају послове безбедности и здравља на раду без испуњавања нових услова у погледу степена и врсте стручне спреме.

7. Кључна питања за анализу управљачких ефеката

- 1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

Изабраном опцијом се не уводе организационе, управљачке или институционалне промене.

- 2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Према Функционалној анализи капацитета републичких инспекција са анализом капацитета од 27.03.2019. године, коју су урадили Балкански центар за регулаторну реформу (БЦРР) и Национална алијанса за локални економски развој (НАЛЕД), постојећи кадровски капацитет Инспектората за рад који врши надзор над применом прописа у области безбедности и здравља на раду потребно је ојачати запошљавањем 67 инспектора до краја 2021. године, и то: 20 инспектора у 2019. години, 20 инспектора у 2020. години и 27 инспектора у 2021. години, што чини 27% у односу на постојећи број инспектора за рад чија је просечна старост 53 године.

У циљу јачања капацитета инспекције рада у оквиру Twinning пројекта „Подршка и унапређење безбедности и здравља на раду у Републици Србији” за чије спровођење су задужени Словачка Република у партнерству са Чешком Републиком израђена је Стратегија инспекције рада, чиме ће се обезбедити додатна едукација за инспекторе ради ефикаснијег вршења надзора; израђене су инструкције за инспекторе рада, припремљен је програм обуке за инспекторе рада и извршена обука за 20 одабраних инспектора рада – будућих тренера и обука свих инспектора рада, као и израда различитих рекламних материјала: постера, летака и брошура.

Предлогом закона прописује се вођење регистра повреда на раду, чиме ће се проширити надлежност Управе за безбедност и здравље на раду, међутим то неће изискивати ангажовање нових извршилаца јер је постојећи број извршилаца оптималан.

- 3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

Према одредбама закона није потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора.

- 4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

Изабрана опција је у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика.

- 5) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Сви поступци предвиђени законом су транспарентни јер предвиђају инструменте заштите права свих странака у поступку и не предвиђају се процедуре које би биле нетранспарентне.

Предложено је решење да је Министарство надлежно за послове рада дужно да на својој интернет страници учини доступним контакте дежурних инспектора рада (члан 64) и да на својој интернет страници објављује списак правних и физичких лица којима су издате, одузете или престале да важе лиценце за обављање послова у области безбедности и здравља на раду (члан 86).

- 6) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Током примене Закона о безбедности и здрављу на раду предузеће се законодавне, институционалне и организационе мере и развијање јавне свести:

1. Законодавне мере:

- доношење подзаконских прописа предвиђених овим законом који ће бити донети у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона, у циљу усаглашавања са прописима ЕУ и МОР-а, као и њихова имплементација и истовремено подстицање социјалних партнера да се питања безбедности и здравља на раду пре свега регулишу кроз систем колективног преговарања, и то:

1.1. Министар надлежан за послове рада доноси прописе из члана 7. став 2. овог закона који се односе на превентивне мере безбедности и здравља на раду при коришћењу средства за рад; личне заштитне опреме; при раду на висини; при обезбеђивању ознака за безбедност и здравље на раду; при ручном преношењу терета; при коришћењу опреме за рад са екраном; при излагању хемијским материјама, биолошким штетностима, вибрацијама, буци, карциногенима или мутагенима; за радно место.

1.2. Министар надлежан за послове рада доноси пропис из члана 53. став 4, који се односи на континуирано усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду, односно програм, начин, поступак и дужину трајања континуираног усавршавања знања и друга питања у вези са континуираним усавршавањем знања саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду, координатора за безбедност и здравље на раду у фази израде пројекта, координатора за безбедност и здравље на раду у фази извођења радова, одговорног лица за обављање послова прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, одговорног лица за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и одговорног лица за обављање послова испитивања услова радне средине – биолошких штетности.

2. Развијање јавне свести:

Управа за безбедност и здравље на раду, у сарадњи са социјалним партнерима, организује обележавање „28. априла” – Дана безбедности и здравља на раду у Републици Србији и доделу националних признања,

Европску недељу безбедности и здравља на раду, Такмичење за европске награде добре праксе у Републици Србији у сарадњи са Европском агенцијом за безбедност и здравље на раду. Такође, Управа за безбедност и здравље на раду покровитељ је међународног сајма 112 ЕКСПО – сајма превенције и реаговања у ванредним ситуацијама и безбедности и здравља на раду. Добро планиране и организоване манифестације значајно доприносе промени односа према овој области, унапређују знање о опасностима и штетностима на радном месту, унапређењу социјалног дијалога, ширењу информација и размени добре праксе. У 2018. години Управа је извршила едукацију око 250 лица за безбедност и здравље на раду. Тим поводом одржана су три семинара у Београду у просторијама Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и то: 2. фебруара 2018. године, 3. марта 2018. године и 25. маја 2018. године. Након доношења новог Закона о безбедности и здрављу на раду биће организовани семинари у циљу обуке лица која ће примењивати Закон.

8. Кључна питања за анализу ризика

- 1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

Све заинтересоване стране имале су прилику да се изјасне на текст Предлога закона о безбедности и здрављу на раду кроз рад Радне групе оформљене за припрему текста Предлога закона као и да сви заинтересовани ставе примедбе и дају своје сугестије у току трајања јавне расправе. Предлог закона о безбедности и здрављу на раду припремила је Радна група која је основана Решењем министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања чији су чланови представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства здравља, Министарства рударства и енергетике, Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Републичког фонда за здравствено осигурање, Привредне коморе Србије, Факултета заштите на раду у Нишу, Факултета техничких наука у Новом Саду, Националне алијансе за локални економски развој, Уније послодаваца Србије, Савеза самосталних синдиката Србије, Уједињених гранских синдиката „Независност”, Социјално-економског савета Републике Србије, Удружења „Безбедан рад” и Савеза заштите на раду Србије.

Јавна расправа спроведена је у периоду од 9. до 29. септембра 2021. године. Текст Нацрта закона о безбедности и здрављу на раду био је постављен на интернет страници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и на порталу е-управе. Примедбе на текст Нацрта закона и предлози за његову измену или допуну достављани су путем поште или електронским путем.

Учесници на јавној расправи су били: представници социјалних партнера републичке, покрајинске, градске, гранске и друге организације синдиката, удружења послодаваца, представници правних лица и предузетника са лиценцом у области безбедности и здравља на раду, представници високошколских установа, представници службе медицине рада, представници државних органа, јавних служби, представници удружења у области безбедности и здравља на раду, представници привредних друштава, представници невладиног сектора, стручна јавност и друге заинтересоване стране.

Након спроведене јавне расправе чланови Радне групе су размотрили све пристигле предлоге, примедбе и сугестије и сагледана је могућност њиховог

интегрисања у текст наведеног Нацрта закона, с циљем унапређења законских решења.

Дана 05.11.2021. на основу одредаба Пословника Владе и Закона о планском систему Републике Србије објављен је Извештај о спроведеној јавној расправи о Нацрту закона о безбедности и здрављу на раду на интернет страници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и на порталу е-управе.

У току јавне расправе примедбе, предлоге и сугестије у писаној форми, електронским путем доставило је укупно 69 субјеката.

- 2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

Проширене су надлежности Управе за безбедност и здравље на раду за послове вођења регистра повреда на раду, евиденција о положеним стручним испитима и о издатим и обновљеним лиценцама. Послови вођења евиденција о положеним стручним испитима и о издатим и обновљеним лиценцама се већ обављају и обезбеђена су финансијска средства и административни капацитети за обављање истих. Такође се води евиденција повреда на раду на основу достављених Извештаја о повреди на раду од стране послодаваца, међутим она није успостављања у форми електронског регистра повреда на раду. У циљу усаглашавања са Европском методологијом повреда на раду (ESAW) и испуњавања обавезе проистекле из Преговарачног поглавља 18 – Статистика увешће се јединствени регистар повреда на раду, како би подаци о повредама на раду били што прецизнији и омогућили праћење стања, анализу и успостављање ефикасније националне политике у овој области.

Обезбеђена су финансијска средства за оснивање и вођење регистра повреда на раду (софтвер, трошкови администрирања).

- 3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Нема ризика за спровођење Предлога закона јер је послодавцима остављен рок од две године од дана ступања на снагу закона да организују своје пословање у складу са овим законом. Приликом припреме Предлога закона и разматрања свих опција, нису уочени још неки ризици за спровођење изабране опције.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: Влада

Обрађивач: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

2. Назив прописа

Предлог закона о безбедности и здрављу на раду

Law Proposal on Safety and Health at Work

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,

Поглавље V, Наслов VI – Усклађивање прописа, примена права и правила конкуренције члан 79. Споразума и Наслов VIII – Политике сарадње, члан 101. Споразума.

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,

Одредбама Споразума није дат посебан рок за усклађивање, већ се усклађивање врши у складу са општим роком у складу са чланом 72. Споразума.

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,

Предлогом закона о безбедности и здрављу на раду испуњавају се у потпуности обавезе које произлазе из Споразума.

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,

Нема их.

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

Национални програм за усвајање правних тековина Европске уније (2022-2025) у делу 3.19. Социјална политика и запошљавање 3.19.2. Безбедност и здравље на раду 2022-193	Закон о безбедности и здрављу на раду	о и	МРЗСП	2023/III
--	---------------------------------------	--------	-------	----------

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Уговор о функционисању Европске уније, Глава X – Социјална политика, члан 153. – потпуно усклађен. Предлог закона о безбедности и здрављу на раду је у

складу с одредбама примарних извора права Европске уније и усклађен је са свим начелима која из тих одредаба произлазе;

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

<p>Celex No. 31989L0391</p>	<p>Директива Савета 89/391/ЕЕЗ од 12. јуна 1989 о увођењу мера за подстицање побољшања безбедности и здравља радника на раду (Службени лист Л 183, 29/06/1989, страна 0001-0008) Council Directive 89/391/EEC of 12 June 1989 on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work (OJ L 183, 29.6.1989, p.1)</p>	<p>Потпуно усклађен</p>
<p>Celex No. 32003L0088</p>	<p>Директива Европског парламента и Савета 2003/88 од 4. новембра 2003. године о одређеним аспектима организације радног времена Службени гласник L 299 , 18/11/2003 P. 0009 - 0019 DIRECTIVE 2003/88/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 4 November 2003 concerning certain aspects of the organisation of working time Official Journal L 299 , 18/11/2003 P. 0009 - 0019</p>	<p>Делимично усклађен</p>

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

Предлогом закона о безбедности и здрављу на раду пренета је одредба члана 9.1.а Директиве 2003/88/ЕК Европског парламента и Савета од 4. новембра 2003. о одређеним видовима организације радног времена, која се односи на здравствене прегледе радника који раде ноћу.

Потпуна усклађеност са овом директивом постићи ће се доношењем Закона о раду у III кварталу 2025. године.

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

Рок који је предвиђен Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније је III квартал 2023. године. Усклађивање се спроведи у предвиђеном року.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

Постоји одговарајућа надлежност ЕУ, као и одговарајући секундарни извори права Европске уније.

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Да у виду радних превода Министарства за европске интеграције.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Да, Предлог закона о безбедности и здрављу на раду преведен је на енглески језик.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Предлог закона о безбедности и здрављу на раду је био предмет консултација са Европском комисијом и усвојене су кључне препоруке Европске комисије које су дате 2015., 2019. и 2022. године.

1. Назив прописа Европске уније: Директива Савета 89/391/ЕЕЗ од 12. јуна 1989 о увођењу мера за подстицање побољшања безбедности и здравља радника на раду (Службени лист Л 183, 29/06/1989, страна 0001-0008) Council Directive 89/391/EEC of 12 June 1989 on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work (OJ L 183, 29.6.1989, p.1)		2. „CELEX” ознака ЕУ прописа 31989L0391				
3. Овлашћени предлагач прописа: Влада Обрађивач - Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања		4. Датум израде табеле: 17.11.2021.				
5. Назив (нацрта, предлога) прописа чије одредбе су предмет анализе усклађености са прописом Европске уније: Предлог закона о безбедности и здрављу на раду Law Proposal on Health and Safety at Work		6. Бројчане ознаке (шифре) планираних прописа из базе НПАА: 2017-319				
7. Усклађеност одредаба прописа са одредбама прописа ЕУ:						
а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
Одредба прописа ЕУ	Садржина одредбе	Одредбе прописа Р. Србије	Садржина одредбе	Усклађеност (Потпуно усклађено –ПУ, делимично усклађено –ДУ, неусклађено –НУ,	Разлози за делимичну усклађеност, неусклађеност или непреносивост	Напомена о усклађености

				непреносиво –НП)		
1.1	1. The object of this Directive is to introduce measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work.	1.1	Овим законом уређују се унапређивање и спровођење мера безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној средини, ради спречавања повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом, општа начела превенције, права посебних група запослених, обавезе послодавца, права и обавезе запослених и представника запослених за безбедност и здравље на раду, Регистар повреда на раду, стручни испити, издавање лиценци, надзор и казнене одредбе.	Потпуно усклађено		

1.2	2. To that end it contains general principles concerning the prevention of occupational risks, the protection of safety and health, the elimination of risk and accident factors, the informing, consultation, balanced participation in accordance with national laws and/ or practices and training of workers and their representatives, as well as general guidelines for the implementation of the said principles.	1.1	Овим законом уређују се унапређивање и спровођење мера безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној средини, ради спречавања повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом, општа начела превенције, права посебних група запослених, обавезе послодавца, права и обавезе запослених и представника запослених за безбедност и здравље на раду, Регистар повреда на раду, стручни испити, издавање лиценци, надзор и казнене одредбе.	Потпуно усклађено		
1.3	3. This Directive shall be without prejudice to existing or future national and Community provisions which are more favourable to protection of the safety and health of workers at work.			Непреносиво	Односи се на области примене Директиве 89/391/ЕЕЗ	

2.1	1. This Directive shall apply to all sectors of activity, both public and private (industrial, agricultural, commercial, administrative, service, educational, cultural, leisure, etc.).	2.1 2.2	Права, обавезе и одговорности послодаваца и запослених, надлежности и мере чијом применом, односно спровођењем се обезбеђује безбедност и здравље на раду остварују се у складу са овим законом и прописима донетим на основу закона. Овај закон примењује се на државне органе, органе аутономних покрајина, органе јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна и физичка лица, у свим делатностима.	Потпуно усклађено		
2.2	2. This Directive shall not be applicable where characteristics peculiar to certain specific public service activities, such as the armed forces or the police, or to certain specific activities in the civil protection services inevitably conflict with it. In that event, the safety and health of workers must be ensured as far as possible in the light of the objectives of this Directive.	2.3	Овај закон не примењује се при обављању специфичних послова, као што су послови оружаних снага и полицијски и послови заштите и спасавања и други унутрашњи послови у непосредној вези са полицијским пословима из делокруга надлежног државног органа, као и послови заштите и спасавања које обављају други субјекти у складу са посебним законом, у којима су поједина питања безбедности и здравља на раду при обављању те службе и тих послова уређена посебним законом и прописима донетим на основу тог закона.	Потпуно усклађено		

3.a	<p>For the purposes of this Directive, the following terms shall have the following meanings:</p> <p>(a) worker: any person employed by an employer, including trainees and apprentices but excluding domestic servants;</p>	<p>4.1 4.1.1</p>	<p>Поједини изрази који се користе у овом закону имају следеће значење, и то:</p> <p>1) запослени јесте физичко лице које је у радном односу код послодавца, као и лице које по било ком основу обавља рад или се оспособљава за рад код послодавца, осим лица које обавља послове кућног помоћног особља код послодавца;</p>	Потпуно усклађено		
3.b	<p>(b) employer: any natural or legal person who has an employment relationship with the worker and has responsibility for the undertaking and/ or establishment;</p>	4.1.3	<p>3) послодавац јесте правно лице, предузетник или физичко лице које запошљава, односно радно ангажује једно или више лица, осим физичких лица која посао обезбеђују у домаћинству и носиоца породичног пољопривредног газдинства који обавља посао са члановима породичног пољопривредног домаћинства у складу са прописима о пољопривреди;</p>	Потпуно усклађено		
3.c	<p>(c) workers' representative with specific responsibility for the safety and health of workers: any person elected, chosen or designated in accordance with national laws and/ or practices to represent workers where problems arise relating to the safety and health protection of workers at work;</p>	4.1.4	<p>4) представник запослених за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: представник запослених), јесте лице изабрано или именовано да представља запослене у области безбедности и здравља на раду код послодавца;</p>	Потпуно усклађено		

3.d	(d) prevention: all the steps or measures taken or planned at all stages of work in the undertaking to prevent or reduce occupational risks.	4.1.6	б) превенција јесте основни принцип безбедности и здравља на раду чији су циљеви: развој и јачање механизма за спречавање настанка повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом и стварање услова за стално унапређивање области безбедности и здравља на раду, а која обухвата културу, политику, активности и мере;	Потпуно усклађено		
4.1	1. Member States shall take the necessary steps to ensure that employers, workers and workers' representatives are subject to the legal provisions necessary for the implementation of this Directive.	100-107.	КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ	Потпуно усклађено		
4.2	2. In particular, Member States shall ensure adequate controls and supervision.	91.	Инспекцијски надзор над применом овог закона, прописа донетих на основу овог закона, техничких и других мера које се односе на безбедност и здравље на раду, као и над применом мера безбедности и здравља на раду утврђених актом о процени ризика, колективним уговором, правилником о безбедности и здрављу на раду, правилником о раду или уговором о раду, врши министарство надлежно за послове рада преко инспектора рада.	Потпуно усклађено		

5.1	1. The employer shall have a duty to ensure the safety and health of workers in every aspect related to the work.	9.1 9.2	<p>9.1 Послодавац је дужан да обезбеди и спроводи превентивне мере безбедности и здравља на раду у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона.</p> <p>9.2 Послодавац је дужан да обезбеди безбедност и здравље запосленом у свим активностима послодавца и на свим нивоима организовања рада и радног процеса.</p>	Потпуно усклађено		
5.2	2. Where, pursuant to Article 7 (3), an employer enlists competent external services or persons, this shall not discharge him from his responsibilities in this area.	9.3	Послодавац се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем правног лица, односно предузетника са лиценцом или другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на та лица.	Потпуно усклађено		
5.3	3. The workers' obligations in the field of safety and health at work shall not affect the principle of the responsibility of the employer.	8.	Обавезе послодавца, у смислу овог закона и прописа донетих на основу овог закона, истовремено представљају права запослених у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду. Обавезе запослених у области безбедности и здравља на раду не утичу на принцип одговорности послодавца.	Потпуно усклађено		

5.4	<p>4. This Directive shall not restrict the option of Member States to provide for the exclusion or the limitation of employers' responsibility where occurrences are due to unusual and unforeseeable circumstances, beyond the employers' control, or to exceptional events, the consequences of which could not have been avoided despite the exercise of all due care.</p> <p>Member States need not exercise the option referred to in the first subparagraph.</p>	9.4	<p>У случају настанка повреде на раду због елементарних непогода, озбиљне, неизбежне и непосредне опасности које су изван контроле послодавца или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим предузетим мерама од стране послодавца нису могле избећи, послодавац није одговоран у смислу овог закона.</p>	Потпуно усклађено		
-----	---	-----	---	-------------------	--	--

6.1.	<p>1. Within the context of his responsibilities, the employer shall take the measures necessary for the safety and health protection of workers, including prevention of occupational risks and provision of information and training, as well as provision of the necessary organization and means.</p> <p>The employer shall be alert to the need to adjust these measures to take account of changing circumstances and aim to improve existing situations.</p>	<p>12.1</p> <p>12.2</p> <p>12.3</p>	<p>Послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених, укључујући пружање информација и обуке запослених, као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.</p> <p>Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог и у току рада, избором радних и производних метода којима се обезбеђује заштита живота и здравља на раду.</p> <p>Послодавац је дужан да прилагоди превентивне мере из става 1. овог члана узимајући у обзир промењене околности у циљу побољшања постојећег стања.</p>	Потпуно усклађено		
6.2.a	<p>2. The employer shall implement the measures referred to in the first subparagraph of paragraph 1 on the basis of the following general principles of prevention:</p> <p>(a) avoiding risks;</p>	<p>13.1</p> <p>13.1.1</p>	<p>Превентивне мере обезбеђује послодавац полазећи од следећих начела:</p> <p>1) избегавање ризика;</p>	Потпуно усклађено		
6.2.b	<p>(b) evaluating the risks which cannot be avoided:</p>	13.1.2	<p>2) процена ризика који се не могу избећи на радном месту;</p>	Потпуно усклађено		

6.2.c	(c) combating the risks at source;	13.1.3	3) отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења;	Потпуно усклађено		
6.2.d	(d) adapting the work to the individual, especially as regards the design of work places, the choice of work equipment and the choice of working and production methods, with a view, in particular, to alleviating monotonous work and work at a predetermined workrate and to reducing their effect on health;	13.1.4	4) прилагођавање рада и радног места запосленом, нарочито у погледу избора опреме за рад и метода рада, као и избора технолошког поступка да би се смањила монотонија у раду и рад по унапред дефинисаном темпу, у циљу смањења њиховог утицаја на здравље запосленог;	Потпуно усклађено		
6.2.e	(e) adapting to technical progress;	13.1.5	5) прилагођавања техничком напретку;	Потпуно усклађено		
6.2.f	(f) replacing the dangerous by the non-dangerous or the less dangerous;	13.1.6	6) замена опасног на радном месту у радној средини безбедним или мање опасним;	Потпуно усклађено		
6.2.g	(g) developing a coherent overall prevention policy which covers technology, organization of work, working conditions, social relationships and the influence of factors related to the working environment;	13.1.7	7) развијања кохерентне политике превенције која обухвата технологију, организацију рада, услове рада, односе у радном процесу и утицај фактора у вези са радном средином;	Потпуно усклађено		
6.2.h	(h) giving collective protective measures priority over individual protective measures;	13.1.8	8) давање предности колективним над појединачним мерама безбедности и здравља на раду;	Потпуно усклађено		
6.2.i	(i) giving appropriate instructions to the workers.	13.1.9	9) одговарајућа обука запослених за безбедан и здрав рад и издавање упутстава за рад на безбедан начин.	Потпуно усклађено		

6.3.b	(b) where he entrusts tasks to a worker, take into consideration the worker's capabilities as regards health and safety;	10.1	Послодавац је дужан да: 1) радни процес прилагоди способностима запосленог у погледу безбедности и здравља на раду; 2) обезбеди одговарајуће услове радне средине; 3) средства за рад и личну заштитну опрему обезбеди да буду одговарајући, да не угрожавају безбедност и здравље запосленог.	Потпуно усклађено		
6.3.c	(c) ensure that the planning and introduction of new technologies are the subject of consultation with the workers and/ or their representatives, as regards the consequences of the choice of equipment, the working conditions and the working environment for the safety and health of workers;	10.2	Послодавац је дужан да се при планирању и увођењу нових технологија консултује са запосленима и/или представницима запослених по питањима избора опреме за рад, услова рада и радне средине и њихових последица на безбедност и здравље запослених.	Потпуно усклађено		
6.3.d	(d) take appropriate steps to ensure that only workers who have received adequate instructions may have access to areas where here is serious and specific danger.	10.3	Послодавац је дужан да предузме мере и обезбеди да само они запослени којима су издата одговарајућа упутства и дозволе за рад имају приступ зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог.	Потпуно усклађено		

6.4	<p>4. Without prejudice to the other provisions of this Directive, where several undertakings share a work place, the employers shall cooperate in implementing the safety, health and occupational hygiene provisions and, taking into account the nature of the activities, shall coordinate their actions in matters of the protection and prevention of occupational risks, and shall inform one another and their respective workers and/ or workers' representatives of these risks.</p>	24.	<p>Када два или више послодаваца у обављању послова деле радни простор, односно када запослени више послодаваца истовремено обављају послове у истом радном простору, послодавци су дужни да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених.</p> <p>Послодавци из става 1. овог члана дужни су да, узимајући у обзир природу послова које обављају, координирају активности у вези са применом мера за отклањање ризика од повређивања, односно оштећења здравља запослених, као и да обавештавају један другог и своје запослене и/или представнике запослених о тим ризицима и мерама за њихово отклањање.</p> <p>Начин остваривања сарадње из ст. 1. и 2. овог члана послодавци утврђују писаним споразумом, закљученим пре почетка обављања послова.</p> <p>Споразумом из става 3. овог члана одређује се лице за координацију спровођења заједничких мера којима се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених.</p>	Потпуно усклађено		
-----	--	-----	--	-------------------	--	--

6.5	5. Measures related to safety, hygiene and health at work may in no circumstances involve the workers in financial cost.	11.	Послодавац је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду не проузрокује финансијске трошкове за запосленог и представника запослених.	Потпуно усклађено		
7.1	1. Without prejudice to the obligations referred to in Articles 5 and 6, the employer shall designate one or more workers to carry out activities related to the protection and prevention of occupational risks for the undertaking and/ or establishment.	46.3	За обављање послова безбедности и здравља на раду послодавац је дужан да ангажује једно или више лица са којима има закључен уговор о раду, а који испуњава посебне услове у складу са овим законом (у даљем тексту: саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду).	Потпуно усклађено		
7.2.	2. Designated workers may not be placed at any disadvantage because of their activities related to the protection and prevention of occupational risks. Designated workers shall be allowed adequate time to enable them to fulfil their obligations arising from this Directive.	52.2 52.1	Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду, који је именован за обављање послова безбедности и здравља на раду, не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са овим законом. Послодавац је дужан да омогући ангажованом правном лицу или предузетнику, саветнику односно сараднику за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са овим законом, довољно времена за обављање тих послова и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.	Потпуно усклађено		

7.3	3. If such protective and preventive measures cannot be organized for lack of competent personnel in the undertaking and/ or establishment, the employer shall enlist competent external services or persons.	46.5	Ако за послове безбедности и здравља на раду не може да одреди неког од својих запослених који испуњава услове из члана 48, односно члана 49. овог закона, послодавац, изузетно, може да ангажује правно лице или предузетника који имају лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду.	Потпуно усклађено		
7.4	4. Where the employer enlists such or persons, he shall inform them of the factors known to affect, or suspected of affecting, the safety and health of the workers and they must have access to the information referred to in Article 10 (2).	51.	Послодавац који за обављање послова безбедности и здравља на раду ангажује правно лице или предузетника са лиценцом дужан је да их претходно упозна са радним процесом, ризицима у радном процесу и мерама које су примењене за отклањање ризика, обавести о почетку рада сваке одвојене јединице, о почетку извођења радова на градилишту, односно радилишту и ангажовању сваког новог запосленог.	Потпуно усклађено		

7.5	<p>5. In all cases: — the workers designated must have the necessary capabilities and the necessary means, — the external services or persons consulted must have the necessary aptitudes and the necessary personal and professional means, and — the workers designated and the external services or persons consulted must be sufficient in number to deal with the organization of protective and preventive measures, taking into account the size of the undertaking and/ or establishment and/ or the hazards to which the workers are exposed and their distribution throughout the entire undertaking and/ or establishment.</p>	<p>4.1.24</p> <p>4.1.25</p> <p>80.</p>	<p>24) саветник за безбедност и здравље на раду јесте стручно лице које обавља послове безбедности и здравља на раду, има одговарајући ниво квалификација, положен одговарајући стручни испит, лиценцу за обављање послова саветника за безбедност и здравље на раду и које послодавац писаним актом именује за обављање тих послова;</p> <p>25) сарадник за безбедност и здравље на раду јесте стручно лице које обавља послове безбедности и здравља на раду у делатностима из члана 47. став 1. овог закона, има одговарајући ниво квалификација, положен одговарајући стручни испит, лиценцу за обављање послова сарадника за безбедност и здравље на раду и које послодавац писаним актом именује за обављање тих послова;</p> <p>Лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду, из члана 50. овог закона, може да добије правно лице или предузетник, које има у радном односу на неодређено време са пуним радним временом најмање два запослена који имају лиценцу саветника за безбедност и здравље на раду и најмање три године радног искуства на тим пословима након стицања одговарајућег образовања и испуњава услове из</p>	<p>Потпуно усклађено</p>		
-----	---	--	--	--------------------------	--	--

		80.	За обављање послова безбедности и здравља на раду за које је издата лиценца, правно лице или предузетник не може да запосли лице које не испуњава услове из става 1. овог члана.			
		46.6	У делатностима из члана 48. овог закона послодавац који запошљава, односно радно ангажује од 251 до 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање два саветника за безбедност и здравље на раду, а послодавац који запошљава односно радно ангажује више од 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање три саветника за безбедност и здравље на раду.			
		46.7	У свим осталим делатностима послодавац који запошљава, односно радно ангажује више од 500 запослених је дужан да закључи уговор о раду са пуним радним временом са најмање два сарадника за безбедност и здравље на раду.			

7.6.	<p>6. The protection from, and prevention of, the health and safety risks which form the subject of this Article shall be the responsibility of one or more workers, of one service or of separate services whether from inside or outside the undertaking and/ or establishment.</p> <p>The worker(s) and/ or agency(ies) must work together whenever necessary.</p>	50.1	<p>Саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са овим законом, а нарочито:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) спроводи и учествује у поступку процене ризика; 2) учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководилаца; 3) врши контролу и даје предлоге послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме; 4) учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада; 5) организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине; 6) организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација; 7) предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком; 8) прати и контролише примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца; 	Потпуно усклађено		
------	---	------	--	-------------------	--	--

		50.1	<p>9) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;</p> <p>10) организује и спроводи обуку:</p> <p>(1) запослених и других лица у складу са овим законом,</p> <p>(2) представника запослених,</p> <p>(3) руководилаца;</p> <p>11) припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;</p> <p>12) забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад из члана 15. став 4. овог закона;</p> <p>13) организује лекарске прегледе запослених;</p> <p>14) сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;</p> <p>15) сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код послодавца;</p>			
--	--	------	--	--	--	--

		50.1	16) води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца; 17) прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.			
		106.	Новчаном казном од 50.000 динара казниће се за прекршај саветник, односно сарадник за безбедност и здравље на раду ако не обавља послове одређене овим законом (члан 50).			

7.7	7. Member States may define, in the light of the nature of the activities and size of the undertakings, the categories of undertakings in which the employer, provided he is competent, may himself take responsibility for the measures referred to in paragraph 1.	47.	<p>Послове безбедности и здравља на раду из члана 50. овог закона, послодавац може да обавља сам у делатностима трговине на мало, услуга смештаја и исхране, информисања и комуникација, финансијских услуга и услуга осигурања, пословања некретнинама, стручним, научним, иновационим, административним и помоћним услужним делатностима, обавезног социјалног осигурања, образовања, уметности, забаве и рекреације, остале услужне делатности, ако има до 20 запослених.</p> <p>Послодавац из става 1. овог члана дужан је да полаже стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду који прописује министар надлежан за послове рада и није дужан да има прописану лиценцу.</p>	Потпуно усклађено		
-----	--	-----	--	-------------------	--	--

7.8	<p>8. Member States shall define the necessary capabilities and aptitudes referred to in paragraph 5. They may determine the sufficient number referred to in paragraph 5.</p>	48.	<p>Послодавац у делатностима грађевинарства, пољопривреде, шумарства и рибарства, рударства, прерађивачке индустрије, снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизације (осим трговине електричном енергијом и гасовитим горивима преко гасоводне мреже), снабдевања водом, управљања отпадним водама, контролисања процеса уклањања отпада, трговине на велико, саобраћаја и складиштења и сличним активностима, као и у делатностима здравствене и социјалне заштите, дужан је да за послове безбедности и здравља на раду именује саветника за безбедност и здравље на раду, односно лице које има најмање стечено високо образовање обима од најмање 240 ЕСПБ бодова у оквиру образовно – научног поља техничко-технолошких наука и природно-математичких наука из области: биолошке науке, науке о заштити животне средине, физичке науке, физичко-хемијске и хемијске науке.</p> <p>Послодавац у делатностима здравствене и социјалне заштите, може да за послове безбедности и здравља на раду именује саветника за безбедност и здравље на раду, лице које има најмање стечено високо образовање од најмање 240 ЕСПБ бодова у оквиру образовно – научног поља</p>	Потпуно усклађено		
-----	--	-----	--	-------------------	--	--

		<p>48.</p> <p>49.</p> <p>80.</p>	<p>Саветник за безбедност и здравље на раду може обављати послове безбедности и здравља на раду и у делатностима из члана 47. овог закона.</p> <p>Послодавац у делатностима које нису наведене у члану 48. став 1. овог закона, уколико сам не обавља послове безбедности и здравља на раду из члана 47. став 1. овог закона, је дужан да за послове безбедности и здравља на раду именује сарадника за безбедност и здравље на раду, односно лице које има најмање стечено високо образовање обима од најмање 180 ЕСПБ бодова у оквиру образовно – научног поља техничко-технолошких наука, природно-математичких наука, медицинских наука или друштвено-хуманистичких наука.</p> <p>Лиценцу за обављање послова безбедности и здравља на раду, из члана 50. овог закона, може да добије правно лице или предузетник, које има у радном односу на неодређено време са пуним радним временом најмање два запослена који имају лиценцу саветника за безбедност и здравље на раду и најмање три године радног искуства на тим пословима након стицања одговарајућег образовања и испуњава услове из члана 73. став 7. овог закона. лице или предузетник не може да запосли лице које не испуњава</p>			
--	--	----------------------------------	--	--	--	--

		80.	За обављање послова безбедности и здравља на раду за које је издата лиценца, правно лице или предузетник не може да запосли лице које не испуњава услове из става 1. овог члана.			
8.1	1. The employer shall: — take the necessary measures for first aid, fire-fighting and evacuation of workers, adapted to the nature of the activities and the size of the undertaking and/ or establishment and taking into account other persons present, — arrange any necessary contacts with external services, particularly as regards first aid, emergency medical care, rescue work and firefighting.	15.1 15.1.9 3, 6, 24, 27, 27a, 28, 53, 55	Послодавац је дужан да: 9) обезбеди пружање прве помоћи, као и да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи; Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18 – др. закон)	Потпуно усклађено		

8.2	<p>2. Pursuant to paragraph 1, the employer shall, <i>inter alia</i>, for first aid, fire-fighting and the evacuation of workers, designate the workers required to implement such measures.</p> <p>The number of such workers, their training and the equipment available to them shall be adequate, taking account of the size and/ or specific hazards of the undertaking and/ or establishment.</p>	18.	<p>Послодавац је дужан да обезбеди пружање прве помоћи, да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи и обезбеди средства и опрему за пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, радни процес, организацију, природу и обим радног процеса, број запослених који учествују у радном процесу, број радних смена, број локацијски одвојених јединица, учесталост повреда на раду и удаљеност до најближе медицинске помоћи.</p> <p>Пружање прве помоћи мора бити организовано на начин да је прва помоћ доступна сваком запосленом током радног времена, у свим сменама и на свим локацијама.</p> <p>Обуку запослених за пружање прве помоћи врши здравствена установа која обавља делатност медицине рада у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, као и Црвени крст Србије, у складу са посебним законом.</p> <p>Начин пружања прве помоћи, врсте средстава и опреме који морају бити обезбеђени на радном месту, број запослених који морају бити обучени за пружање прве помоћи, начин и рокове обучавања запослених споразумно прописују министар надлежан за послове рада и министар надлежан за послове здравља</p>	Потпуно усклађено		
-----	---	-----	---	-------------------	--	--

8.3.a	3. The employer shall: (a) as soon as possible, inform all workers who are, or may be, exposed to serious and imminent danger of the risk involved and of the steps taken or to be taken as regards protection;	19.1.	Послодавац је дужан да што је могуће пре обавести све запослене, који јесу или који би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности, о присутним ризицима и мерама које су предузете или ће бити предузете у циљу заштите.	Потпуно усклађено		
8.3.b	(b) take action and give instructions to enable workers in the event of serious, imminent and unavoidable danger to stop work and/ or immediately to leave the work place and proceed to a place of safety;	19.2	Послодавац је дужан да предузме мере и изда упутства како би омогућио запосленима да у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место.	Потпуно усклађено		
8.3.c	(c) save in exceptional cases for reasons duly substantiated, refrain from asking workers to resume work in a working situation where there is still a serious and imminent danger.	19.3	Послодавац не сме захтевати од запослених да се врате на радно место у радној средини у којој и даље постоји озбиљна, неизбежна и непосредна опасност.	Потпуно усклађено		
8.4	4. Workers who, in the event of serious, imminent and unavoidable danger, leave their workstation and/ or a dangerous area may not be placed at any disadvantage because of their action and must be protected against any harmful and unjustified consequences, in accordance with national laws and/ or practices.	40.3	У случају из става 2. овог члана запослени који престане да ради, напусти место рада, радни процес, односно радну средину није одговоран за штету коју проузрокује послодавцу, односно неће бити стављен у било какву неповољну ситуацију, осим у случају да је штету проузроковао намерно или из крајње непажње.	Потпуно усклађено		

8.5	<p>5. The employer shall ensure that all workers are able, in the event of serious and imminent danger to their own safety and/ or that of other persons, and where the immediate superior responsible cannot be contacted, to take the appropriate steps in the light of their knowledge and the technical means at their disposal, to avoid the consequences of such danger.</p> <p>Their actions shall not place them at any disadvantage, unless they acted carelessly or there was negligence on their part.</p>	40.1	<p>Послодавац је дужан да обезбеди да сви запослени буду обучени да предузму одговарајуће кораке у складу са својим знањем и техничким средствима, која су им на располагању у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности по њихову безбедност и/или безбедност других и у случају када непосредни руководиоца, који је одговоран, није присутан, да би избегли последице опасности.</p>	Потпуно усклађено		
-----	---	------	---	-------------------	--	--

9.1.a	1. The employer shall: (a) be in possession of an assessment of the risks to safety and health at work, including those facing groups of workers exposed to particular risks;	16.1 36.3	Послодавац је дужан да донесе акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места у радној средини и да утврди начин, мере и рокове за отклањање или смањење ризика на најмању могућу меру. Послодавац је дужан да обезбеди да запослена за време трудноће, породиља и запослена која доји дете, запослени млађи од 18 година живота, особа са инвалидитетом и запослени код кога је утврђена професионална болест, и поред обуке за безбедан и здрав рад, буду у писаној форми обавештени о резултатима процене ризика и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.	Потпуно усклађено		
9.1.b	(b) decide on the protective measures to be taken and, if necessary, the protective equipment to be used;	15.1 15.1.5	Послодавац је дужан да: 5) обезбеди запосленима коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика;	Потпуно усклађено		

9.1.c	(c) keep a list of occupational accidents resulting in a worker being unfit for work for more than three working days;	62.1 62.1.2 64.	<p>Послодавац је дужан да води и чува евиденције о:</p> <p>2) повредама на раду и професионалним болестима;</p> <p>Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.</p> <p>Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од пет радних дана од дана настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада лаку повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три дана.</p> <p>Послодавац је дужан да, најкасније у року од пет дана од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест пријави надлежној инспекцији рада професионалну болест.</p> <p>Министарство надлежно за послове рада је дужно да на својој интернет страници учини доступним контакте дежурних инспектора рада.</p>	Потпуно усклађено		
-------	--	---------------------------	--	-------------------	--	--

9.1.d	(d) draw up, for the responsible authorities and in accordance with national laws and/ or practices, reports on occupational accidents suffered by his workers.	65.1	Извештај о повреди на раду и професионалној болести који се догоде на радном месту, послодавац је дужан да достави запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђена професионална болест и организацији надлежној за здравствено осигурање и Управи.	Потпуно усклађено		
9.2	2. Member States shall define, in the light of the nature of the activities and size of the undertakings, the obligations to be met by the different categories of undertakings in respect of the drawing-up of the documents provided for in paragraph 1 (a) and (b) and when preparing the documents provided for in paragraph 1 (c) and (d).		Правилник о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини („Службени гласник РС”, бр. 72/06, 84/06, 30/10 и 102/15), Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на раду („Службени гласник РС”, бр. 92/08 и 101/18), Правилник о евиденцијама у области безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС”, бр. 62/07 и 102/15), Правилник о садржају и начину издавања обрасца извештаја о повреди на раду и професионалном обољењу („Службени гласник РС”, бр. 72/06, 84/06, 4/16, 106/18 и 14/19)	Потпуно усклађено		

10.1.a	<p>1. The employer shall take appropriate measures so that workers and/ or their representatives in the undertaking and/ or establishment receive, in accordance with national laws and/ or practices which may take account, <i>inter alia</i>, of the size of the undertaking and/ or establishment, all the necessary information concerning:</p> <p>(a) the safety and health risks and protective and preventive measures and activities in respect of both the undertaking and/ or establishment in general and each type of workstation and/ or job;</p>	59.	<p>Послодавац је дужан да запослене или представнике запослених и/или Одбор упозна са:</p> <p>1) ризицима на радном месту у радној средини и превентивним и мерама безбедности и здравља на раду и активностима које се односе на технолошки и радни процес код послодавца;</p> <p>2) предузетим мерама инспекције рада;</p> <p>3) евиденцијама о повредама на раду и професионалним болестима и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду;</p> <p>4) предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље.</p>	Потпуно усклађено		
10.1.b	(b) the measures taken pursuant to Article 8 (2).		<p>Правилник о начину пружања прве помоћи, врсти средстава и опреме који морају бити обезбеђени на радном месту, начину и роковима оспособљавања запослених за пружање прве помоћи („Службени гласник РС”, број 109/16) и Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18 – др. закон)</p>	Потпуно усклађено		

10.2	2. The employer shall take appropriate measures so that employers of workers from any outside undertakings and/ or establishments engaged in work in his undertaking and/ or establishment receive, in accordance with national laws and/ or practices, adequate information concerning the points referred to in paragraph 1 (a) and (b) which is to be provided to the workers in question.	37.1	Послодавац је дужан да свако лице, које се налази у радној средини о чијем присуству је упознат послодавац, упозори на опасности или штетности по здравље које се јављају у радном процесу, односно на мере безбедности и здравља које мора да примени, и да га усмери на безбедне зоне за кретање.	Потпуно усклађено		
10.3.a	3. The employer shall take appropriate measures so that workers with specific functions in protecting the safety and health of workers, or workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall have access, to carry out their functions and in accordance with national laws and/ or practices, to: (a) the risk assessment and protective measures referred to in Article 9 (1) (a) and (b);	59.1.1	Послодавац је дужан да запослене или представнике запослених и/или Одбор упозна са: 1) ризицима на радном месту у радној средини и превентивним и мерама безбедности и здравља на раду и активностима које се односе на технолошки и радни процес код послодавца;	Потпуно усклађено		
10.3.b	(b) the list and reports referred to in Article 9 (1) (c) and (d);	59.1.3	3) евиденцијама о повредама на раду и професионалним болестима и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду;			
10.3.c	(c) the information yielded by protective and preventive measures, inspection agencies and bodies responsible for safety and health.	59.1.2	2) предузетим мерама инспекције рада.			

11.1	1. Employers shall consult workers and/ or their representatives and allow them to take part in discussions on all questions relating to safety and health at work. This presupposes: — the consultation of workers, — the right of workers and/ or their representatives to make proposals, — balanced participation in accordance with national laws and/ or practices.	58.2	Послодавац је дужан да представнику запослених и Одбору омогући увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду.	Потпуно усклађено		
11.2.a	2. Workers or workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall take part in a balanced way, in accordance with national laws and/ or practices, or shall be consulted in advance and in good time by the employer with regard to: (a) any measure which may substantially affect safety and health;	58.1 58.1.1	Послодавац је дужан да запосленима, представнику запослених и/или Одбору омогући да буду консултовани унапред и благовремено у вези: 1) свих мера које утичу или могу да утичу на безбедност и здравље запослених;	Потпуно усклађено		
11.2.b	(b) the designation of workers referred to in Articles 7 (1) and 8 (2) and the activities referred to in Article 7 (1);	58.1.2	2) организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запослених из члана 15. став 1. тачка 9) овог закона;	Потпуно усклађено		
11.2.c	(c) the information referred to in Articles 9 (1) and 10;	58.1.3	3) доношења аката који се односе на безбедност и здравље на раду;	Потпуно усклађено		

11.2.d	(d) the enlistment, where appropriate, of the competent services or persons outside the undertaking and/ or establishment, as referred to in Article 7 (3);	58.1.2	2) организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запослених из члана 15. став 1. тачка 9) овог закона;	Потпуно усклађено		
11.2.e	e) the planning and organization of the training referred to in Article 12.	58.1.4	4) планирања и организовања обуке из члана 33. овог закона.	Потпуно усклађено		
11.3	3. Workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall have the right to ask the employer to take appropriate measures and to submit proposals to him to that end to mitigate hazards for workers and/ or to remove sources of danger.	61.1 61.1.2	Запослени, представник запослених и/или Одбор имају право да: 2) захтевају од послодавца да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожава безбедност и здравље запослених;	Потпуно усклађено		
11.4	4. The workers referred to in paragraph 2 and the workers' representatives referred to in paragraphs 2 and 3 may not be placed at a disadvantage because of their respective activities referred to in paragraphs 2 and 3.	61.2	Запослени наведени у члану 57. овог закона и ставу 1. овог члана не смеју да буду стављени у неповољан положај због својих активности.	Потпуно усклађено		

11.5	5. Employers must allow workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers adequate time off work, without loss of pay, and provide them with the necessary means to enable such representatives to exercise their rights and functions deriving from this Directive.	57.5	Послодавац је дужан да најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогући одсуство са рада у обављању послова његовог радног места у трајању од најмање пет часова рада месечно с правом на накнаду зараде која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места, као и да обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, ради обављања активности представника запослених.	Потпуно усклађено		
11.6.	6. Workers and/ or their representatives are entitled to appeal, in accordance with national law and/ or practice, to the authority responsible for safety and health protection at work if they consider that the measures taken and the means employed by the employer are inadequate for the purposes of ensuring safety and health at work. Workers' representatives must be given the opportunity to submit their observations during inspection visits by the competent authority.	61.1 61.1.3	Запослени, представник запослених и/или Одбор имају право да: 3) захтевају вршење надзора од стране инспекције рада, ако сматрају да послодавац није спровео одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду, као и да присуствују инспекцијском надзору.	Потпуно усклађено		

12.1.	<p>1. The employer shall ensure that each worker receives adequate safety and health training, in particular in the form of information and instructions specific to his workstation or job:</p> <ul style="list-style-type: none"> — on recruitment, — in the event of a transfer or a change of job, — in the event of the introduction of new work equipment or a change in equipment, — in the event of the introduction of any new technology. <p>The training shall be:</p> <ul style="list-style-type: none"> — adapted to take account of new or changed risks, and — repeated periodically if necessary. 	<p>33.1</p> <p>33.4</p> <p>33.2</p> <p>34.6</p>	<p>Послодавац је дужан да изврши обуку запосленог за безбедан и здрав рад:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања; 2) премештаја на друге послове; 3) приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, 4) код промене радног процеса. <p>Обука за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођена специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења.</p> <p>Послодавац је дужан да запосленог у току обуке за безбедан и здрав рад упозна са ризицима на радном месту на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.</p> <p>Периодичне обуке за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне обуке, а на осталим радним местима најкасније у року од три године од дана претходне обуке.</p>	Потпуно усклађено		
-------	---	---	---	-------------------	--	--

12.2	2. The employer shall ensure that workers from outside undertakings and/ or establishments engaged in work in his undertaking and/ or establishment have in fact received appropriate instructions regarding health and safety risks during their activities in his undertaking and/ or establishment.	37.2	Послодавац код кога, на основу уговора, споразума или по било ком другом основу, обављају рад запослени другог послодавца, дужан је да те запослене упозна са ризицима и мерама за безбедан и здрав рад, у складу са овим законом.	Потпуно усклађено		
12.3	3. Workers' representatives with a specific role in protecting the safety and health of workers shall be entitled to appropriate training.	35.	Представник запослених има право на обуку ради обављања активности представника запослених, а трошкови обуке не могу бити на терет представника запослених. Обука представника запослених обавља се одмах по избору или именовању, а периодичне обуке врше се најкасније у року од три године од дана претходне обуке. Обука из става 1. овог члана организује се у току радног времена било у оквиру или изван простора послодавца.	Потпуно усклађено		

12.4.	<p>4. The training referred to in paragraphs 1 and 3 may not be at the workers' expense or at that of the workers' representatives.</p> <p>The training referred to in paragraph 1 must take place during working hours.</p> <p>The training referred to in paragraph 3 must take place during working hours or in accordance with national practice either within or outside the undertaking and/ or the establishment.</p>	33.3	<p>Обуку из става 1. овог члана послодавац обезбеђује у току радног времена, а трошкови обуке обезбеђују се из средстава послодавца и не могу бити на терет запосленог.</p>	Потпуно усклађено		
13.1	<p>1. It shall be the responsibility of each worker to take care as far as possible of his own safety and health and that of other persons affected by his acts or omissions at work in accordance with his training and the instructions given by his employer.</p>	41.1 41.1.1	<p>Запослени је обавезан да:</p> <p>1) води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду, као и о безбедности и здрављу других лица на која може да утиче његов рад у складу са обуком за безбедан и здрав рад и упутствима за безбедан и здрав рад добијеним од послодавца;</p>	Потпуно усклађено		
13.2.a	<p>2. To this end, workers must in particular, in accordance with their training and the instructions given by their employer:</p> <p>(a) make correct use of machinery, apparatus, tools, dangerous substances, transport equipment and other means of production;</p>	41.1.2 41.1.3	<p>2) примењује прописане мере за безбедан и здрав рад;</p> <p>3) наменски користи средства за рад, хемијске и друге материје;</p>	Потпуно усклађено		

13.2.b	(b) make correct use of the personal protective equipment supplied to them and, after use, return it to its proper place;	41.1.4	4) правилно користи личну заштитну опрему, да са њом пажљиво рукује и да је уредно врати на место које је намењено за њено чување;	Потпуно усклађено		
13.2.c	(c) refrain from disconnecting, changing or removing arbitrarily safety devices fitted, e.g. to machinery, apparatus, tools, plant and buildings, and use such safety devices correctly;	41.2	Запосленом је забрањено да самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад.	Потпуно усклађено		
13.2.d	(d) immediately inform the employer and/ or the workers with specific responsibility for the safety and health of workers of any work situation they have reasonable grounds for considering represents a serious and immediate danger to safety and health and of any shortcomings in the protection arrangements;	42.1	Запослени има обавезу да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у спровођењу мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица.	Потпуно усклађено		
13.2.e	(e) cooperate, in accordance with national practice, with the employer and/ or workers with specific responsibility for the safety and health of workers, for as long as may be necessary to enable any tasks or requirements imposed by the competent authority to protect the safety and health of workers at work to be carried out;	42.3	Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и саветником, односно сарадником за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради.	Потпуно усклађено		

13.2.f	(f) cooperate, in accordance with national practice, with the employer and/ or workers with specific responsibility for the safety and health of workers, for as long as may be necessary to enable the employer to ensure that the working environment and working conditions are safe and pose no risk to safety and health within their field of activity.	42.3	Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и саветником, односно сарадником за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради.	Потпуно усклађено		
14.1	1. To ensure that workers receive health surveillance appropriate to the health and safety risks they incur at work, measures shall be introduced in accordance with national law and/ or practices.	38.3	Запослени има право и обавезу да редовно контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити и прописима о безбедности и здрављу на раду.	Потпуно усклађено		
14.2	2. The measures referred to in paragraph 1 shall be such that each worker, if he so wishes, may receive health surveillance at regular intervals.	56.5	Послодавац је дужан да запосленог на његов захтев упути на лекарски преглед који одговара ризицима на радном месту у редовним интервалима, а најкасније у року од пет година од претходног прегледа.	Потпуно усклађено		

14.3	3. Health surveillance may be provided as part of a national health system.	54.1	За обављање послова заштите здравља запослених на раду послодавац ангажује здравствену установу која обавља делатност медицине рада, за коју је надлежни државни орган утврдио испуњеност прописаних услова за обављање здравствене делатности, у складу са законом.	Потпуно усклађено		
------	---	------	--	-------------------	--	--

16.2	2. This Directive and, without prejudice to the procedure referred to in Article 17 concerning technical adjustments, the individual Directives may be amended in accordance with the procedure provided for in Article 118a of the Treaty.			Непреносив о	Односи се на процедуре ЕУ	
16.3	3. The provisions of this Directive shall apply in full to all the areas covered by the individual Directives, without prejudice to more stringent and/ or specific provisions contained in these individual Directives.			Непреносив о	Односи се на процедуре ЕУ	

17.1	1. The Commission shall be assisted by a committee to make purely technical adjustments to the individual directives provided for in Article 16(1) in order to take account of:			Непреносиво	Односи се на процедуре ЕУ	
17.1.a	(a) the adoption of directives in the field of technical harmonisation and standardisation;					
17.1.b	(b) technical progress, changes in international regulations or specifications and new findings. Those measures, designed to amend non-essential elements of the individual directives, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in paragraph 2. On imperative grounds of urgency, the Commission may have recourse to the urgency procedure referred to in paragraph 3.					
17.2	2. Where reference is made to this paragraph, Article 5a(1) to (4) and Article 7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article 8 thereof.			Непреносиво	Односи се на процедуре ЕУ	
17.3	3. Where reference is made to this paragraph, Article 5a(1), (2), (4) and (6) and Article 7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article 8 thereof.			Непреносиво	Односи се на процедуре ЕУ	

17a.1	<p>1. Every five years, the Member States shall submit a single report to the Commission on the practical implementation of this Directive and individual Directives within the meaning of Article 16(1), indicating the points of view of the social partners. The report shall assess the various points related to the practical implementation of the different Directives and, where appropriate and available, provide data disaggregated by gender.</p>			Непреносив о	Односи се само на земље чланице ЕУ	
17a.2.	<p>2. The structure of the report, together with a questionnaire specifying its content, shall be defined by the Commission, in cooperation with the Advisory Committee on Safety and Health at Work. The report shall include a general part on the provisions of this Directive relating to the common principles and points applicable to all of the Directives referred to in paragraph 1. To complement the general part, specific chapters shall deal with implementation of the particular aspects of each Directive, including specific indicators, where available.</p>			Непреносив о	Односи се само на земље чланице ЕУ	

17a.3	3. The Commission shall submit the structure of the report, together with the above-mentioned questionnaire specifying its content, to the Member States at least six months before the end of the period covered by the report. The report shall be transmitted to the Commission within 12 months of the end of the five-year period that it covers.			Непреносив о	Односи се само на земље чланице ЕУ	
17a.4	4. Using these reports as a basis, the Commission shall evaluate the implementation of the Directives concerned in terms of their relevance, of research and of new scientific knowledge in the various fields in question. It shall, within 36 months of the end of the five-year period, inform the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Advisory Committee on Safety and Health at Work of the results of this evaluation and, if necessary, of any initiatives to improve the operation of the regulatory framework.			Непреносив о	Односи се само на земље чланице ЕУ	
17a.5	5. The first report shall cover the period 2007 to 2012.			Непреносив о	Односи се само на земље чланице ЕУ	

18.1.	1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive by 31 December 1992. They shall forthwith inform the Commission thereof.			Непреносив о	Односи се само на земље чланице ЕУ	
18.2	2. Member States shall communicate to the Commission the texts of the provisions of national law which they have already adopted or adopt in the field covered by this Directive.			Непреносив о	Односи се само на земље чланице ЕУ	
19	This Directive is addressed to the Member States.			Непреносив о	Односи се само на земље чланице ЕУ	
Annex	List of areas referred to in Article 16 (1)			Непреносив о	Односи се на попис подручја из члана 16. став 1. Директиве	

<p>1. Назив прописа Европске уније : Директива Европског парламента и Савета 2003/88 од 4. новембра 2003. године о одређеним аспектима организације радног времена Службени гласник L 299 , 18/11/2003 P. 0009 - 0019</p> <p>DIRECTIVE 2003/88/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 4 November 2003 concerning certain aspects of the organisation of working time Official Journal L 299 , 18/11/2003 P. 0009 - 0019</p>	<p>2. „CELEX” ознака ЕУ прописа 32003L0088</p>
<p>3. Овлашћени предлагач прописа: Влада</p>	<p>4. Датум израде табеле:</p>
<p>Обрађивач - Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања</p>	<p>25.11.2021.</p>
<p>5. Назив (нацрта, предлога) прописа чије одредбе су предмет анализе усклађености са прописом Европске уније: 0.1 Предлог закона о безбедности и здрављу на раду 0.2 Закон о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – УС, 113/17 и 95/18 – аутентично тумачење)</p>	<p>6. Бројчане ознаке (шифре) планираних прописа из базе НПАА: 2017-319</p>
<p>7. Усклађеност одредби прописа са одредбама прописа ЕУ:</p>	

а)	а1)	б)	б1)	в)	г)	д)
Одредба прописа ЕУ	Садржина одредбе	Одредбе прописа Р. Србије	Садржина одредбе	Усклађеност ²	Разлози за делимичну усклађеност, неусклађеност или непреносивост	Напомена о усклађености
1.	1. This Directive lays down minimum			НП		

² Потпуно усклађено - ПУ, делимично усклађено - ДУ, неусклађено - НУ, непреносиво – НП

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	<p>safety and health requirements for the organization of working time.</p> <p>2. This Directive applies to:</p> <p>(a) minimum periods of daily rest, weekly rest and annual leave, to breaks and maximum weekly working time; and</p> <p>(b) certain aspects of night work, shift work and patterns of work.</p> <p>3. This Directive shall apply to all sectors of activity, both public and private, within the meaning of Article 2 of Directive 89/391/EEC, without prejudice to Articles 14, 17, 18 and 19 of this Directive.</p> <p>This Directive shall not apply to seafarers, as defined in Directive 1999/63/EC without prejudice to Article 2(8) of this Directive.</p> <p>4. The provisions of Directive 89/391/EEC are fully applicable to the matters referred to in paragraph 2, without prejudice to more stringent and/or specific provisions contained in this Directive.</p>					
2.1.	<p>For the purposes of this Directive, the following definitions shall apply:</p> <p>"working time" means any period during which the worker is working, at the employer's disposal and carrying out his activity or duties, in accordance with national laws and/or practice;</p>	<p>0.2</p> <p>50.1.</p> <p>50.3</p>	<p>Радно време је временски период у коме је запослени дужан, односно расположив да обавља послове према налозима послодавца, на месту где се послови обављају, у складу са законом.</p> <p>Радним временом не сматра се време у коме је запослени приправан да се одазове на позив послодавца да обавља послове ако</p>	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		50.5	се укаже таква потреба, при чему се запослени не налази на месту где се његови послови обављају, у складу са законом. Време које запослени у току приправности проведе у обављању послова по позиву послодавца сматра се радним временом.			
2.2.	"rest period" means any period which is not working time;			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
2.3.	"night time" means any period of not less than seven hours, as defined by national law, and which must include, in any case, the period between midnight and 5.00;			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
2.4.	"night worker" means: (a) on the one hand, any worker, who, during night time, works at least three hours of his daily working time as a normal course; and (b) on the other hand, any worker who is likely during night time to work a certain proportion of his annual working time, as defined at the choice of the Member State concerned: (i) by national legislation, following consultation with the two sides of industry; or (ii) by collective agreements or agreements concluded between the two sides of industry at national or regional			НУ	Није предмет уређивања овог закона	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	level;					
2.5.	"shift work" means any method of organising work in shifts whereby workers succeed each other at the same work stations according to a certain pattern, including a rotating pattern, and which may be continuous or discontinuous, entailing the need for workers to work at different times over a given period of days or weeks;	0.2 63.1	Рад у сменама је организација рада код послодавца према којој се запослени на истим пословима смењују према утврђеном распореду, при чему измена смена може да буде континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или недеља.	ПУ		
2.6.	"shift worker" means any worker whose work schedule is part of shift work;	0.2 63.2	Запослени који ради у сменама је запослени који код послодавца код кога је рад организован у сменама у току месеца посао обавља у различитим сменама најмање трећину свог радног времена.	ПУ		
2.7.	"mobile worker" means any worker employed as a member of travelling or flying personnel by an undertaking which operates transport services for passengers or goods by road, air or inland waterway;			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
2.8.	"offshore work" means work performed mainly on or from offshore installations (including drilling rigs), directly or indirectly in connection with the exploration, extraction or exploitation of mineral resources, including hydrocarbons, and diving in connection			НУ	Није предмет уређивања овог закона	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	with such activities, whether performed from an offshore installation or a vessel;					
2.9.	"adequate rest" means that workers have regular rest periods, the duration of which is expressed in units of time and which are sufficiently long and continuous to ensure that, as a result of fatigue or other irregular working patterns, they do not cause injury to themselves, to fellow workers or to others and that they do not damage their health, either in the short term or in the longer term.			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
3.	Member States shall take the measures necessary to ensure that every worker is entitled to a minimum daily rest period of 11 consecutive hours per 24-hour period.	0.2 66.1	Запослени има право на одмор у трајању од најмање 12 часова непрекидно у оквиру 24 часа, ако овим законом није друкчије одређено.	ПУ		
4.	Member States shall take the measures necessary to ensure that, where the working day is longer than six hours, every worker is entitled to a rest break, the details of which, including duration and the terms on which it is granted, shall be laid down in collective agreements or agreements between the two sides of industry or, failing that, by national legislation.	0.2 64.	Запослени који ради најмање шест часова дневно има право на одмор у току дневног рада у трајању од најмање 30 минута. Запослени који ради дуже од четири, а краће од шест часова дневно има право на одмор у току рада у трајању од најмање 15 минута. Запослени који ради дуже од 10 часова дневно, има право на одмор у току рада у трајању од најмање 45 минута. Одмор у току дневног рада не може да се користи на почетку и на крају	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>радног времена. Време одмора из ст. 1-3. овог члана урачунава се у радно време.</p>			
5.	<p>Member States shall take the measures necessary to ensure that, per each seven-day period, every worker is entitled to a minimum uninterrupted rest period of 24 hours plus the 11 hours' daily rest referred to in Article 3. If objective, technical or work organisation conditions so justify, a minimum rest period of 24 hours may be applied.</p>	0.2 67.	<p>Запослени има право на недељни одмор у трајању од најмање 24 часа непрекидно којем се додаје време одмора из члана 66. овог закона, ако законом није друкчије одређено. Недељни одмор се, по правилу, користи недељом. Послодавац може да одреди други дан за коришћење недељног одмора ако природа посла и организација рада то захтева. Изузетно од става 1. овог члана, запослени који због обављања посла у различитим сменама или у прерасподели радног времена не може да користи одмор у трајању утврђеном у ставу 1. овог члана, има право на недељни одмор у трајању од најмање 24 часа непрекидно. Ако је неопходно да запослени ради на дан свог недељног одмора, послодавац је дужан да му обезбеди одмор у трајању од најмање 24 часа непрекидно у току наредне недеље.</p>	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
6.1.1	<p>Member States shall take the measures necessary to ensure that, in keeping with the need to protect the safety and health of workers:</p> <p>(a) the period of weekly working time is limited by means of laws, regulations or administrative provisions or by collective agreements or agreements between the two sides of industry;</p>	0.2 51.	<p>Пуно радно време износи 40 часова недељно, ако овим законом није друкчије одређено.</p> <p>Општим актом може да се утврди да пуно радно време буде краће од 40 часова недељно, али не краће од 36 часова недељно.</p> <p>Запослени из става 2. овог члана остварује сва права из радног односа као да ради са пуним радним временом.</p> <p>Непуно радно време, у смислу овог закона, јесте радно време краће од пуног радног времена.</p>	ПУ		
6.1.2	<p>(b) the average working time for each seven-day period, including overtime, does not exceed 48 hours.</p>	0.2 53.	<p>На захтев послодавца, запослени је дужан да ради дуже од пуног радног времена у случају више силе, изненадног повећања обима посла и у другим случајевима када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран (у</p>	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>даљем тексту: прековремени рад). Прековремени рад не може да траје дуже од осам часова недељно. Запослени не може да ради дуже од 12 часова дневно укључујући и прековремени рад. Запосленом који ради на пословима на којима је уведено скраћено радно време у складу са чланом 52. овог закона не може да се одреди прековремени рад на тим пословима, ако законом није друкчије одређено.</p>			
7.	<p>1. Member States shall take the measures necessary to ensure that every worker is entitled to paid annual leave of at least four weeks in accordance with the conditions for entitlement to, and granting of, such leave laid down by national legislation and/or practice. 2. The minimum period of paid annual leave may not be replaced by an allowance in lieu, except where the employment relationship is terminated.</p>			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
8.	<p>Member States shall take the measures necessary to ensure that: (a) normal hours of work for night workers do not exceed an average of eight hours in any 24-hour period; (b) night workers whose work involves special hazards or heavy physical or mental strain do not work more than eight</p>			НУ	Није предмет уређивања овог закона	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	<p>hours in any period of 24 hours during which they perform night work. For the purposes of point (b), work involving special hazards or heavy physical or mental strain shall be defined by national legislation and/or practice or by collective agreements or agreements concluded between the two sides of industry, taking account of the specific effects and hazards of night work.</p>					
9.	<p>1. Member States shall take the measures necessary to ensure that: (a) night workers are entitled to a free health assessment before their assignment and thereafter at regular intervals; (b) night workers suffering from health problems recognised as being connected with the fact that they perform night work are transferred whenever possible to day work to which they are suited. 2. The free health assessment referred to in paragraph 1(a) must comply with medical confidentiality. 3. The free health assessment referred to in paragraph 1(a) may be conducted within the national health system.</p>	<p>01. 56.2</p> <p>02. 62.2</p>	<p>Послодавац је дужан да запосленом који рад обавља ноћу, у складу са законом, обезбеди претходни и периодични лекарски преглед.</p> <p>Запосленом који ради ноћу најмање три часа сваког радног дана или трећину пуног радног времена у току једне радне недеље послодавац је дужан да обезбеди обављање послова у току дана ако би, по мишљењу надлежног здравственог органа, такав рад довео до погоршања његовог здравственог стања.</p>	ПУ		
10.	Member States may make the work of certain categories of night workers subject			НУ	Није предмет уређивања овог	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	to certain guarantees, under conditions laid down by national legislation and/or practice, in the case of workers who incur risks to their safety or health linked to night-time working.				закона	
11.	Member States shall take the measures necessary to ensure that an employer who regularly uses night workers brings this information to the attention of the competent authorities if they so request.	0.2 268б	Послодавац, одговорно лице код послодавца и запослени дужни су да инспектору омогуће вршење надзора, увид у документацију и несметан рад и да му обезбеде податке потребне за вршење инспекцијског надзора, у складу са законом.	ПУ		
12.	Member States shall take the measures necessary to ensure that: (a) night workers and shift workers have safety and health protection appropriate to the nature of their work; (b) appropriate protection and prevention services or facilities with regard to the safety and health of night workers and shift workers are equivalent to those applicable to other workers and are available at all times.			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
13.	Member States shall take the measures necessary to ensure that an employer who intends to organise work according to a certain pattern takes account of the general			НУ	Није предмет уређивања овог закона	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	principle of adapting work to the worker, with a view, in particular, to alleviating monotonous work and work at a predetermined work-rate, depending on the type of activity, and of safety and health requirements, especially as regards breaks during working time.					
14.	This Directive shall not apply where other Community instruments contain more specific requirements relating to the organisation of working time for certain occupations or occupational activities.			НП		
15.	This Directive shall not affect Member States' right to apply or introduce laws, regulations or administrative provisions more favourable to the protection of the safety and health of workers or to facilitate or permit the application of collective agreements or agreements concluded between the two sides of industry which are more favourable to the protection of the safety and health of workers.			НП		
16.1.1.	Member States may lay down: (a) for the application of Article 5 (weekly rest period), a reference period not exceeding 14 days;			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
16.1.2.1.	(b) for the application of Article 6 (maximum weekly working time), a reference period not exceeding four months.	0.2 57.1	Послодавац може да изврши прерасподелу радног времена када то захтева природа делатности, организација рада, боље коришћење средстава рада, рационалније	ПУ		У складу са изузетком из члана 19.

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		57.2	<p>коришћење радног времена и извршење одређеног посла у утврђеним роковима.</p> <p>Прерасподела радног времена врши се тако да укупно радно време запосленог у периоду од шест месеци у току календарске године у просеку не буде дуже од уговореног радног времена запосленог.</p>			
16.1.2.2.	The periods of paid annual leave, granted in accordance with Article 7, and the periods of sick leave shall not be included or shall be neutral in the calculation of the average;			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
16.1.3	(c) for the application of Article 8 (length of night work), a reference period defined after consultation of the two sides of industry or by collective agreements or agreements concluded between the two sides of industry at national or regional level.			НУ	Није предмет уређивања овог закона	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
16.2.	If the minimum weekly rest period of 24 hours required by Article 5 falls within that reference period, it shall not be included in the calculation of the average.			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
17.	<p>1. With due regard for the general principles of the protection of the safety and health of workers, Member States may derogate from Articles 3 to 6, 8 and 16 when, on account of the specific characteristics of the activity concerned, the duration of the working time is not measured and/or predetermined or can be determined by the workers themselves, and particularly in the case of:</p> <p>(a) managing executives or other persons with autonomous decision-taking powers;</p> <p>(b) family workers; or</p> <p>(c) workers officiating at religious ceremonies in churches and religious communities.</p> <p>2. Derogations provided for in paragraphs 3, 4 and 5 may be adopted by means of laws, regulations or administrative provisions or by means of collective agreements or agreements between the two sides of industry provided that the workers concerned are afforded equivalent periods of compensatory rest or that, in exceptional cases in which it is not possible, for objective reasons, to grant such equivalent periods of compensatory rest, the workers concerned are afforded</p>			НУ	Није предмет уређивања овог закона	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	<p>appropriate protection.</p> <p>3. In accordance with paragraph 2 of this Article derogations may be made from Articles 3, 4, 5, 8 and 16:</p> <p>(a) in the case of activities where the worker's place of work and his place of residence are distant from one another, including offshore work, or where the worker's different places of work are distant from one another;</p> <p>(b) in the case of security and surveillance activities requiring a permanent presence in order to protect property and persons, particularly security guards and caretakers or security firms;</p> <p>(c) in the case of activities involving the need for continuity of service or production, particularly:</p> <p>(i) services relating to the reception, treatment and/or care provided by hospitals or similar establishments, including the activities of doctors in training, residential institutions and prisons;</p> <p>(ii) dock or airport workers;</p> <p>(iii) press, radio, television, cinematographic production, postal and telecommunications services, ambulance, fire and civil protection services;</p> <p>(iv) gas, water and electricity production, transmission and distribution, household refuse collection and incineration plants;</p>					

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	<p>(v) industries in which work cannot be interrupted on technical grounds;</p> <p>(vi) research and development activities;</p> <p>(vii) agriculture;</p> <p>(viii) workers concerned with the carriage of passengers on regular urban transport services;</p> <p>(d) where there is a foreseeable surge of activity, particularly in:</p> <p>(i) agriculture;</p> <p>(ii) tourism;</p> <p>(iii) postal services;</p> <p>(e) in the case of persons working in railway transport:</p> <p>(i) whose activities are intermittent;</p> <p>(ii) who spend their working time on board trains; or</p> <p>(iii) whose activities are linked to transport timetables and to ensuring the continuity and regularity of traffic;</p> <p>(f) in the circumstances described in Article 5(4) of Directive 89/391/EEC;</p> <p>(g) in cases of accident or imminent risk of accident.</p> <p>4. In accordance with paragraph 2 of this Article derogations may be made from Articles 3 and 5:</p> <p>(a) in the case of shift work activities, each time the worker changes shift and cannot take daily and/or weekly rest periods between the end of one shift and the start of the next one;</p>					

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	<p>(b) in the case of activities involving periods of work split up over the day, particularly those of cleaning staff.</p> <p>5. In accordance with paragraph 2 of this Article, derogations may be made from Article 6 and Article 16(b), in the case of doctors in training, in accordance with the provisions set out in the second to the seventh subparagraphs of this paragraph. With respect to Article 6 derogations referred to in the first subparagraph shall be permitted for a transitional period of five years from 1 August 2004.</p> <p>Member States may have up to two more years, if necessary, to take account of difficulties in meeting the working time provisions with respect to their responsibilities for the organisation and delivery of health services and medical care. At least six months before the end of the transitional period, the Member State concerned shall inform the Commission giving its reasons, so that the Commission can give an opinion, after appropriate consultations, within the three months following receipt of such information. If the Member State does not follow the opinion of the Commission, it will justify its decision. The notification and justification of the Member State and the opinion of the Commission shall be published in the Official Journal of the</p>					

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	<p>European Union and forwarded to the European Parliament.</p> <p>Member States may have an additional period of up to one year, if necessary, to take account of special difficulties in meeting the responsibilities referred to in the third subparagraph. They shall follow the procedure set out in that subparagraph. Member States shall ensure that in no case will the number of weekly working hours exceed an average of 58 during the first three years of the transitional period, an average of 56 for the following two years and an average of 52 for any remaining period.</p> <p>The employer shall consult the representatives of the employees in good time with a view to reaching an agreement, wherever possible, on the arrangements applying to the transitional period. Within the limits set out in the fifth subparagraph, such an agreement may cover:</p> <p>(a) the average number of weekly hours of work during the transitional period; and</p> <p>(b) the measures to be adopted to reduce weekly working hours to an average of 48 by the end of the transitional period.</p> <p>With respect to Article 16(b) derogations referred to in the first subparagraph shall be permitted provided that the reference period does not exceed 12 months, during</p>					

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	the first part of the transitional period specified in the fifth subparagraph, and six months thereafter.					
18.	Derogations may be made from Articles 3, 4, 5, 8 and 16 by means of collective agreements or agreements concluded between the two sides of industry at national or regional level or, in conformity with the rules laid down by them, by means of collective agreements or agreements concluded between the two sides of industry at a lower level. Member States in which there is no statutory system ensuring the conclusion of collective agreements or agreements concluded between the two sides of industry at national or regional level, on the matters covered by this Directive, or those Member States in which there is a specific legislative framework for this purpose and within the limits thereof, may, in accordance with national legislation and/or practice, allow derogations from Articles 3, 4, 5, 8 and 16 by way of collective agreements or agreements concluded between the two sides of industry at the appropriate collective level. The derogations provided for in the first and second subparagraphs shall be allowed on condition that equivalent compensating rest periods are granted to the workers concerned or, in exceptional	0.2 57.3	Колективним уговором може да се утврди да се прерасподела радног времена не везује за календарску годину, односно да може трајати и дуже од шест месеци, а најдуже девет месеци.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	<p>cases where it is not possible for objective reasons to grant such periods, the workers concerned are afforded appropriate protection.</p> <p>Member States may lay down rules:</p> <p>(a) for the application of this Article by the two sides of industry; and</p> <p>(b) for the extension of the provisions of collective agreements or agreements concluded in conformity with this Article to other workers in accordance with national legislation and/or practice.</p>					
19.	<p>The option to derogate from Article 16(b), provided for in Article 17(3) and in Article 18, may not result in the establishment of a reference period exceeding six months. However, Member States shall have the option, subject to compliance with the general principles relating to the protection of the safety and health of workers, of allowing, for objective or technical reasons or reasons concerning the organisation of work, collective agreements or agreements concluded between the two sides of industry to set reference periods in no event exceeding 12 months.</p> <p>Before 23 November 2003, the Council shall, on the basis of a Commission proposal accompanied by an appraisal report, re-examine the provisions of this Article and decide what action to take.</p>	0.2 57.	<p>Послодавац може да изврши прерасподелу радног времена када то захтева природа делатности, организација рада, боље коришћење средстава рада, рационалније коришћење радног времена и извршење одређеног посла у утврђеним роковима.</p> <p>Прерасподела радног времена врши се тако да укупно радно време запосленог у периоду од шест месеци у току календарске године у просеку не буде дуже од уговореног радног времена запосленог.</p> <p>Колективним уговором може да се утврди да се прерасподела радног времена не везује за календарску годину, односно да може трајати и дуже од шест месеци, а најдуже девет месеци.</p>	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>Запослени који се сагласио да у прерасподели радног времена ради у просеку дуже од времена утврђеног у ст. 2. и 3. овог члана, часови рада дужи од просечног радног времена запосленог обрачунавају му се и исплаћују као прековремени рад. У случају прерасподеле радног времена, радно време не може да траје дуже од 60 часова недељно.</p>			
20.	<p>1. Articles 3, 4, 5 and 8 shall not apply to mobile workers. Member States shall, however, take the necessary measures to ensure that such mobile workers are entitled to adequate rest, except in the circumstances laid down in Article 17(3)(f) and (g). 2. Subject to compliance with the general principles relating to the protection of the safety and health of workers, and provided that there is consultation of representatives of the employer and employees concerned and efforts to encourage all relevant forms of social dialogue, including negotiation if the parties so wish, Member States may, for objective or technical reasons or reasons concerning the organisation of work, extend the reference period referred to in Article 16(b) to 12 months in respect of workers who mainly perform offshore work.</p>			НУ	Није предмет уређивања овог закона	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	3. Not later than 1 August 2005 the Commission shall, after consulting the Member States and management and labour at European level, review the operation of the provisions with regard to offshore workers from a health and safety perspective with a view to presenting, if need be, the appropriate modifications.					
21.	<p>1. Articles 3 to 6 and 8 shall not apply to any worker on board a seagoing fishing vessel flying the flag of a Member State. Member States shall, however, take the necessary measures to ensure that any worker on board a seagoing fishing vessel flying the flag of a Member State is entitled to adequate rest and to limit the number of hours of work to 48 hours a week on average calculated over a reference period not exceeding 12 months.</p> <p>2. Within the limits set out in paragraph 1, second subparagraph, and paragraphs 3 and 4 Member States shall take the necessary measures to ensure that, in keeping with the need to protect the safety and health of such workers:</p> <p>(a) the working hours are limited to a maximum number of hours which shall not be exceeded in a given period of time; or</p> <p>(b) a minimum number of hours of rest are provided within a given period of time.</p> <p>The maximum number of hours of work or</p>			НУ	Није предмет уређивања овог закона	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	<p>minimum number of hours of rest shall be specified by law, regulations, administrative provisions or by collective agreements or agreements between the two sides of the industry.</p> <p>3. The limits on hours of work or rest shall be either:</p> <p>(a) maximum hours of work which shall not exceed:</p> <p>(i) 14 hours in any 24-hour period; and</p> <p>(ii) 72 hours in any seven-day period;</p> <p>or</p> <p>(b) minimum hours of rest which shall not be less than:</p> <p>(i) 10 hours in any 24-hour period; and</p> <p>(ii) 77 hours in any seven-day period.</p> <p>4. Hours of rest may be divided into no more than two periods, one of which shall be at least six hours in length, and the interval between consecutive periods of rest shall not exceed 14 hours.</p> <p>5. In accordance with the general principles of the protection of the health and safety of workers, and for objective or technical reasons or reasons concerning the organisation of work, Member States may allow exceptions, including the establishment of reference periods, to the limits laid down in paragraph 1, second subparagraph, and paragraphs 3 and 4. Such exceptions shall, as far as possible, comply with the standards laid down but</p>					

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	<p>may take account of more frequent or longer leave periods or the granting of compensatory leave for the workers. These exceptions may be laid down by means of:</p> <p>(a) laws, regulations or administrative provisions provided there is consultation, where possible, of the representatives of the employers and workers concerned and efforts are made to encourage all relevant forms of social dialogue; or</p> <p>(b) collective agreements or agreements between the two sides of industry.</p> <p>6. The master of a seagoing fishing vessel shall have the right to require workers on board to perform any hours of work necessary for the immediate safety of the vessel, persons on board or cargo, or for the purpose of giving assistance to other vessels or persons in distress at sea.</p> <p>7. Members States may provide that workers on board seagoing fishing vessels for which national legislation or practice determines that these vessels are not allowed to operate in a specific period of the calendar year exceeding one month, shall take annual leave in accordance with Article 7 within that period.</p>					
22.1.1.1.	A Member State shall have the option not to apply Article 6, while respecting the general principles of the protection of the safety and health of workers, and provided it takes the necessary measures to ensure	0.2 57.4	Запослени који се сагласио да у прерасподели радног времена ради у просеку дуже од времена утврђеног у ст. 2. и 3. овог члана, часови рада дужи од просечног радног времена	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	that: (a) no employer requires a worker to work more than 48 hours over a seven-day period, calculated as an average for the reference period referred to in Article 16(b), unless he has first obtained the worker's agreement to perform such work;		запосленог обрачунавају му се и исплаћују као прековремени рад.			
22.1.1.2.	(b) no worker is subjected to any detriment by his employer because he is not willing to give his agreement to perform such work;			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
22.1.1.3.	(c) the employer keeps up-to-date records of all workers who carry out such work;			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
22.1.1.4.	(d) the records are placed at the disposal of the competent authorities, which may, for reasons connected with the safety and/or health of workers, prohibit or restrict the possibility of exceeding the maximum weekly working hours;			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
22.1.1.5.	(e) the employer provides the competent authorities at their request with information on cases in which agreement has been given by workers to perform work exceeding 48 hours over a period of seven days, calculated as an average for the reference period referred to in Article 16(b).			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
22.1.2.	Before 23 November 2003, the Council shall, on the basis of a Commission			НУ	Није предмет уређивања овог	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	proposal accompanied by an appraisal report, re-examine the provisions of this paragraph and decide on what action to take.				закона	
22.2.	Member States shall have the option, as regards the application of Article 7, of making use of a transitional period of not more than three years from 23 November 1996, provided that during that transitional period: (a) every worker receives three weeks' paid annual leave in accordance with the conditions for the entitlement to, and granting of, such leave laid down by national legislation and/or practice; and (b) the three-week period of paid annual leave may not be replaced by an allowance in lieu, except where the employment relationship is terminated.			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
22.3.	If Member States avail themselves of the options provided for in this Article, they shall forthwith inform the Commission thereof.			НУ	Није предмет уређивања овог закона	
23.	Without prejudice to the right of Member States to develop, in the light of changing circumstances, different legislative, regulatory or contractual provisions in the field of working time, as long as the minimum requirements provided for in this Directive are complied with, implementation of this Directive shall not			НП		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	constitute valid grounds for reducing the general level of protection afforded to workers.					
24.	<p>1. Member States shall communicate to the Commission the texts of the provisions of national law already adopted or being adopted in the field governed by this Directive.</p> <p>2. Member States shall report to the Commission every five years on the practical implementation of the provisions of this Directive, indicating the viewpoints of the two sides of industry.</p> <p>The Commission shall inform the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Advisory Committee on Safety, Hygiene and Health Protection at Work thereof.</p> <p>3. Every five years from 23 November 1996 the Commission shall submit to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee a report on the application of this Directive taking into account Articles 22 and 23 and paragraphs 1 and 2 of this Article.</p>			III		
25.	Not later than 1 August 2009 the Commission shall, after consulting the Member States and management and labour at European level, review the			III		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	operation of the provisions with regard to workers on board seagoing fishing vessels, and, in particular examine whether these provisions remain appropriate, in particular, as far as health and safety are concerned with a view to proposing suitable amendments, if necessary.					
26.	Not later than 1 August 2005 the Commission shall, after consulting the Member States and management and labour at European level, review the operation of the provisions with regard to workers concerned with the carriage of passengers on regular urban transport services, with a view to presenting, if need be, the appropriate modifications to ensure a coherent and suitable approach in the sector.			НП		
27.	1. Directive 93/104/EC, as amended by the Directive referred to in Annex I, part A, shall be repealed, without prejudice to the obligations of the Member States in respect of the deadlines for transposition laid down in Annex I, part B. 2. The references made to the said repealed Directive shall be construed as references to this Directive and shall be read in accordance with the correlation table set out in Annex II.			НП		
28.	This Directive shall enter into force on 2 August 2004.			НП		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
29.	This Directive is addressed to the Member States.			НП		